

SÉANCE DU JEUDI 3 AOUT 1950

VERGADERING VAN DONDERDAG 3 AUGUSTUS 1950

SOMMAIRE :

CONGES :

Page 216.

COMMUNICATIONS :

a) MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE :

Décision prise par le gouvernement de rappeler une partie de classes de milice, p. 216.

b) MINISTRE DES COMMUNICATIONS :

Transmission du bilan de la S. N. C. F. B., p. 216.

HOMMAGE A LA MEMOIRE DE M. LEON COLLEAUX, ANCIEN SÉNATEUR :

Page 216.

ORDRE DES TRAVAUX :

1. M. le président, M. Van Belle, p. 217.

2. M. le président, MM. Rolin, Edg. De Bruyne, p. 233.

DEMANDES D'INTERPELLATION :

Page 217.

PROPOSITIONS DE LOI (Prise en considération) :

a) Modifiant l'arrêté-loi du 25 février 1947 coordonnant et modifiant les lois sur le régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés (de M. Van Laerhoven), p. 217.

b) Modifiant la loi du 23 juillet 1926 créant la Société nationale des Chemins de Fer belges (de M. Vreven), p. 217.

c) Modifiant l'article 140 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire (de M. Ronse), p. 217.

d) Accordant un supplément de pension aux bénéficiaires d'une majoration de rente de vieillesse en vertu des lois coordonnées par l'arrêté du Régent du 12 septembre 1946 (de M. Glineur), p. 217.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt) :

M. Meunier. Proposition de loi réglant le régime des pensions accordées aux invalides civils de la guerre 1914-1918 et à leurs ayants droit, p. 217.

M. De Groote. Proposition de loi sur l'enregistrement comptable des entreprises, p. 220.

M. De Stobbeleir. Proposition de loi modifiant l'article 54 de l'arrêté royal du 31 mars 1936 établissant le Code des droits de succession, p. 224.

RAPPORTS (Dépôt) :

M. Clynmans. Projet de loi contenant le budget du ministère de la justice pour l'exercice 1950, p. 217.

M. Adam :

a) Projet de loi tendant à modifier la législation en matière de taxes assimilées aux impôts directs en ce qui concerne les tracteurs agricoles, p. 228.

b) Projet de loi modifiant la taxe de circulation sur les véhicules automobiles, p. 228.

MOTIONS D'ORDRE :

a) MM. Rolin, Edg. De Bruyne, Catteau, Lohest, p. 217.

b) M. Dierckx, M. le président, M. Edg. De Bruyne, p. 231.

PROJET DE LOI (Vote) :

Projet de loi contenant le budget du ministère des affaires économiques et des classes moyennes pour l'exercice 1950. Vote, p. 218.

ANN. PARLEM. SENAT. — SESSION EXTRAORDINAIRE 1950.
PARLEM. HAND. SENAT. — BUITENGEWONE ZITTIJD 1950.

INHOUDSOPGAVE :

VERLOF :

Bladzijde 216.

MEDEDELINGEN :

a) MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING :

Door de regering getroffen beslissing tot wederoproeping van een deel der militieplichtigen, blz. 216.

b) MINISTER VAN VERKEERSWEZEN :

Overmaking van balans van de N. M. B. S., blz. 216.

HULDE AAN DE NAGEDACHTENIS VAN DE HEER LEON COLLEAUX, GEWEZEN SENATOR :

Bladzijde 216.

REGELING DER WERKZAAMHEDEN :

1. De heer voorzitter, de heer Van Belle, blz. 217.

2. De heer voorzitter, de heren Rolin, Edg. De Bruyne, blz. 233.

VRAGEN OM INTERPELLATIE :

Bladzijde 217.

WETSVOORSTELLEN (Inoverwegingneming) :

a) Houdende wijziging van de besluitwet van 25 Februari 1947 tot samenvoeging en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en gelijkgestellten (van de heer Van Laerhoven), blz. 217.

b) Houdende wijziging der wet van 23 Juli 1926 tot oprichting van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (van de heer Vreven), blz. 217.

c) Tot wijziging van artikel 140 der wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke inrichting (van de heer Ronse), blz. 217.

d) Houdende toekenning van een aanvullend pensioen aan degenen die, krachtens de bij Regentsbesluit van 12 September 1946 samengeordende wetten, een ouderdomsrentetoeslag genieten (van de heer Glineur), blz. 217.

WETSVOORSTELLEN (Indiening) :

De heer Meunier. Wetsvoorstel tot regeling van het pensioenstelsel voor de burgerlijke invaliden van de oorlog 1914-1918 en hun rechthebbenden, blz. 217.

De heer De Groote. Wetsvoorstel betreffende de boekhouding in de ondernemingen, blz. 220.

De heer De Stobbeleir. Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 54 van het koninklijk besluit van 31 Maart 1936 tot invoering van het Wetboek der successierechten, blz. 224.

VERSLAGEN (Indiening) :

De heer Clynmans. Wetsontwerp betreffende de begroting van het ministerie van justitie voor het dienstjaar 1950, blz. 217.

De heer Adam :

a) Wetsontwerp tot wijziging van de wetgeving in zake de met de directe belastingen gelijkgestelde taxes wat de landbouwtractors betreft, blz. 228.

b) Wetsontwerp houdende wijziging van de verkeersbelasting op de autovoertuigen, blz. 228.

ORDEMOTIES :

a) De heren Rolin, Edg. De Bruyne, Catteau, Lohest, blz. 217.

b) De heer Dierckx, de heer voorzitter, de heer Edg. De Bruyne, blz. 231.

WETSONTWERP (Stemming) :

Wetsontwerp houdende de begroting van het ministerie van economische zaken en middenstand voor het dienstjaar 1950. Stemming, blz. 218.

PROJETS DE LOI (Discussion) :

1. BUDGET DU MINISTÈRE DE LA RECONSTRUCTION : EXERCICE 1950 :

Projet de loi contenant le budget du ministère de la reconstruction pour l'exercice 1950. Discussion générale. *Orateurs* : MM. Rolin, Derbaix, p. 219. — MM. Gillon, Godin, Mme Lehoucq, MM. Sledsens, De Stobbeleir, p. 220. — M. Dequae, p. 224.

2. BUDGET DU MINISTÈRE DES TRAVAUX PUBLICS : EXERCICE 1950 :

Projet de loi contenant le budget du ministère des travaux publics pour l'exercice 1950. Discussion générale. *Orateurs* : M. Van den Storme, p. 228. — M. Van den Storme, p. 229. — MM. De Vocht, Warnant, p. 231. — MM. Sledsens, Van Peteghem, Coppé, p. 233.

COMMUNICATION DE M. LE PRÉSIDENT :

Page 229.

WETSONTWERP (Behandeling) :

1. BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN WEDEROPBOUW : DIENSTJAAR 1950 :

Wetsontwerp houdende de begroting van het ministerie van wederopbouw voor het dienstjaar 1950. Algemene behandeling. *Sprekers* : de heren Rolin, Derbaix, blz. 219. — De heren Gillon, Godin, Mevr. Lehoucq, de heren Sledsens, De Stobbeleir, blz. 220. — De heer Dequae, blz. 224.

2. BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN : DIENSTJAAR 1950 :

Wetsontwerp houdende de begroting van het ministerie van openbare werken voor het dienstjaar 1950. Algemene behandeling. *Sprekers* : de heer Van den Storme, blz. 228. — De heer Van den Storme, blz. 229. — De heren De Vocht, Warnant, blz. 231. — De heren Sledsens, Van Peteghem, Coppé, blz. 233.

MEDEDELING VANWEGE DE HEER VOORZITTER :

Bladzijde 229.

PRESIDENCE DE M. STRUYE, PRESIDENT.

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER STRUYE, VOORZITTER.

MM. De Boodt et Massonnet, secrétaires, prennent place au bureau.

De heren De Boodt en Massonnet, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 heures.

De vergadering wordt geopend te 14 uur.

CONGES. — VERLOF.

MM. Crommen et Van Remoortel, partis en mission au Congo; van Zeeland, devant se rendre au Conseil de l'Europe, à Strasbourg, demandent un congé.

Vragen verlof : de heren Crommen et Van Remoortel, met een zending naar Congo vertrokken, en van Zeeland, die zich naar de Raad van Europa, te Straatsburg, moet begeven.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Van In, empêché par un deuil de famille; Doutrepont, souffrant, s'excusent de ne pouvoir assister à la réunion de ce jour.

Verontschuldigen zich daar zij heden niet kunnen aanwezig zijn : de heren Van In, door een overlijden in zijn familie weerhouden, en Doutrepont, ongesteld.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

COMMUNICATIONS. — MEDEDELINGEN.

M. le président. — Par dépêche du 29 juillet 1950, M. le ministre de la défense nationale a informé le Sénat — conformément à l'article 53, alinéa 2, de l'arrêté royal du 15 février 1937 portant coordination de la loi sur la milice, le recrutement et les obligations de service — de la décision prise par le gouvernement de rappeler une partie de classes de milice.

Bij dienstbrief van 29 Juli 1950 heeft de heer minister van Landverdediging de Senaat mededeling gedaan — overeenkomstig artikel 53, tweede alinea, van het koninklijk besluit dd. 15 Februari 1937 houdende samenschakeling van de wet op de militie, de werving en de dienstverplichtingen — van de door de regering getroffen beslissing tot wederoproeping van een deel der militieplichtigen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

De heer voorzitter. — De heer minister van verkeerswezen heeft, bij dienstbrief van 31 Juli 1950, de balans en de winst- en verliesrekening van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, afgesloten op 31 December 1949, alsmede een exemplaar van het verslag van de raad van beheer en het college van commissarissen en een afschrift van de notulen van de algemene vergadering van 26 Mei 1950, aan de Senaat toegezonden om ter inzage op het bureau te worden gelegd.

M. le ministre des communications, par dépêche du 31 juillet 1950, a transmis au Sénat, pour être déposés sur le bureau, le bilan et le compte de profits et pertes de la Société nationale des Chemins de Fer belges, arrêtés au 31 décembre 1949, ainsi qu'un exemplaire du rapport du conseil d'administration et du collège des commissaires et une copie du procès-verbal de l'assemblée générale du 26 mai 1950.

— Van deze mededeling wordt aan de heer minister van verkeerswezen akte gegeven.

Il est donné acte à M. le ministre des communications de cette communication.

HOMMAGE A LA MEMOIRE DE M. LEON COLLEAUX, ANCIEN SENAteur.

HULDE AAN DE NAGEDACHTENIS VAN DE HEER LEON COLLEAUX, GEWEZEN SENATOR.

M. le président se lève et prononce les paroles suivantes, que le Sénat écoute debout :

Mesdames, messieurs, un homme dont la figure était particulièrement attachante a disparu après une vie chargée d'années et une longue et silencieuse retraite qui s'est écoulée à la lisière de la forêt d'Ardenne, dans ce Luxembourg auquel il était resté invariablement fidèle.

Léon Colleaux avait été sénateur en 1912, vice-président du Sénat en 1918, député en 1919. Il avait été nommé ministre d'Etat par le roi Albert, qui le tenait en très vive estime.

Son passage au sein de la Haute Assemblée fut trop bref pour qu'il pût y donner sa pleine mesure. Seuls les aînés d'entre nous se souviennent de sa présence sur nos bancs. Ils se le rappellent, ainsi qu'on l'a décrit : « avec son profil de médaille, son masque de proconsul, le visage sévère, digne, le regard profond percé parfois par un éclair d'ironie et de malice ».

Très dévoué à son parti, organisateur du mouvement coopératif en Wallonie, il fut aussi un patriote de haute classe.

Tijdens de oorlogsjaren van 1914-1918, richtte hij een inlichtingsdienst op ten dienste van onze bondgenoten. Jaren lang bewees hij, met levensgevaar, onschatbare diensten aan het lijdend vaderland. Hij werd door de vijand aangehouden en ter dood veroordeeld.

En wanneer de Duitsers hem de listige belofte deden zijn doodstraf om te zetten op voorwaarde dat hij twee zijner medewerkers zou aangeven, dan antwoordde hij kordaat : « U hebt het recht mij te veroordelen, doch niet het recht mij te beledigen. »

Le Sénat sera fidèle au souvenir et aux exemples de cet Ardenais, qui aimait profondément et servait avec ferveur la Belgique.

J'ai adressé en votre nom nos condoléances émuës à son fils et à ses proches. (Marques unanimes d'assentiment.)

ORDRE DES TRAVAUX.

REGELING DER WERKZAAMHEDEN.

M. le président. — Mesdames, messieurs, le Sénat se rappelle que nous avons fixé la séance d'hier matin trois interpellations : celle de MM. Van Belle et consorts, au sujet des grèves dans la région liégeoise; celle de M. Vernaux, sur les grèves qui ont éclaté dans la région de Charleroi, sur leurs causes et sur leurs répercussions aux points de vue économique et politique; enfin, celle de M. Harmegnies, à propos des grèves qui ont éclaté au Borinage par rapport à la vie économique et sociale dans le pays et à propos des causes qui ont amené ces grèves.

Puis-je demander à M. Van Belle s'il a des suggestions à faire à cet égard?

M. Van Belle. — Monsieur le président, je suis évidemment à la disposition du Sénat, mais nous estimons, mes amis et moi, qu'étant donné les circonstances, il serait sage d'ajourner les interpellations jusqu'après le vote du projet de loi relatif à l'attribution des pouvoirs royaux, dont le gouvernement a annoncé le dépôt. Nous ne croyons donc pas devoir maintenir la demande d'urgence pour ces interpellations.

M. Vernaux. — Je suis d'accord.

M. Harmegnies. — Moi de même, monsieur le président.

M. le président. — Cette déclaration implique-t-elle que ces interpellations sont maintenues?

M. Van Belle. — Elles sont maintenues, mais ajournées.

M. Harmegnies. — Je crois qu'il y a malentendu, et en tout cas, pour ce qui me concerne, je retire mon interpellation.

M. le président. — L'interpellation de M. Harmegnies est donc retirée.

M. Vernaux. — Je retire également la mienne, monsieur le président.

M. Van Belle. — Dans ces conditions, je fais de même.

M. le président. — Les trois interpellations sont donc retirées. (Assentiment.)

DEMANDES D'INTERPELLATION.

VRAGEN TOT INTERPELLATIE.

M. le président. — Mesdames, messieurs, trois demandes d'interpellation au gouvernement sont parvenues au bureau.

Drie vragen tot interpellatie zijn bij het bureau ingekomen :
1° De M. Van Remoortel « au sujet du rappel en Belgique d'une partie de nos effectifs de l'armée d'occupation ».

1° Van de heer Van Remoortel « over het naar België terugroepen van een deel onzer bezettingstroepen ».

M. Van Remoortel m'a écrit avant son départ pour le Congo qu'il retirait cette interpellation.

2° De M. Machtens « sur les événements qui se sont déroulés le 29 juillet 1950 à Bruxelles et les moyens de répression auxquels on a eu recours ».

2° Van de heer Machtens, « over de gebeurtenissen die zich op 29 juli 1950 te Brussel hebben afgespeeld en over de gebruikte middelen om ze tegen te gaan ».

Puis-je demander à M. Machtens s'il a une observation à faire à ce sujet?

M. Machtens. — Je retire ma demande d'interpellation et je formulerai mes remarques lors de la discussion du budget du ministère de l'Intérieur.

M. le président. — La demande d'interpellation de M. Machtens est donc retirée.

Enfin, j'ai reçu une troisième demande d'interpellation, de M. Troclet, « au sujet des incidents tragiques de Liège et de Grâce-Berleur ».

Eindelijk heb ik een derde vraag tot interpellatie ontvangen, van de heer Troclet, « over de tragische gebeurtenissen te Luik en te Grâce-Berleur ».

Puis-je demander à l'honorable M. Troclet quelles sont ses intentions à ce sujet?

M. Troclet. — Monsieur le président, je ne puis songer à retirer la demande d'interpellation que j'ai eu l'honneur d'introduire auprès de M. le premier ministre et de trois de ses collègues. D'autre part, la situation politique est telle, qu'il me paraît infiniment souhaitable qu'avant de discuter des problèmes posés par les incidents de Liège et de Grâce-Berleur, nous ayons pu délibérer au sujet du projet de loi que le gouvernement se propose de déposer et qui est relatif à la solution du problème qui a agité le pays.

Dans ces conditions, je renonce à demander l'urgence que j'ai sollicitée de votre part par télégramme. J'insiste cependant pour que cette interpellation soit inscrite en tête de nos travaux dès que le projet de loi auquel j'ai fait allusion aura été adopté.

De heer voorzitter. — Mevrouw, mijne heren, u hebt het voorstel gehoord van de achtbare heer Troclet. Hij vraagt dat zijn interpellatie zou uitgesteld worden tot na de stemming van Kamer en Senaat over het door de regering neder te leggen wetsontwerp betreffende de machtsoverdracht. (Instemming.)

Le Sénat est-il d'accord? (Marques unanimes d'assentiment.) Il en sera donc ainsi.

PRISE EN CONSIDERATION. — INOVERWEGINGNEMING.

M. le président. — L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération des propositions de loi ci-après :

1° De M. Van Laerhoven, modifiant l'arrêté-loi du 25 février 1947 coordonnant et modifiant les lois sur le régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés;

2° De M. Vreven, modifiant la loi du 23 juillet 1926 créant la Société nationale des Chemins de Fer belges;

3° De M. Ronse, modifiant l'article 140 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire;

4° De M. Glineur, accordant un supplément de pension aux bénéficiaires d'une majoration de rente de vieillesse en vertu des lois coordonnées par l'arrêté du Régent du 12 septembre 1946.

Aan de beurt komt de behandeling over de inoverwegingneming van de volgende wetsvoorstellen :

1° Van de heer Van Laerhoven, houdende wijziging van de besluitwet van 25 Februari 1947 tot samenvoeging en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en gelijkgestellten;

2° Van de heer Vreven, houdende wijziging der wet van 23 juli 1926 tot oprichting van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen;

3° Van de heer Ronse, tot wijziging van artikel 140 der wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting;

4° Van de heer Glineur, houdende toekenning van een aanvullend pensioen aan degenen die, krachtens de bij Regentsbesluit van 12 September 1946 samengeordende wetten, een ouderdomsrente-toeslag genieten.

Personne ne demandant la parole, je mets aux voix, par assis et levé, la prise en considération de ces propositions de loi.

Daar niemand het woord vraagt, leg ik ter stemming, bij rechtstaan en zitten, de inoverwegingneming van die wetsvoorstellen.

— Les propositions de loi sont prises en considération.

Elles seront renvoyées aux commissions compétentes.

De wetsvoorstellen worden in overweging genomen.

Zij zullen naar de bevoegde commissies verwezen worden.

DEPOT D'UNE PROPOSITION DE LOI.

INDIENING VAN EEN WETSVORSTEL.

M. Meunier. — J'ai l'honneur de déposer sur le bureau du Sénat une proposition de loi réglant le régime des pensions accordées aux invalides civils de la guerre 1914-1918 et à leurs ayants droit.

M. le président. — Cette proposition de loi sera traduite, imprimée et distribuée. Il sera statué ultérieurement sur sa prise en considération.

INDIENING VAN EEN VERSLAG.

DEPOT D'UN RAPPORT.

De heer Clynmans. — Ik heb de eer ter tafel neer te leggen het verslag van de commissie van justitie belast met het onderzoek van de begroting van het ministerie van justitie voor het dienstjaar 1950.

De heer voorzitter. — Dit verslag zal vertaald, gedrukt en rondgedeeld worden en het voorwerp ervan ingeschreven achteraan de agenda.

MOTION D'ORDRE. — ORDEMOTIE.

M. le président. — La parole est à M. Rolin.

M. Rolin. — Monsieur le président, mesdames, messieurs, mon collègue M. Troclet a exposé tout à l'heure les motifs justifiant l'ajournement de sa motion relative aux incidents de Grâce-Berleur. Je traduis, je le sais, son état d'esprit comme celui de tous les collègues de mon groupe en disant à l'assemblée que nous partageons pleinement l'avis, exprimé ce matin par le chef du P. S. C., que l'apaisement infiniment souhaitable pour le pays ne sera pleinement réalisé qu'une fois acquis le vote du projet sur l'attribution des pouvoirs au prince Baudouin. Dès lors, l'ajournement de cette interpellation s'avère désirable.

Mais d'autre part, il nous sera tout à fait impossible et nous considérerions même comme inconvenant, après les journées émouvantes que nous avons vécues, de participer à la discussion de projets n'ayant aucun rapport avec la question qui nous a tous préoccupés au cours de ces derniers jours.

Dans ces conditions, je demande s'il ne conviendrait pas à l'assemblée d'ajourner ses travaux jusqu'à ce que nous fussions saisis du projet de loi déposé à l'heure qu'il est à la Chambre et que cette dernière, d'après les bruits qui nous sont parvenus, a l'intention de traiter avec la plus grande célérité. Si le souhait du gouvernement lui-même se réalisait, ce projet pourrait nous être transmis dès demain déjà.

J'ajoute que les budgets sur lesquels nous sommes appelés à nous prononcer font en réalité double emploi avec ceux de 1951 et qu'il ne résulterait donc de leur ajournement aucune perte de temps.

Toutes ces considérations m'incitent à proposer à l'assemblée de s'ajourner jusqu'à la réception du projet de loi que la Chambre doit nous transmettre. (*Très bien! sur les bancs socialistes.*)

M. le président. — Nous serons certainement tous d'accord sur un point : dès que la Chambre nous aura transmis le projet de loi dont l'honorable M. Rolin vient de nous parler, le Sénat fera diligence pour l'examiner en commission et le discuter en séance publique. Une autre question est celle de savoir si nous devons ou non ajourner les débats sur les objets figurant à notre ordre du jour, jusqu'au moment où nous aurons été saisis de ce projet de loi.

Het woord is aan de heer Edgard De Bruyne.

De heer Edg. De Bruyne. — Mijnheer de voorzitter, mevrouwen, mijne heren, ik begriip goed welke de beweegredenen zijn die de tussenkoms van de achtbare heer Rolin billijken, maar ik meen te weten dat er in deze vergadering een zeker aantal leden zijn die wensen dat de Senaat zou voortgaan met zijn regelmatige werkzaamheden. Ik durf hopen dat mijn vrienden mij zullen volgen wanneer ik een voorstel doe dat van transactionele aard is. Op de agenda van vandaag staat de stemming over de begroting van het ministerie van buitenlandse zaken vermeld. Indien sommige collega's zouden wensen deze stemming te verdagen, dan zou ik daar tegen geen bezwaar opperen. Er zijn de andere begrotingen ik meen aan de oppositie te mogen vragen ook een kleine inspanning te doen en er in toe te stemmen om de algemene bespreking dezer begrotingen nog vandaag aan te vangen. De bespreking der artikelen dezer begrotingen zou kunnen voorbehouden worden, met het gevolg dat ook de sprekers van de oppositie de gelegenheid zullen hebben bij deze bespreking het woord te nemen. Ik meen dat én de oppositie én de meerderheid vrede kunnen nemen met dit voorstel. (*Zeer wel! op sommige banken rechts.*)

M. le président. — Mesdames, messieurs, vous venez d'entendre la proposition, que je pourrais appeler transactionnelle, de M. De Bruyne, qui, comprenant les raisons qui poussent certains de nos collègues à demander l'ajournement, tandis que d'autres préféreraient voir poursuivre l'examen de l'ordre du jour, suggère que la discussion générale des budgets ait lieu, la discussion des articles et à fortiori le vote par appel nominal demeurant réservés jusqu'au moment indiqué par M. Rolin.

La parole est à M. Catteau.

M. Catteau. — Mesdames, messieurs, au nom du groupe libéral, je marque mon accord sur la proposition que vient de nous faire M. le président, tendant à aborder aujourd'hui la discussion générale du budget de la reconstruction, étant entendu que la discussion des articles et le vote sur l'ensemble auraient lieu au cours d'une séance ultérieure.

M. le président. — La parole est à M. Lohest.

M. Lohest. — Mesdames, messieurs, je me permets d'attirer l'attention de la Haute Assemblée sur une certaine désinvolture avec laquelle sont traités les sénateurs de province, obligés à de longs déplacements. Nous sommes tous venus ici, souvent par des moyens de locomotion difficiles, pour participer à une séance et accomplir un travail utile au pays. A notre stupéfaction, la première chose que nous entendions en entrant en séance est une proposition de ne pas siéger. Tenons tout de même compte des efforts de ceux qui habitent la province. Croyez-moi, messieurs les Bruxellois, leur tâche n'est pas si facile que cela.

M. le président. — Nous nous trouvons donc en présence de deux propositions : l'ajournement ou la continuation de nos travaux dans les conditions indiquées par M. De Bruyne et par M. Catteau.

Plus personne ne demandant la parole, je mets aux voix la proposition la plus radicale, qui est évidemment l'ajournement.

— L'ajournement, mis au voix par assis et levé, n'est pas adopté.

De verdaging, bij rechtstaan en zitten ter stemming gelegd, wordt niet aangenomen.

M. le président. — Mesdames, messieurs, avant d'aborder la discussion du budget de la reconstruction, nous pourrions peut-être, bien qu'il ne soit pas encore 15 heures, procéder au vote par appel nominal sur le budget du ministère des affaires étrangères? (*Assentiment unanime.*)

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES ET DU COMMERCE EXTERIEUR POUR L'EXERCICE 1950.

Vote.

WETSONTWERP HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN BUITENLANDSE HANDEL VOOR HET DIENSTJAAR 1950.

Stemming.

M. le président. — La parole est à M. Rolin pour justifier le vote de son groupe.

M. Rolin. — Monsieur le président, mesdames, messieurs, malgré le désir que nous aurions eu d'exprimer par un vote affirmatif notre souhait de continuité de la politique étrangère de la Belgique, nous considérons, pour les motifs exposés par M. Spaak à la Chambre et par moi-même au Sénat, que l'actuel titulaire du portefeuille des affaires étrangères ne présente pas de garanties suffisantes d'indépendance à l'égard des intérêts privés, et notamment des intérêts privés étrangers, et dès lors, notre groupe émettra un vote négatif.

— Il est procédé au vote par appel nominal sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot hoofdelijke stemming overgegaan over het wetsontwerp in zijn geheel.

155 membres y prennent part.

155 leden stemmen mede.

93 répondent oui.

93 antwoorden ja.

62 répondent non.

62 antwoorden neen.

En conséquence, le projet de loi est adopté. Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Derhalve wordt het wetsontwerp aangenomen. Het zal aan de Kamer der volksvertegenwoordigers worden overgemaakt.

Ont répondu oui :

Antwoordden ja :

MM. Sobry, Streel, Tobback, Uselding, Van Buggenhout, Vanden Storme, Van der Borght, Van Gerven, Van Hemelrijck, Van Houtte, Van Laeys, Van Loenhout, Van Oudenhove, Van Overbergh, Van Peteghem, Van Roosbroeck, Van Steenberge, Verbaet, Vinois, Wallays, Zurstrassen, Adam, Allewaert, Ancot, Mlle Baers, MM. Baert, Baur, Binot, Bouweraerts, Broekx, Catteau, Mme Ciselet, MM. Clynmans, vicomte Cossée de Mauide, Custers, comte d'Aspremont Lynden, De Boodt, De Bruyne (Edgard), Decoene, De Haeck, comte de la Barre d'Erquennes, de la Vallée Poussin, Delpont, De Man, Derbaix, Descampe, Desmedt (René), De Smet (Pierre), De Stobbeleir, De Vocht, Devriendt, De Winter, Dierckx, Mlle Driessen, MM. Estienne, Ferijn, Gabriel, George, Gillon, Godin, Gribomont, Hanquet, Holvoet, Hoste, Huart, Jacobs, Jadot, Jespers, Klockaerts, Kluyskens, Lagae, MMmes Lambotte, Lehouck, MM. Leynen (Hubert), Leysen (Edmond), Lohest, Marien, Massonnet, Mondelaers, Mulier (Arthur), Neefs (Cyriel), Necis (Gérard), baron Nothomb, Orban, Petit, Ronse, Santens, Schot, Servais (Maurice), Servais (Léon), Sledsens, Slegten et Struye.

Ont répondu non :

Antwoordden neen :

Mme Spaak, MM. Sprentel, Taillard, Troclet, Van Belle, Vandermeulen, Mme Vandervelde, MM. Van Eyndonck, Van Hoove'd, Van Laerhoven, Verbert, Vergeylen, Vermeylen, Versieren, Vos, Wijn, Yernaux, Allard, Beaucarne, Beulers, Bouilly, Boulanger, Briot, Chot, Clays, Craeybeckx, Debaise, De Block, De Bruyne (Victor), De Groote, Delhoussie, Delmotte, Delor, De Nauw, Desmet (Louis), Dhondt, Duray, Duterne, Flamme, Francen, Gilis, Glineur, Goossens, Harmegnies, Knops, Lacroix, Lapaille, Laurens, Ledoux, Machtens, Matagne, Mazcreel, Meunier, Missiaen, Moulin, Pincé, Pontius, Ras-sart, Remson, Roelandts, Rolin et Rolland.

BUDGET DU MINISTÈRE DE LA RECONSTRUCTION
POUR L'EXERCICE 1950.

Discussion générale.

BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN WEDEROPBOUW
VOOR HET DIENSTJAAR 1950.

Algemene behandeling.

M. le président. — La parole est à M. Rolin.

M. Rolin. — Monsieur le président, vous comprendrez que le groupe socialiste s'abstienne de participer à la discussion de ce budget, pour les motifs que j'ai indiqués tout à l'heure. Dans son esprit, cette abstention ne doit toutefois pas être considérée comme une protestation concernant la suite de nos travaux décidée par la majorité du Sénat. Le groupe socialiste se réserve de formuler ses observations éventuelles à l'occasion de la discussion des articles.

M. le président. — La parole est au rapporteur.

M. Derbaix, rapporteur. — Mesdames, messieurs, le budget du ministère de la reconstruction, qui est actuellement soumis aux délibérations de la Haute Assemblée, a été déposé sur le bureau du Sénat en décembre 1949 par le prédécesseur de l'actuel ministre de la reconstruction.

Ce budget a fait l'objet d'un examen par la commission de la reconstruction et a été adopté par elle en séance du 7 mars dernier. Nous voici au début du mois d'août. C'est vous dire que l'exercice auquel se rapporte ce budget est presque aux deux tiers écoulé.

Pareille situation est un peu paradoxale et peu conforme aux règles d'une administration sage et régulière. Ne discutons pas des responsabilités de pareille situation, elle est imputable aux événements politiques de ces derniers temps.

Il me paraît toutefois utile de faire un examen sommaire de ce budget et surtout de signaler brièvement les principales observations auxquelles son étude a donné lieu au cours des cinq ou six séances que la commission de la reconstruction y a consacrées.

Si vous avez pris connaissance du rapport, vous aurez constaté qu'il comprend deux parties bien distinctes. La première traite de façon détaillée de l'état actuel du problème de la réparation des dommages aux personnes et aux biens; la seconde est relative à l'examen proprement dit du budget qui nous est soumis.

Etat du problème des réparations. Les chiffres cités à ce sujet dans le rapport et la documentation statistique qui est jointe en annexe fournissent toutes les précisions désirables sur le nombre et la valeur des demandes introduites ainsi que sur l'état d'avancement, à la date du 1er janvier 1950, de l'examen des dossiers et de la liquidation des indemnités. Ces derniers renseignements n'ont plus, évidemment, à l'heure actuelle, qu'un intérêt rétrospectif et demandent à être mis à jour. Ils le seront tout à l'heure par M. le ministre de la reconstruction.

Il résulte en tout cas des chiffres insérés dans le rapport et de ce que nous pouvons voir et entendre autour de nous qu'en dépit de certains progrès incontestables et de certaines améliorations réalisés en ces derniers mois, dus à des mesures récentes prises par le département, la liquidation des dommages de guerre reste lente, trop lente, et que des réformes s'imposent pour en assurer un rythme plus accéléré.

Les causes principales de cette lenteur ont été signalées et longuement discutées en commission. Elles sont exposées dans le rapport. Je ne ferai donc ici que les citer.

C'est en tout premier lieu la conséquence inévitable d'une législation trop formaliste et trop compliquée. Notre loi du 1er octobre 1947 réglant la réparation des dommages aux biens est, de l'avis unanime, trop lourde et trop compliquée. Au cours des intéressants travaux consacrés récemment à la question de la confection des lois dans notre pays par la XIe journée interuniversitaires d'études juridiques, aux travaux de laquelle ont participé les plus éminents professeurs de droit de nos quatre universités, dont certains honorent la Haute Assemblée, cette loi a été citée à maintes reprises comme étant le type de la loi mal faite, oui, mal faite parce qu'on l'a voulue trop bien faite et, dès lors, exagérément détaillée, trop compliquée, trop touffue, et se révélant finalement, à l'expérience, d'une application pratiquement impossible. Juristes, profanes et sinistres surtout se rencontrent dans cette appréciation assez sévère et dans cette critique justifiée.

Votre commission s'en est fait l'écho et elle exprime le souhait d'y voir apporter au plus tôt certaines réformes dans le sens d'une simplification qu'elle juge indispensable. Rappelons, au surplus, que la déclaration ministérielle du gouvernement actuel, comme celle, d'ailleurs, du gouvernement précédent, nous fait espérer une révision prochaine de la loi du 1er octobre 1947.

Une autre cause importante des lenteurs constatées dans ce domaine réside, bien que cela puisse surprendre, dans la pénurie du personnel technique et administratif chargé de l'instruction des dossiers. Le recrutement des experts appelés à constater et à

évaluer les dommages aux biens se révèle particulièrement laborieux en raison de l'insuffisance des traitements prévus et surtout du caractère forcément temporaire de la fonction.

Diverses suggestions ont été émises en commission pour remédier à cet état de choses : la majoration des traitements des intéressés, le relèvement de la limite d'âge des candidats experts, l'adjonction aux experts de commis administratifs ou de conducteurs de travaux, chargés de les aider et parfois de les suppléer dans leur mission.

Certains commissaires ont vivement recommandé la pratique, qui s'est révélée, paraît-il, pleine de succès en Hollande, de l'utilisation d'experts privés travaillant sous la direction, le contrôle et la responsabilité des experts fonctionnaires.

Dans son ensemble, la commission est persuadée que l'application de ces mesures ou de certaines d'entre elles tout au moins donnerait d'heureux résultats. Elle reconnaît, d'ailleurs, que la mise en application de la loi du 6 janvier 1950, octroyant aux sinistres d'importantes avances par une procédure simple et pratique, constitue un remède indirect, mais très efficace, aux lenteurs dont on se plaint.

Les mêmes difficultés, provenant des mêmes causes, se constatent en matière de dommages aux personnes. Elles se constatent également dans le recrutement des commissaires chargés de représenter l'Etat au sein des commissions de contrôle et d'agrégation qui doivent statuer sur la reconnaissance du titre de prisonnier politique, de déporté, de réfractaire ou de résistant ainsi que sur l'octroi des indemnités et avantages prévus par la loi.

Et ici, une difficulté toute spéciale et d'un ordre tout différent, mais qu'il convient de souligner, parce qu'elle a retenu l'attention toute particulière de la commission, vient compliquer encore la tâche des organismes chargés d'appliquer la loi. Il s'agit de l'interprétation et de l'application des dispositions légales réglant le statut des diverses catégories de victimes civiles de la guerre, et spécialement celui des prisonniers politiques et celui des déportés.

En ce qui concerne les premiers, les prisonniers politiques, la loi du 26 février 1947 fixant le statut des prisonniers politiques subordonne l'octroi du titre à des conditions extrêmement précises et rigoureuses, qui se révèlent, à l'application, d'un formalisme et d'un empirisme absolument exagérés. D'une part, ces conditions visent les motifs et les circonstances de l'arrestation des intéressés. Il s'agit de savoir, notamment, si le demandeur a été arrêté en qualité d'otage spécialement choisi et désigné comme tel par l'occupant préalablement à son arrestation. C'est la condition *sine qua non* de la reconnaissance du titre de prisonnier politique.

D'autre part, les conditions visent la qualification du camp où les intéressés ont séjourné en Allemagne. La question est ici de savoir s'il s'agit d'un camp d'internement ou d'un camp de concentration ou simplement d'un camp de travail. En effet, la jurisprudence des commissions a classé théoriquement les camps en trois catégories : camps d'internement ou de concentration, camps de travail, et une troisième catégorie comprenant les camps « douteux ». Ces derniers sont les plus nombreux; puisqu'on en dénombre — tenez-vous bien — quelque neuf cents considérés comme « douteux », c'est-à-dire partageant les deux caractères mitigés de camp d'internement et de camp de travail.

Devant les commissions d'agrégation, comme devant un quelconque tribunal, il appartient aux intéressés eux-mêmes, qui sont pour la plupart des gens simples, fort peu instruits, de faire à l'heure actuelle, c'est-à-dire plus de cinq ans après les faits, la preuve de l'existence de conditions aussi minutieuses, aussi délicates que celles que je viens de souligner. Dès lors, on comprendra fort bien que devant ces commissions d'agrégation, un nombre incalculable de procès se trouvent pendants. Cela aboutit à cette conséquence que des décisions contradictoires sont rendues dans des cas d'espèces identiques et que dans l'ensemble, la jurisprudence est en opposition formelle de commission à commission.

La situation est analogue et les difficultés sont les mêmes dans l'application du statut des déportés. Ici aussi, les textes légaux sont trop rigides et font l'objet de controverses juridiques, d'interprétations contradictoires et de sentences inéquitables.

Depuis quatre ans, depuis la mise en application de l'arrêté-loi du 24 décembre 1946, on discute à perte de vue sur la question de savoir si le titre de déporté doit être réservé exclusivement aux travailleurs expédiés en Allemagne pour ne s'être pas rendus à la convocation de la « Werbestelle » ou pour avoir refusé de signer un engagement volontaire, ou si ce titre peut être étendu à ceux qui, après avoir signé sous la menace, se sont dérobés à leur engagement ou même à ceux qui, rentrés en congé après un premier séjour en Allemagne, se sont refusés à y retourner et ont tenté d'échapper à l'occupant.

Mesdames, messieurs, ainsi que j'ai eu l'honneur de le souligner dans le rapport, la reconnaissance du mérite et le dosage de la résistance patriotique dans des domaines aussi délicats s'accommodent mal de règles générales et de critères empiriques. Ils exigent, pour être justes, un examen attentif des faits et des

circonstances dans chaque cas d'espèce. De plus, ils doivent être appréciés et jugés davantage en fait et en équité que selon l'application stricte et rigoureuse des textes légaux.

M. Ancot. — Très bien!

M. Derbaix. — C'est dans ce sens que votre commission souhaiterait de voir orienter l'interprétation des instances administratives et aussi la jurisprudence des commissions d'agrégation dans l'application du statut des victimes civiles de la guerre.

Nous avons ainsi rappelé, croyons-nous, les principales observations présentées en commission au cours de l'examen de l'ensemble des problèmes concernant la réparation des dommages aux personnes et aux biens.

Au cours de cet examen, nombre d'autres points de détail ont été abordés et seront vraisemblablement soulevés dans la présente discussion de ce budget. En ce qui nous concerne, nous croyons pouvoir nous borner à l'essentiel et nous nous permettons de vous renvoyer pour le surplus au rapport présenté au nom de votre commission.

Il nous reste à résumer brièvement la seconde partie du rapport, celle consacrée à l'examen des divers postes du budget.

Le montant total de celui-ci, qui s'élève à 1,197,853,000 francs, est en augmentation de 92,500,000 francs sur celui de l'exercice précédent. Cette augmentation, de l'avis unanime de la commission, se justifie. Elle correspond aux dépenses résultant de l'augmentation du personnel, des frais d'installation et de fonctionnement des divers services, en un mot, à la mise en pleine activité de tous les rouages de cette vaste organisation actuellement mise sur pied et qui doit assurer la réparation des dommages aux personnes et aux biens.

Quelques postes spéciaux du budget ont donné lieu à observations et explications.

Comme suite à un amendement présenté par notre collègue M. Doutrepoint, et après discussion, avec l'assentiment du ministre de la reconstruction, l'article 2 du projet de loi du budget, consacrant le droit d'opérer, par simple arrêté royal, le transfert des crédits prévus aux articles 306 et 397 du budget, a été supprimé.

C'est l'observation que notre collègue M. Doutrepoint a présentée, je crois, à l'occasion de la discussion de chacun des budgets, et tous les ministres compétents ont marqué leur accord quant à la suppression de cet article.

D'accord avec M. le ministre également, le poste de 200,000 francs prévu à l'article 308/4°, pour honoraires aux offices de compétence technique, a également été supprimé, le crédit global étant ainsi ramené pour cet article de 2,550,000 francs à 2,350,000 francs.

Sur divers autres postes du budget, des explications ont été demandées et les justifications furent fournies par le département, à la complète satisfaction de la commission.

Mesdames, messieurs, sous réserve des deux modifications que je viens de signaler, votre commission, à l'unanimité moins quatre voix, a approuvé le projet de budget et elle convie le Sénat à lui donner également son approbation et son vote. (*Applaudissements à droite et sur les bancs libéraux.*)

DEPOT D'UNE PROPOSITION DE LOI.

INDIENING VAN EEN WETSVORSTEL.

M. De Groote. — J'ai l'honneur de déposer sur le bureau du Sénat une proposition de loi relative à l'enregistrement comptable des entreprises.

M. le président. — Cette proposition sera traduite, imprimée et distribuée. Il sera statué ultérieurement sur sa prise en considération.

REPRISE DE LA DISCUSSION.

HERVATTING VAN DE BEHANDELING.

M. le président. — La parole est à M. Gillon.

M. Gillon. — Mesdames, messieurs, j'ai cru jusqu'à la dernière minute qu'il était inutile de me faire inscrire dans la discussion de ce budget, car j'avais eu l'occasion de présenter mes observations il y a seize mois à peine.

La considération qui m'a amenée à revenir sur cette décision, c'est que depuis lors, nous avons connu trois ministres de la reconstruction. Lorsque je suis monté à la tribune, en janvier 1949, c'était l'honorable M. De Man qui était à la tête du département. L'honorable M. Rey lui a succédé, et nous avons actuellement devant nous l'honorable M. Dequae.

Mesdames, messieurs, j'ai horreur de me répéter. Ceux qui m'ont entendu il y a quinze mois voudront cependant bien m'excuser si je reviens sur certains points auxquels j'attache une importance particulière. Pour le surplus, je prie l'honorable M. Dequae de vouloir bien relire mes interventions d'il y a un an et demi. A l'époque, ces dernières avaient semblé rencontrer l'assentiment

des membres de cette assemblée. Avant de monter à la tribune, et pour enlever tout caractère politique à cette intervention, je m'étais mis d'accord avec mon distingué collègue le vicomte Cossée de Maulde, qui représente également une région sinistrée, et avec notre honorable et regretté collègue socialiste M. Craps. Finalement, désirant enlever jusqu'aux apparences même d'un débat politique à la question, nous nous étions adressés à un membre du groupe communiste, l'honorable M. Sironval, et nous avions déposé ensemble un ordre du jour demandant à l'assemblée de se préoccuper spécialement du sort des sinistrés. Le Sénat unanime, et ce ne fut pas une surprise pour nous, vota cet ordre du jour.

Je disais tout à l'heure qu'il y a quinze ou seize mois, l'honorable M. De Man était titulaire du département. Il fut le premier à mettre la main à la pâte, mais sans grande conviction. Et en le constatant, je ne formule aucune espèce de critique à son endroit, car l'honorable M. De Man se rendait compte que l'on se trouvait en présence d'une loi mauvaise et qu'il avait entre les mains un outil défectueux. Nous en avions déjà eu l'impression lors de la discussion de la loi.

Je me rappelle notamment que lorsque je siégeais à la place qu'occupe à l'heure actuelle notre distingué président M. Struye, j'avais été frappé du fait que chaque fois qu'une observation était présentée, l'honorable M. De Man ne répondait pas. C'était en somme une désapprobation muette du projet en discussion, et c'était toujours l'honorable ministre des finances qui répondait à la place de son collègue.

Je constate aujourd'hui que par une coïncidence, je veux l'espérer, nous rencontrons également au banc du gouvernement le ministre de la reconstruction et le ministre des finances. Mais comme l'histoire ne se répète jamais tout à fait, je crois que cette fois, le ministre des finances sera à côté de son collègue pour l'engager à faire une dépense indispensable. (*Très bien!*)

Quelles étaient les raisons que nous avons invoquées? La solidarité est actuellement à la mode. On en parle de plus en plus dans le domaine international, et nous constatons même que lorsqu'un événement surgit aux antipodes, il a sa répercussion chez nous.

Nous souhaiterions également voir cette solidarité agir efficacement sur le plan national. Je me rappelle avoir eu l'occasion de vous le dire à cette époque, me trouvant encore à Londres pendant la guerre, alors que la ville de Tournai avait été sauvagement ravagée par les bombardements allemands et où Courtrai, ma ville et aussi la vôtre, monsieur le ministre de la reconstruction, avait encore la chance d'être indemne.

J'avais fait une conférence à l'Institut belge à Belgrave Square, dans laquelle je soulignais que la solidarité nationale devait absolument jouer pour aller au secours des sinistrés, et je citais précisément l'exemple de cette ville de Tournai, d'une importance identique à celle de Courtrai, si abîmée, alors que la nôtre était intacte. Je soulignais également que mes concitoyens n'auraient certainement pas consenti à traverser cette période douloureuse sans compatir, sachant qu'à côté d'eux il y avait tant de souffrances. Or, au cours de la guerre survint un renversement de la situation et finalement, la ville de Courtrai fut beaucoup plus sauvagement ravagée que celle de Tournai.

A mon retour au pays, mes concitoyens n'ont pas manqué de me demander si nous allions mettre en œuvre les paroles que nous avions prononcées sur le sol britannique et si nous allions songer à demander que cette solidarité nationale jouât.

L'honorable M. De Man nous a, à l'époque, répondu ceci : « Elle joue en ce sens que les charges qui vont être demandées aux Belges pèseront sur toutes les épaules. » Nous sommes d'accord en principe, seulement je me permets de vous faire remarquer que ce n'est pas tout à fait équitable, parce que lorsqu'on dit « sur toutes les épaules », c'est également sur les épaules des sinistrés, qui ont déjà suffisamment de plaies à panser.

D'autre part, je m'étais demandé pourquoi on avait écarté toutes les dispositions de la législation antérieure, celles de l'autre guerre. Evidemment, cette législation n'était pas parfaite. Elle avait présenté de graves inconvénients en ce sens que des abus s'étaient produits, dont certains étaient flagrants. Mais elle avait eu cet avantage, à mes yeux, qu'au bout de très peu de temps, on avait pu régler cette angoissante question; que dès le début, chacun avait su à quoi s'en tenir quant à la hauteur des dommages et à la manière dont ils seraient réparés, ce qui avait permis à ceux qui connaissaient le sort réservé à leur demande de pouvoir réescompter les titres. D'autre part, la législation prévoyait le paiement d'un intérêt, obviant ainsi à une certaine inégalité, sur laquelle je me permets à nouveau d'attirer votre attention. Supposez qu'un sinistré ait droit à un million de dommages. Sa situation de fortune ne lui permettant pas d'avancer cette somme de ses deniers, il devra recourir à des organismes de prêt. Vous savez que généralement, cet argent coûte très cher; les intérêts montent parfois à 6 p. c. Supposez que la personne ayant droit

à un million soit rémunérée au bout de deux ans; elle aura décaissé, si je ne m'abuse, 120,000 francs d'intérêt. Elle touchera donc 880,000 francs, et non pas le million auquel elle a droit, mais je crois qu'elle ne s'en plaindra pas. Par contre, supposons que le sinistré ne soit payé que quinze ans plus tard. Il aura décaissé 900,000 francs d'intérêt. Il ne touchera donc en réalité que 100,000 francs et se trouvera, par rapport à la première personne, sur un pied d'inégalité flagrante.

J'avais fait valoir ces considérations au distingué prédécesseur de M. le ministre Dequae. Je suis obligé de les rappeler, car j'estime que sur ce plan, il y a beaucoup à faire.

Après l'honorable M. De Man, nous avons vu à l'œuvre M. Jean Rey. Je vous disais tout à l'heure, sans que je lui en fasse le moindre grief, qu'il avait été difficile à M. De Man de démarrer, pour l'excellente raison qu'après nos interventions est survenue une période politique assez agitée, pendant laquelle l'action gouvernementale fut frappée d'ataxie. Puis ce furent les élections du 26 juin, suivies de la longue période de gestation d'un nouveau gouvernement, ce qui fait que M. Rey n'a pu se mettre sérieusement à l'œuvre qu'au début du mois d'août. Il l'a fait, il faut le reconnaître, à la satisfaction des sinistrés, tirant le meilleur parti d'une loi mauvaise, accélérant les règlements et, à cet égard, je crois que les sinistrés peuvent l'assurer de toute leur reconnaissance. Seulement, l'honorable M. Rey est incapable de réaliser l'impossible et l'honorable M. Dequae va se trouver exactement dans la même situation, en ce sens que la loi est mauvaise, tellement mauvaise, qu'elle ne me paraît pas amendable. Tout à l'heure, je ne dirai pas que c'est avec plaisir, j'ai entendu l'honorable rapporteur affirmer que c'était le type de la mauvaise loi. Je souscris entièrement à ce jugement sévère, mais extrêmement juste, et je rappelle que mes amis et moi avons été unanimes, au cours de cette matinée du 14 août, à voter contre la loi. Je suis convaincu qu'il faut une loi nouvelle, tenant vraiment compte des besoins des sinistrés et ne les laissant pas dans l'incertitude du sort qui leur sera réservé et qui leur évite d'être aux prises avec des difficultés invraisemblables venant du côté du fisc. J'y ai tellement insisté jadis, que je ne crois pas devoir me répéter.

Je ne veux pas abuser de vos instants, monsieur le ministre, et j'en arrive donc à ma conclusion.

Nous étions enchantés — et je crois que ce fut le cas dans tous les milieux parlementaires — de l'arrivée au pouvoir de l'honorable M. Rey, parce qu'il représentait un arrondissement particulièrement sinistré. Cette fois encore, nous avons au banc du gouvernement un ministre de la reconstruction qui a vécu parmi les destructions et les décombres et qui connaît donc parfaitement les besoins de la population des régions sinistrées. Que ce soit un ministre wallon résidant à Liège ou un ministre flamand résidant à Courtrai, tous deux comprennent la situation, tous deux, j'en suis persuadé, sont animés du même désir d'y apporter remède.

Il a été fait allusion tout à l'heure, de façon discrète, à tout ce qui nous a séparés ces temps derniers. Je suis heureux, en ce qui me concerne, de constater qu'au moment où nous reprenons notre activité, après une secousse assez violente, nous pouvons aborder à cette tribune des problèmes qui nous rapprochent, car je suis convaincu que sur tous les bancs de cette assemblée, et je n'en excepte aucun, nous parviendrons à nous retrouver, du moment qu'il s'agit de soulager des infortunes aussi notoires. (Applaudissements sur les bancs libéraux.)

M. le président. — La parole est à M. Godin.

M. Godin. — Mesdames, messieurs, le budget du ministère de la reconstruction intéresse directement la grande majorité des Belges. En effet, 700,000 dossiers ont été introduits concernant des dommages aux biens et 300,000 concernant des dommages aux personnes.

Si ce budget intéresse la majorité des Belges, nous devons constater cependant qu'il n'intéresse pas la majorité du Sénat, puisque les bancs de l'extrême gauche sont complètement vides. Seul l'honorable M. Boulanger est à son poste.

Je ne veux pas discuter ce budget en détail, car cette discussion serait trop longue. Je désire seulement faire quelques observations. Tout d'abord, je dois dire à M. le ministre que les sinistrés sont impatients. Ils constatent que la liquidation de leurs dommages de guerre ne se fait pas ou se fait mal, et en tout cas très lentement. On constate dans cette matière, on doit bien le dire, une carence gouvernementale. Où en sommes-nous aujourd'hui? Sur les 700,000 dossiers introduits et relatifs aux dommages aux biens, combien sont déjà liquidés? Bien peu.

Vous me direz peut-être que sur les 60,000 immeubles complètement détruits, 35,000 sont réparés. Mais par qui l'ont-ils été, monsieur le ministre? Par votre administration? Non. La plupart des immeubles complètement sinistrés ont été reconstruits par les particuliers, au moyen de leurs deniers et au moyen d'emprunts qu'ils ont dû contracter.

Septante-cinq pour cent des immeubles gravement endommagés ont été réparés, nous dit-on, mais ils l'ont été par les mêmes moyens, et les immeubles légèrement endommagés l'ont été uniquement par les sinistrés eux-mêmes. Ici, je pose la même question que l'honorable M. Gillon, relative aux sinistrés qui n'avaient pas les moyens de réparer leur immeuble et qui devaient nécessairement faire appel à des emprunts, soit à l'Institut national de Crédit agricole, soit à l'Office central de Crédit hypothécaire. A l'heure actuelle, un véritable drame a éclaté dans certaines familles. Au moment de l'emprunt, il a été stipulé dans les conditions que le prêt était amortissable par dixièmes, à partir de la troisième année. Nous voici arrivés à cette troisième année, et les gens se demandent comment ils vont rembourser. Ils ont signé ce contrat de bonne foi, croyant qu'ils pourraient disposer d'une partie au moins de leurs dommages de guerre pour rembourser leur emprunt. Or, il n'en est rien.

Une épée de Damoclès pend sur la tête de ces sinistrés. Oh, je le sais, personne n'a encore été exécuté; n'empêche que l'épée de Damoclès est toujours là et que la meilleure façon de l'enlever serait de payer les sinistrés.

Ceux qui ont dû emprunter à la Société nationale de Crédit agricole se trouvent dans la même situation. Est-il juste que les sinistrés doivent payer pendant de nombreuses années, comme vient de le dire notre collègue M. Gillon, des intérêts d'emprunts, alors qu'on leur doit de l'argent? Car, somme toute, l'Etat ou l'organisme parastatal qui se substitue à lui réclament à ces sinistrés des intérêts sur les avances qu'ils leur ont faites.

Je vous rappelle que cette question a été soulevée en commission alors que M. Rey était ministre. Il a été entendu qu'elle serait étudiée par le gouvernement et que l'on verrait s'il y avait lieu de mettre à charge du gouvernement une partie ou la totalité de ces intérêts, au moins pour certaines catégories de personnes. J'ai tenu à vous faire cette remarque.

Votre prédécesseur, monsieur le ministre, s'est rendu compte également que la liquidation des dommages de guerre ne se faisait pas assez rapidement. Pour l'activer, il a soumis au parlement la loi du 6 janvier 1950 permettant au gouvernement de procéder à des avances sur dommages de guerre. Pour aller vite, on envisageait d'examiner les dossiers d'une façon plus sommaire et d'accorder des avances importantes aux sinistrés. Qu'a donné cette loi?

M. Verbaet. — Rien du tout.

M. Godin. — Elle n'a rien donné. On a nommé, jusqu'à ce jour, quatre à cinq cents fonctionnaires temporaires afin d'accélérer l'application de la loi. Je l'ai déjà dit, c'était une erreur d'amener dans un département ces fonctionnaires, dont l'intérêt est contraire à celui des sinistrés, car ils désirent rester en place, tandis qu'il faut liquider le plus rapidement possible les dommages de guerre. Il a fallu mettre ces fonctionnaires au courant. Quel en a été le résultat? Les travaux des chambres de conciliation, qui réglaient avec une sage lenteur quelques dossiers de dommages de guerre, ont été interrompus et actuellement, on est en train d'examiner la liquidation des avances sur dommages de guerre. Avouez que cela ne va pas. Si je vous demandais combien de demandes d'avances ont été liquidées, vous devriez reconnaître, je crois, qu'il y en a fort peu.

Quelle est la situation, monsieur le ministre, au point de vue des 300,000 dossiers de dommages relatifs aux personnes? Elle est déplorable. Je connais des victimes de la guerre, invalides à plus de 50 p. c., âgés de plus de 65 ans, qui ont été dans un camp de concentration et qui devaient toucher de ce chef une allocation mensuelle proportionnelle au nombre de mois passés dans ce camp. On leur refuse déjà la pension, alors que ces personnes n'ont pas touché un centime. Et pourquoi? Parce que la commission d'agrégation des prisonniers politiques ne s'est pas encore prononcée et qu'aux réclamations introduites auprès de cet organisme, celui-ci répond que le dossier sera examiné ultérieurement. Ces sinistrés, déjà fort âgés, mourront sans doute avant que leur dossier soit examiné, et ainsi vous n'aurez rien à liquider du tout. Ce sera fait *ipso facto*.

Ce n'est pas ainsi que cela doit se faire. En réalité, monsieur le ministre, nous nageons dans le formalisme. Nous nous trouvons, en Belgique, dans la situation exceptionnelle et paradoxale d'avoir une Caisse autonome de dommages de guerre qui, théoriquement, — je ne sais si les fonds existent encore en réalité, — doit disposer de 10 milliards au moins.

Et les sinistrés attendent l'argent qui doit leur permettre de panser leurs plaies, mais les millions se trouvent derrière un véritable mur de papiers, de formalités, qu'il faut briser. Si vous ne réagissez pas énergiquement, si vous ne renversez pas cette muraille de paperasses, je vous le prédis, dans des dizaines d'années, nous serons peut-être tous morts et les dommages de guerre ne seront pas encore liquidés!

En voulez-vous une preuve? Consultez par exemple l'article 312 du budget, et vous constaterez qu'un montant de 2 millions de francs est prévu sous l'intitulé : « Impressions, y compris instructions, destinées au personnel. »

Il faut avouer que si l'on prévoit une somme de 2 millions pour imprimer des instructions destinées au personnel, cela doit constituer une paperasserie formidable.

Voulez-vous un autre exemple? Voyez la rubrique « Acquisition d'ouvrages, de publications, reliures : 400,000 francs, autres dépenses de même nature : 135,000 francs », soit donc au total une somme de 538,000 francs pour acheter quelques ouvrages et les relier.

C'est la preuve que votre administration nage dans un formalisme outrancier.

Je relève encore dans le budget un poste de 650,000 francs pour l'achat d'uniformes. Je me suis renseigné, et il s'agit, paraît-il, d'uniformes destinés aux chauffeurs.

Vous disposez de beaucoup d'automobiles dans votre administration; je ne critique pas le fait, mais il faudrait qu'elles fussent utilisées dans le but de liquider rapidement les dommages de guerre, c'est-à-dire que ces automobiles servent à conduire sur les lieux des sinistres vos employés, vos experts, mais à condition de ne pas faire de trajets inutiles et de ne pas envoyer un expert du chef-lieu de la direction provinciale des dommages de guerre dans un village distant de 50 kilomètres pour y effectuer une expertise, alors qu'il y est allé la veille, par exemple.

On me dit qu'il faut également des uniformes pour les huissiers, mais si des centaines de milliers de francs sont prévus à cet effet, cela prouve qu'il existe une multitude de bureaux et de fonctionnaires. Comment se fait-il dès lors qu'on ne puisse liquider plus rapidement les répartitions de dommages de guerre?

Je souris en lisant dans le rapport qu'une des causes principales des lenteurs subies dans la réparation des dommages aux personnes et aux biens réside dans une pénurie notoire de personnel, rendue plus évidente encore depuis la réunion du département de la reconstruction et des sections des dommages aux biens et aux personnes.

Eh bien, non, messieurs, il y a trop de fonctionnaires, mais ce qui manque peut-être dans cette administration, c'est du personnel qualifié. Si, au lieu de nommer quatre ou cinq cents fonctionnaires pour effectuer les travaux résultant de la nouvelle loi du 6 janvier 1950 sur la réparation des dommages de guerre, vous aviez placé dans chaque direction provinciale trois ou quatre experts qualifiés sachant manier et étudier des dossiers, et prendre ensuite des décisions, vous auriez obtenu un résultat.

M. Verbaet. — Ce sont précisément ces experts qu'on ne trouve pas, parce qu'on ne les paie pas suffisamment.

M. Godin. — Qu'on les paie bien et qu'on en recrute moins.

Si vous voulez établir une comparaison entre la situation actuelle et celle qui existait au lendemain de la guerre de 1914-1918, vous devrez convenir qu'après la première guerre mondiale, les dommages de guerre ont été liquidés après une dizaine d'années. Oh, je le sais bien, vous me direz qu'ils ne le sont pas encore tout à fait, puisqu'il existe encore au ministère des finances deux employés chargés d'examiner les derniers dossiers relatifs aux dommages de la guerre 1914-1918, mais il paraît que ces deux fonctionnaires vont être mis à la pension.

Si nous considérons la situation actuelle, il faudra encore des dizaines d'années avant que les répartitions aux dommages de la guerre 1940-1945 soient liquidées, et cela par suite d'une carence gouvernementale.

Il faut agir d'une manière pratique, de façon à liquider le plus rapidement possible ces dommages de guerre.

Si vous voulez renverser le mur de papier, réformer complètement votre administration, aider effectivement et rapidement les sinistrés, vous serez un grand ministre. Si, au contraire, vous ne mettez pas fin à la routine administrative, vous aurez manqué votre but. (*Applaudissements à droite.*)

M. le président. — La parole est à Mme Lehouck.

Mme Lehouck. — Mesdames, messieurs, à l'occasion de l'examen du budget de la reconstruction, je me permets d'attirer l'attention de M. le ministre sur quelques-unes des principales revendications de la C. N. P. P. A.

Au cours du mois de février, trois réunions eurent lieu au ministère de la reconstruction, auxquelles participèrent trois représentants de l'administration et trois représentants de la C. N. P. P. A.

Ces rencontres avaient pour but de confronter les propositions de modification au statut élaborées par la C. N. P. P. A. au cours des congrès de 1948 et de 1949 et celles émanant de l'administration.

Les résolutions du congrès de mai 1950 confirment et précisent les justes revendications des prisonniers politiques et de leurs ayants droit.

Je citerai les plus urgentes :

1° Octroi par l'Etat d'une dotation aux enfants de prisonniers politiques qui, au moment de l'arrestation du père ou de la mère, étaient âgés de 14 à 18 ans, ont été obligés de travailler pour subvenir à leurs besoins et ont de ce fait perdu le bénéfice des allocations familiales;

2° Suspension immédiate des récupérations faites à charge des prisonniers politiques, des veuves et des ascendants de bonne foi et remboursement des sommes récupérées à tort;

3° Réouverture des délais pour l'introduction de demandes de dommages de guerre subis par les prisonniers politiques à l'occasion de leur arrestation par l'ennemi;

4° Réouverture immédiate des délais pour la reconnaissance du titre de prisonnier politique.

En effet, que ce soit par négligence ou par ignorance, mais en toute bonne foi, des prisonniers politiques ou ayants droit n'ont pas fait leur demande et sont atteints par la forclusion;

5° Admission dans la catégorie des ayants droit avec la reconnaissance du titre et le bénéfice du statut du frère ou de la sœur du prisonnier politique quand il est prouvé que celui-ci, vivant avec l'ayant droit, était son soutien. Je citerai un cas de l'espèce : la sœur d'un prêtre mort à Buchenwald, laquelle est pratiquement, à l'heure présente, sans aucune ressource;

6° Paiement immédiat aux ayants droit de prisonniers politiques décédés de la majoration de vie chère de 15 p. c., avec effet rétroactif au 1er janvier 1948, ces 15 p. c. étant dès à présent alloués aux invalides;

7° Majoration de 2,000 à 3,000 francs de la pension des veuves de prisonniers politiques et majoration substantielle de la pension des ascendants.

Personne ne pourra taxer d'exagération le fait de réclamer le rajustement de toutes les pensions de la guerre au taux actuel du coût de la vie. Je songe ici à des compagnes de captivité qui vivent dignement — en apparence — avec cette modeste mensualité qui constitue le plus clair de leurs revenus et aussi aux vieux parents de ceux qui ont restés là-bas et qui auraient bien le droit de vivre en paix avec un minimum de confort leurs derniers jours.

S'il est juste d'honorer nos morts et de magnifier nos martyrs, il faut surtout, en souvenir d'eux, aider les vivants : soutenir leurs veuves, leurs vieux parents, leurs enfants.

Nous qui sommes revenus de l'enfer, notre souffrance ne doit pas servir d'outil politique, mais elle nous donne le droit de lancer ce pressant appel.

Nous avons souvent entendu dire dans les discours que les victimes de la guerre, les invalides et les ayants droits étaient les créanciers privilégiés de la nation; nous faisons confiance à M. le ministre de la reconstruction pour que cela se traduise très vite par des actes qui reconforteront tous nos amis. (*Applaudissements à droite et sur les bancs libéraux.*)

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer Sledsens.

De heer Sledsens. — Mevrouwen, mijne heren, ik kom tussen om de aandacht van de heer minister van wederopbouw te vragen voor de toestanden in het Noorden der provincie Antwerpen. Deze provincie is relatief wel het zwaarst getroffen van ons land. Er zijn streken die totaal geteisterd zijn. Terwijl sedert September 1944 om zeggens gans het land bevrijd was, zijn de Noorderkempen nog steeds de gevangenen gebleven van de Duitse bezetting. Daar is zeer lelijk huis gehouden. Het is een landbouwstreek met zeer speciaal aspect. Het zijn kleine boeren die slechts enkele hectaren grond bewerken en het zeer hard hebben.

Die mensen, nu, worden van Pilatus naar Herodus verzonden door de ellendige administratieve rompslomp die in uw departement heerst.

Het is hoog tijd dat met deze mentaliteit opgedoekt worde. Deze eenvoudige buitenmensen worden vóór allerlei moeilijkheden geplaatst; zij weten niet meer tot wie zij zich wenden en worden soms slachtoffer van gewetenloze experten. Het gaat niet op deze mensen nog langer te laten wachten onder voorwendsel — zoals uw voorganger beweerde — dat deze zaken eerst moeten voorgelegd worden aan de experten van het ministerie van landbouw. Er is een ministerie van wederopbouw of er is er geen. Trouwens, het ministerie van landbouw heeft andere dingen te doen dan te zorgen voor het wederopbouwen van boerderijen.

Enkele maanden geleden, heb ik mij veroorloofd een parlementaire vraag te stellen aan uw voorganger over de zeer speciale toestand waarin de bewoners van onze Noorderkempen zich bevinden. Die toestand doet zich echter niet alleen daar voor, doch eveneens op het ganse grondgebied, voornamelijk lang de Nederlandse grens. Er zijn heel veel Hollandse lieden die sinds hun geboorte op Belgisch grondgebied wonen. Zij bezitten de Nederlandse nationaliteit, maar zij zijn in België ingeschreven en betalen regelmatig belastingen aan ons land. In Nederland bestaat dezelfde toestand, gezien er ook daar in de grensstreken veel Belgen wonen. Wij hebben nog niet vernomen dat er een wederkerighedsakkoord met de Nederlandse regering zou afgesloten zijn, alhoewel dat

land in zake oorlogsschade heel wat op zijn actief te nemen heeft. Er zou niet verder over Canada moeten gesproken worden, maar wel over Holland; het is met dit land dat zo spoedig mogelijk een akkoord moet bereikt worden, omdat honderden mensen er bij betrokken zijn.

Ik zie dat de heer minister van financiën zich toevallig op de regeringsbanken bevindt; ik zal van de gelegenheid gebruik maken om zijn aandacht te vestigen op het reeds zo dikwijls gevraagde deblokkeren van de 60 t. h. voor de geteisterden. Het wordt tijd dat er nu eindelijk eens « komaf » wordt gemaakt met deze zaak en dat het niet langer bij beloften zou blijven. Zij hebben hun geld groot nodig.

De heer Jaspers. — Ook aan de grondbelasting van de geteisterden moet gedacht worden.

De heer Sledsens. — Wat het herstel der oorlogsschade betreft, zou ik de aandacht van de bevoegde minister willen vragen, want men weet soms niet tot welk departement men zich moet wenden en men wordt dikwijls van het ene naar het andere gezonden, voor de zeer speciale toestand die ontstaan is door de urbanisatie in de grote steden en gemeenten van het land. Er worden overal luxueuse pleinen aangelegd... (De heer Dequae, minister van wederopbouw, maakt een vraagend gebaar.) Ik weet het wel, mijnheer de minister, het is uw fout niet. Wij zullen daarover, ter gelegenheid van de bespreking der begroting van openbare werken, meer kunnen zeggen. Ik ben wel akkoord met de urbanisatie zelf, maar niet met de manier waarop zij wordt doorgevoerd. Er worden mensen onteigend en er wordt tot in het oneindige gediscussieerd. De administratie zit achter haar papieren en zij wil niet begrijpen dat zij te doen heeft met mensen die van hun dagelijks werk moeten leven. Er zijn geteisterden die in 1944 en 1945 onteigend werden en die nu, in het jaar 1950, nog steeds hun vergoeding niet getrokken hebben. Doorgaans waren het kleine eigenaars, en al die tijd moesten zij zich vestigen in een kwartier of een klein huisje, waarvoor zij huishuur moeten betalen. Met deze uitgave wordt echter geen rekening gehouden bij het vaststellen van hun oorlogsschadevergoeding.

Verder zijn er mensen, mijnheer de minister, van wie het dossier werd geweigerd omdat zij het laatsttijd hadden ingediend. Ik ben akkoord om te zeggen dat wij geen aandacht moeten schenken aan mensen die stordig zijn en die meenden dat zij tijd genoeg hadden. Er zijn echter mensen die te goeder trouw gehandeld hebben en wier aanvraag nochtans door de administratie op onmenselijke wijze werd afgewezen. Ik houd de namen ter beschikking van de minister en ik zou vragen dat er een beetje meer welwillendheid en christelijk medegevoel tegenover hen zou betoond worden.

Zoals ik bij de aanvang van mijn rede gezegd heb, werd de provincie Antwerpen zeer zwaar geteisterd. De Antwerpse agglomeratie weet er van mee te spreken. Ik wil niet de vergelijking maken en nagaan of de provincie Antwerpen zwaarder of minder zwaar geteisterd is dan de provincie Luik. Het is nu het ogenblik niet om het verschil na te gaan in de wijze waarop Walen en Vlamingen behandeld werden. De Walen denken toch dat zij benadeeld zijn. Ik wil niet beweren dat Luik te goed behandeld is. Volgens statistieken, echter, opgesteld door uw eigen diensten, mijnheer de minister, in datum van 30 April jongstleden, werden vergoedingen toegekend aan Antwerpen voor 400 miljoen en aan Luik voor 1,400 miljoen. Het is hier niet zoals Conscience zegt : « Eén 0 te veel », maar wel een 1 te veel. In deze bedragen wordt voorzien voor bedrijfsuitrusting voor de provincie Luik 470 miljoen, voor Antwerpen 70 miljoen. Het zijn toevallig ronde cijfers, en ik geloof dat het met de rekenmachines op het ministerie van wederopbouw al even slecht gesteld is als met vele ambtenaren van het departement. In een schrijven aan de gouverneur van de provincie Antwerpen heeft de minister bekend dat deze gegevens juist zijn. Ter verontschuldiging voegt hij er aan toe dat wegens de gewone voorrang van de provincie Luik en de provincie Antwerpen respectievelijk 324 miljoen en 292 miljoen ontvingen. Als bijkomende kredieten ontvingen Luik en Antwerpen respectievelijk 684 en 112 miljoen. Verder zegt de minister dat de wederopbouw der provincie Antwerpen beïnvloed wordt door het gebrek aan deskundigen. Ik neem er nota van, mijnheer de minister, dat volgens uw antwoord aan de gouverneur van de provincie Antwerpen, van de 32 bij het kader van de wet voorziene deskundigen, het bestuur er tot nu toe slechts 16 heeft kunnen aanwerven. De heer Verbaet heeft er de aandacht op gevestigd dat de deskundigen ook deskundig moeten betaald worden. Ik ben het hiermee volkomen eens. Ik kan er u bezorgen, mijnheer de minister.

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — Ik vraag niet beter.

De heer Jaspers. — Zijn er voldoende deskundigen voor de schipperij, mijnheer de minister?

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — Er zijn genoeg experten langs Waalse zijde, maar niet genoeg langs Vlaamse zijde. Er werd onlangs een examen uitgeschreven, en weer meldden zich te weinig kandidaten.

De heer Sledsens. — Ik vraag u tevens, mijnheer de minister, goed na te gaan, wat de definitieve afhandeling van de dossiers betreft, of het stelsel van de 80 t. h. voorschot ingevoerd door de heer Rey wel voordelig is. Ik ben zo vrij er zeer sterk aan te twijfelen, en ik zal bewijzen waarom. Wij stellen vast dat bundels welke in definitieve afhandeling waren, administratief gans in regel, en waarvoor reeds een deskundig onderzoek heeft plaats gehad door de experten van de provinciale directie in September 1949, niet verder afgehandeld werden. Alles was gereed om uit te betalen. Dan komt het stelsel van de 80 t. h. voorschot alles in de war sturen. Die lieden, waaronder er bij zijn die reeds geteisterd zijn sinds 1943, — ik denk daarbij aan de bomaanval op de gemeente Mortsels, — menen eindelijk in 1949 dat alles in orde komt, en zij krijgen dan een nieuw formulier om in te vullen. Zij vragen zich af of zij opnieuw zes jaar zullen moeten wachten alvorens een vergoeding te ontvangen. Wij stellen insgelijks vast dat geteisterden met een groot aantal prioriteitspunten (meer dan 80) tot op heden geen gemotiveerd advies ontvangen hebben, waar men vroeger in de provincie Antwerpen dossiers met 78 prioriteitspunten en zelfs veel minder definitief kon afhandelen. Het gaat hier om dossiers betreffende onroerende goederen. Wanneer geteisterden, waarvoor de toekenning van een voorschot van 80 t. h. werd voorgesteld, zich tot de centrale directie te Brussel wenden, worden zij belachelijk gemaakt omdat met hun 85 punten prioriteit hun dossiers nog niet definitief afgehandeld zijn. In dit alles moet klaarheid komen. Wij kennen ook met naam en dossiernummer geteisterden, ouderlingen, met meer dan 95 punten, zelfs meer dan 100 punten, voor welke de minister vóór enkele maanden bevel heeft gegeven het dossier af te handelen. In December-Januari II. werden deze bevelen over het hoofd gezien door de provinciale directie van Antwerpen en deze bundels werden ter zijde gelegd.

Ik ken u, mijnheer de minister, en ik meen dat u maatregelen zult nemen tegenover de provinciale directie te Antwerpen, die ik hier openlijk aanklaagt. Wat de 80 t. h. voorschotten betreft, — de wet van 6 Januari 1950, — werd het volgende vastgesteld : de ministeriële onderrichtingen werden niet gevolgd; te zeggen : dat de geteisterden van meer dan 65 jaar op 19 Januari 1950 geen voorrang verkregen; dat de niet herstelde schade vóór de herstelde moet afgehandeld worden; dat de totale vernielingen vóór de gedeeltelijke moeten gerangschikt worden. Die onderrichtingen werden door de provincie Antwerpen niet gevolgd en op 2 Augustus 1950, zeven maanden na het stemmen van die wet van Januari 1950, zijn er maar een twintigtal voorschotten toegekend voor de provincie Antwerpen door de centrale diensten te Brussel, waaronder enkele met 0 als voorschot, en werden er maar 80 voorstellen van voorschot door de provincie Antwerpen aan het ministerie overgemaakt : Men zegt : De deskundigen ontbreken. Langs de ene zijde stellen wij vast dat honderden dossiers waarvoor er een voorlopig deskundig onderzoek heeft plaats gehad, wachten in de verschillende kamers der provincie Antwerpen op administratieve afhandeling. Langs de andere kant zien wij dat bundels welke administratief in regel zijn en overgemaakt aan de technische dienst voor expertise, na er enkele weken vertoeft te hebben, teruggezonden worden naar de kamers omdat er geen tijd is om het technisch onderzoek te laten geschieden. Wij veroorloven ons te doen opmerken dat in de huidige stand van zaken in de provincie Antwerpen, de zaak der voorschotten 80 t. h. gerust mag opgedoekt worden. Wij verzetten ons er tegen en menen dat het eindelijk, na zes jaar, moet gedaan zijn met hetgeen men noemt de wederopbouw en dat men onmiddellijk een begin moet maken met de opbouw.

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer De Stobbeleir.

De heer De Stobbeleir. — Mijnheer de voorzitter, achtbare collega's, ik meen dat ik in de eerste plaats hulde mag brengen aan de achtbare voorganger van de huidige minister van wederopbouw, de heer Jean Rey, om op die manier aan te sluiten bij de woorden vervat in het verslag van de heer Derbaix. De heer Rey heeft in het beleid van zijn departement bewijs gegeven van praktische zin en ik stel mijn volle vertrouwen in zijn opvolger, de heer minister Dequae, om het vraagstuk van de wederopbouw op te lossen.

Het behoort tot de bevoegdheid van de minister van wederopbouw het lot van de verschillende categorieën gesinistreerden te verlichten. Ik wil gedurende enkele ogenblikken slechts spreken over de sedert jaren hangende kwestie van de opgeëisten van de oorlog 1914-1918. Er werden dienaangaande veel beloften gedaan;

zij dagtekenen van de tijd toen de achtbare heer baron Moyersoen als toenmalig minister deze zaak onder zijn bevoegdheid had. In België maakt men gebruik van beloften om de klachten te milderen; maar er dienen maatregelen getroffen om de leemten der wet te verhelpen. In 1948 werd de zo lang verwachte verhoging toegekend aan een categorie oorlogsgepensioneerden, maar men had de burgerlijke oorlogsgepensioneerden vergeten. Twee wetten zijn er nodig geweest om die toestand te verhelpen. De weduwen hebben nog alle geen voldoening gekregen. De wetsvoorstellen aangaande de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1914-1918, beloofd door de achtbare heer minister De Man en overgenomen door de heren Merlot en Rey, zijn sindsdien geen stap vooruitgegaan.

Nochtans werden de betrokken groeperingen door de heer minister Rey verwittigd dat voorstellen klaar waren. Vooreerst zijn er de voorstellen gedaan in 1936 door de studietoelagen commissie voorgedragen door generaal Six. De weggevoerden van 1914-1918 wachten nog steeds op de bekrachtiging ervan door de wetgevende macht. Zij werden samengebracht in een eisenkoder dat door de heer minister De Man werd gevraagd aan de verenigingen van burgerlijke slachtoffers. Dit koder werd overgemaakt aan de regering en aan de leden van Kamer en Senaat.

Sindsdien, geen woord meer daarover. Op 17 October 1949 gaf men aan een afvaardiging van de weggevoerden de verzekering dat men zich met het project bezighield. Inderdaad, tijdens een audientie toegestaan door de heer Rey aan de voornoemde afvaardiging, werd bevestigd dat een wetsvoorstel in Maart 1949 aan de regering Spaak voorgelegd, door de heer Merlot omgewerkt werd, maar terug zou ingediend worden.

De ontsteltenis bij dezelfde afvaardiging was groot toen zij van de heer minister Dequae vernam dat hij geen kennis had van een voorstel ten gunste der burgerlijke slachtoffers van 1914-1918. Wanneer ik vandaag tussenkomen, is het om van de heer minister de belofte te vragen het nodige te doen opdat het wetsvoorstel van 1948 zo spoedig mogelijk zou worden ingediend.

De achtbare heer Gillon heeft gesproken over de solidariteit onder alle Belgen. Ook de opgeëisten van 1914-1918 hebben hun plicht gedaan tegenover het vaderland. Ik veroorloof mij, mijnheer de minister, u te verzoeken uw inzichten hieromtrent te laten kennen.

Wat nu de tweede categorie van geteisterden betreft, komen mijn gedachten zeer dicht bij deze van de achtbare heer Godin, die hier vóór mij het woord nam. Ik spreek in het bijzonder van de stad Aalst, die zo zwaar geteisterd werd tijdens de oorlog 1940-1945. Ik veroorloof mij de heer minister te vragen er te willen voor zorgen dat de dossiers die betrekking hebben op de roerende goederen zo spoedig mogelijk afgehandeld worden. Talrijke belanghebbenden kennen moeilijke financiële omstandigheden wegens de aangekochte nieuwe machines. Anderen ondervinden moeilijkheden voor de aankoop van grondstoffen. Sommige fabrieken gaan gebukt onder zware financiële lasten die voortvloeien uit kredietopnemingen die zij hebben aangegaan en die de algemene kosten komen verzwaren. Op die manier ontstaan ook exportmoeilijkheden voor die fabrieken. Hetzelfde geldt voor andere gesinistreerden, waarvan sommigen verplicht zijn begonnen werken stil te leggen.

Wat betreft de derde categorie, namelijk de politieke gevangenen, betreurt ik dat sommige erfenamen van politieke gevangenen die gefusilleerd werden of overleden zijn in Duitsland getroffen worden door successierechten. Ik ben ervan overtuigd dat vele collega's het met mij eens zullen zijn dat hetgeen verkregen werd door een erfenamen in rechte lijn of tussen echtgenoten met gemene kinderen of afstammelingen, als erfenis van personen die door de vijand gefusilleerd werden tijdens de oorlog 1940-1945 of van weerstanders en politieke gevangenen overleden in Duitsland niet mag onderworpen blijven aan successierechten.

Een typisch geval wil ik aan de Hoge Vergadering bekend maken. Een weduwe die haar twee zoons verloren heeft in een concentratiekamp wordt door het ministerie van financiën verzocht om de successierechten te komen verrekenen van die twee kinderen die gestorven zijn in Duitsland.

De heer Ancot. — Er is een wetsvoorstel ingediend.

De heer De Stobbeleir. — Ik heb geen kennis van dat wetsvoorstel, achtbare collega. Dat is dan ook de reden waarom ik er aandoosds zal toe overgaan een wetsvoorstel in deze zin in te dienen. *(Zeer wel! op de liberale banken.)*

INDIENING VAN EEN WETSVORSTEL.

DEPOT D'UNE PROPOSITION DE LOI.

De heer De Stobbeleir. — Ik heb de eer ter tafel neer te leggen een wetsvoorstel tot wijziging van artikel 54 van het koninklijk besluit van 31 Maart 1936 tot invoering van het Wetboek der successierechten.

De heer voorzitter. — Dit wetsvoorstel zal vertaald, gedrukt en rondgedeeld worden. Er zal later over de inoverwegingneming ervan beslist worden.

HERVATTING VAN DE BEHANDELING.

REPRISE DE LA DISCUSSION.

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer minister van wederopbouw.

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — Mijnheer de voorzitter, mevrouwen, mijne heren, alvorens de algemene problemen van mijn departement en tevens de toestand en de vooruitzichten ervan te onderlijnen, kan ik niet nalaten hulde te brengen aan de achtbare heer Derbaix, verslaggever, omdat hij werkelijk, door zijn klaar en overzichtelijk verslag, mijn taak ten eerste heeft vergemakkelijkt.

Tevens is het ook duidelijk dat in mijn uiteenzetting die de rechtstreekse antwoorden op de tussenkomsten zal voorafgaan, de budgetaire aspecten op het achterplan zullen blijven, omdat het inderdaad niet veel zin meer heeft, over het midden van het budgetaire jaar, nog zeer lang en in detail uit te weiden over een begroting die ik slechts heb overgeërfd.

Dit laat mij onmiddellijk toe hulde te brengen aan mijn achtbare voorganger, die na het noodzakelijk lang en ondankbaar voorbereidingswerk van de achtbare heer De Man een eerste stuwing van effectieve verwezenlijkingen op het gebied van de oorlogsschade heeft kunnen doorvoeren.

Nochtans is het duidelijk dat de taak van de minister van wederopbouw, zelfs thans nog, ver van eenvoudig en zelfs ver van benijdenswaardig is. Integendeel, wij staan, enerzijds, vóór betrokkenen die rechtmatig zeer ongeduldig zijn en, in bepaalde mate, ook verbitterd. Sommigen onder hen wachten reeds meer dan tien jaar, hebben intussen een zeer groot verlies aan inkomsten ondergaan en dragen zware lasten, indien zij de moed hebben gehad zich zelf te redden. Het is duidelijk dat die mensen met recht eisen dat, in de kortst mogelijke tijd, een oplossing aan hun geval worde gebracht.

Anderzijds staat de minister van wederopbouw vóór de onafwendbare onmogelijkheid al de personen in ons land die, hetzij in hun goederen, hetzij in hun persoon, werden getroffen, terug in hun toestand van vóór de oorlog te herstellen. Wij moeten ons dien-aangaande geen illusies maken. Een sommar onderzoek dat ik een paar jaar geleden had ingesteld, liet mij toe vast te stellen dat om al de staatsburgers terug te brengen in hun toestand van vóór de oorlog, meer dan 300 miljard zouden nodig zijn. Het is dus zeker dat de minister van wederopbouw hier staat in een onmogelijke toestand, omdat zelfs indien hij tot het uiterste rechtvaardig zou willen zijn, hij het niet zou kunnen.

Bovendien staan wij vóór een zeer ingewikkelde wet, die, om bepaalde vergissingen van het verleden te vermijden, een al te grote rem op de praktische afwikkelingsmogelijkheden heeft gezet.

En ten slotte staan wij vóór het zeer grote vraagstuk van het personeel van mijn departement, personeel dat per definitie tijdelijk is, met al de gevolgen die daaraan verbonden zijn. Ik moet vaststellen dat er een zeer grote onstandvastigheid bij mijn personeel bestaat; ingevolge de onzekerheid en de onstandvastigheid, wensen ze in een definitief kader opgenomen te worden en dus naar andere departementen over te gaan. Dit is zeker niet voordelig voor de goede gang en de vlugge afwikkeling van de zaken.

De minister van wederopbouw is dus gegrepen tussen een onafwendbaar financieel vraagstuk, ongeduldige en verbitterde recht-hebbende en een veel te zwaar en niet aangepast uitvoeringsorgaan.

Ik heb deze moeilijkheden niet aangehaald om als verontschuldiging te dienen. Ik heb het inderdaad gemakkelijk, want ik geloof niet dat in die enkele weken tijds de verantwoordelijkheid van de toestand op mijn rug kan worden geladen. Ik heb het gedaan hoofdzakelijk omdat op grond daarvan bepaalde conclusies kunnen getrokken worden: ten eerste, geloof ik dat de snelheid van de afwikkeling de eerste en de gebiedendste noodzakelijkheid is. Alles dient er op gericht om binnen de eerstkomende maanden ten minste alle zware gevallen van oorlogsschade met pijnlijke terugslag, zoals bij die mensen die nog moeten herstellen of die zeer zware kredieten hebben moeten opnemen, tot een oplossing te brengen.

Het is een probleem van procedure en van organisatie. Ik wil er thans niet over uitweiden; ik kom er straks op terug, wanneer ik een terugblik zal geven over de huidige toestand en het huidige tempo van afwikkeling.

Ik geloof, ten tweede, dat wij moeten trachten het hoogst mogelijke herstel te bereiken op basis van een gezonde verdelende rechtvaardigheid. Uit die twee beschouwingen vloeit de noodzakelijkheid voort van een wetsherziening. Ik ga akkoord met de opmerkingen van sommige sprekers die hier zijn tussengekomen. Het probleem zou opnieuw in zijn geheel dienen te worden hernomen. Niemand zou er nu nog aan denken op dezelfde basis een

wet op de oorlogsschade te maken. Maar ik geloof dat een volledige terugkeer niet meer mogelijk is. Tijdens gelijk welke wetsherziening mag er geen stilstand zijn noch een belemmering aan de thans aangevangen afwikkeling worden gesteld.

Mijns inziens zou die wetsherziening in twee etapes moeten geschieden. De eerste dient gericht op de vereenvoudiging van de procedure en het herstellen van bepaalde zeer opvallende onrechtvaardigheden, wellicht met beperkte budgetaire terugslag. Ik weet niet of het om enkele honderden miljoenen gaat of om een paar miljarden. Er zijn echter onrechtvaardigheden in de wet die moeten worden herzien en die misschien geen te grote budgetaire gevolgen zullen hebben.

Terzelfdertijd zou een verduidelijking en een vereenvoudiging moeten gebracht worden aan de fiscale beschikkingen in de wet, die inderdaad zeer verward en moeilijk uit te voeren zijn.

Tijdens een onderbreking heeft de heer Jaspers gesproken over de grondbelasting. Er is een ongehoorde terugslag. Gezien de betrokkenen niet weten op welk coëfficiënt zij zullen worden vergoed, doet men aan die mensen de grondbelasting betalen tot bewezen is op welk coëfficiënt zij worden vergoed. Dat heeft geen zin.

Er zijn nog andere fiscale beschikkingen die moeten beter omlijnd of veranderd worden.

De heer Jaspers. — Mag ik u vragen, mijnheer de minister, vermits gij toch aan een meerdere uitgave denkt, ook eens de afschaffing te overwegen van sommige uitzonderingsbepalingen die in de wet voorkomen ten nadele van sommige categorieën van burgers? Wij moeten trachten daarvan de opheffing te bekomen.

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — Die kwestie is in onderzoek. Er is een telst in voorbereiding, maar ik kan mij daarover nog niet uitspreken, omdat de commissie haar werkzaamheden slechts sedert veertien dagen heeft hervat.

De heer Jaspers. — Ik dank u.

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — Mijns inziens kan een ontwerp uitgewerkt worden tegen de aanvang van het nieuwe parlementair jaar en dus gebeurlijk rond November neergelegd worden.

De commissie tot herziening van de wet is samengesteld uit hoge ambtenaren van mijn administratie, uit twee bevoegde personen van de provinciale directies en uit leden van het cabinet. Er werd reeds contact genomen met de groeperingen der geteisterden en alle suggesties vanwege deze organismen zullen zeker altijd welkom zijn. Het is echter niet mogelijk deze mensen zelf in een zuiver administratieve commissie te laten fungeren.

De tweede etape zal echter veel verder reiken en is in zekere mate problematisch. De herziening van de algemene economie van de wet is volgens mij slechts mogelijk op het ogenblik dat wij werkelijk zullen weten wat de financiële incidencie van de bestaande wet zal zijn. Ik heb daarover een studie gevonden waarin de totale uitgaven van de wet in haar huidige vorm worden geschat op circa 55 milliard frank aan vergoedingen en tot ongeveer 45 milliard aan kredieten.

Natuurlijk worden die kredieten niet te gelijktijd toegestaan, maar de opeenvolgende sommen zouden dit bedrag bereiken.

Persoonlijk heb ik de indruk dat die vooruitzichten niet zullen bereikt worden. Ik koester dus een zekere hoop dat indien wij werkelijk vaststellen dat de practische resultaten niet zo ver reiken als men voorzien had, wij de algemene economie van de wet zullen kunnen heromwerken in verband met de algemene problemen van de abttementen en de coëfficiënten.

Sommigen zullen misschien opwerpen dat daaruit, als dit slechts na een paar jaar wordt doorgevoerd, een zeker administratief bezwaar zou ontstaan. Ik geloof dat niet, want het betreft hier een zuiver rekenkundige herziening die neerkomt op het rectificeren van zekere cijfers in definitieve documenten en die dus geen nieuwe expertise of onderzoek zou vergen.

En derde punt dat ik zou willen aanraken in verband met de moeilijkheden van de wederopbouw is dat van het rendement der diensten. Dit moet ongetwijfeld worden verhoogd.

Dat is een principe van goed beheer en tevens ook — wat ik bijna commercieel zou uijdrukken — een waarborg van de laagste kostprijs.

Het heeft immers geen zin krenterig te zijn tegenover de geteisterden en tevens een systeem op te bouwen dat zó ingewikkeld is, dat het afhandelen van een dossier meer dan 10,000 frank kost. Nochtans moet ik u zeggen dat in bepaalde gevallen de uitvoering van sommige beschikkingen van de wet veel meer, wellicht het dubbele en het drievoudige, bedraagt van de besparing die men wil doorvoeren ten koste van mensen die het nochtans heel wat beters verdienen.

Maar om dit te bereiken, zal het zeker noodzakelijk zijn voor het departement van wederopbouw een statuut van het personeel op te maken waarbij aan de ambtenaren van dit departement, niettegenstaande het tijdelijk karakter van het departement zelf, een zekere stabiliteit zou gewaarborgd worden. Het is heel duidelijk en menselijk dat bedienden die niet de minste waarborg hebben er niet erg op gesteld zijn werkelijk renderend te werken. Wij kunnen dat niet vermijden. Wij geloven dat de Staat er belang bij heeft aan het personeel van het departement van wederopbouw een zekere waarborg te verstrekken, zodat die mensen zonder bekommernis voor de dag van morgen hun werk kunnen voortzetten.

Na het beschouwen van die algemene problemen is het wellicht wenselijk de toestand en de vooruitzichten in zake afhandeling van dossiers, zowel van de schade aan personen als van de schade aan goederen, uiteen te zetten, te meer daar het verslag reeds enkele maanden oud is en de aangehaalde cijfers niet meer kunnen beschouwd worden als zeer actueel. Wat de schade aan personen betreft, is de evolutie van de toestand sedert einde 1949 de volgende. Waren erkend als politieke gevangenen, op 31 December 1949 : 22,348 personen, thans 27,429; als gedeporteerden, op einde December 1949 : 5,258, thans 8,410; als werkweigeraars, op einde December 1949, geen enkele, thans 3,953; als burgerlijke weerstanders, einde December, geen enkele, thans 993; als sluikpers, einde December, geen enkele, thans 564; als burgerlijke oorlogsslachtoffers, natuurlijk volgens de oude wetgeving, einde December : 73,632, thans 80,871. Men merkt dus een aanzienlijke vooruitgang bij de categorieën van personen waarvoor de afhandeling reeds was begonnen, namelijk de politieke gevangenen, de gedeporteerden en de burgerlijke oorlogsslachtoffers, en stellen vooral vast dat bij de andere categorieën een aanvang werd genomen. Het is treurig te moeten vaststellen dat slechts vijf jaar na het beëindigen van de oorlog een aanvang kan gemaakt worden met de behandeling van deze nieuwe categorieën, namelijk de werkweigeraars, de burgerlijke weerstanders en de sluikpers.

Het is zeer eigenaardig dat er, in verband met de schade aan personen, waar de administratieve afwikkeling reeds tamelijk ver is gevorderd in vergelijking met de toestand van de schade aan de goederen, nog heel wat wetgevend werk is te verrichten. Bij de schade aan de goederen is het eerder omgekeerd. Daar bestaat een grote vertraging in de afwikkeling met een reusachtig en bijna te ruim uitgewerkt wetgevend apparaat.

Een der bestaande ontwerpen, dat thans bij de Raad van State berust, is er op gericht de procedure te vereenvoudigen waarbij de beslissing administratief kan worden genomen door de staatscommissarissen en de commissies slechts tussenkomen indien er geen akkoord is van de betrokkene. Dit is noodzakelijk omdat men slechts aan de aanvang is der uitvoering van sommige statuten. Er wordt echter uitzondering gemaakt voor de toepassing van het statuut der politieke gevangenen, gezien de afhandeling in deze categorie reeds zeer ver gevorderd is. Om de afhandeling van deze categorie te bespoedigen, — er blijven nog ongeveer 20,000 gevallen te behandelen, — wordt voorzien dat vele aanhangige dossiers, waarvoor, niettegenstaande herhaald aandringen, de nodige gegevens niet werden verstrekt, toch naar de aannemingscommissie zullen verzonden worden. Zoniet zou het jaren en jaren kunnen aanslepen als er vanwege de geïnteresseerden zelf of vanwege de betrokken groeperingen niet verder op de vragen van het bestuur gereageerd wordt.

Een wetsontwerp tot aanvulling en verbetering van het statuut der politieke gevangenen is in voorbereiding en zal eerstdaags aan de ministerraad worden voorgelegd. Het wetsontwerp ter aanvulling van het statuut der gedeporteerden is aanhangig bij de Raad van State en zal kortelings bij het parlement worden ingediend. Het wetsontwerp betreffende de burgerlijke oorlogsslachtoffers, de omwerking van het project 672, is voor goedkeuring aan de begrotingsautoriteiten overgemaakt.

Wat de schade aan goederen betreft : de gegevens beschikbaar op het ogenblik van het verslag zijn de volgende : gemotiveerde adviezen ten bedrage van 1,372 miljoen, effectieve uitbetalingen, 435 miljoen. Op 8 Juli is de toestand de volgende : gemotiveerde adviezen voor 3,687 miljoen; ingeschreven op individuele rekeningen, 2,731 miljoen; effectieve uitbetalingen, 1,612 miljoen. Daarbij dienen vermeld de aanvullende kredieten op toegestane vergoedingen, ten belope van 1,913 miljoen. Intussen is ook met het voorschottensysteem aangevangen, en het zal in de eerste maanden een grote uitbreiding kennen. Op 8 Juli was de toestand : voor 1,383 miljoen voorschotten en aanvullende kredieten voor 429 miljoen. Als wij nu het totaal nemen van de reeds toegestane bedragen, met uitzondering van de oude voorschotten en kredieten, dan komen wij tot de volgende cijfers : 4,070 miljoen toegestane vergoedingen en voorschotten, 2,342 miljoen kredieten. Het tempo wordt geleidelijk opgevoerd; het bereikte tijdens de drie laatste weken van de maand Juli meer dan 1,000 gemotiveerde adviezen per week, voor definitieve afhandeling en voorschotten ingevolge de wet van Januari 1950. In de verlofmaanden Juli en Augustus, gezien het hoge percentage van personeel dat verlof neemt, zal een

verdere verhoging geremd worden, maar ik ben er van overtuigd dat vanaf de maanden October en November, dit getal zal opgevoerd worden tot 1,200 per week. Op die wijze wordt het tempo bereikt dat voorzien werd voor 1950, namelijk de afhandeling van 60,000 dossiers per jaar. Verdere maatregelen, waarvan ik er enkele kan vermelden, moeten, mijns inziens, toelaten voor 1951 de afhandeling te bereiken van 75,000 dossiers van voorschotten en definitieve afhandeling. De grote handicap echter voor de vlotte afwikkeling is het gebrek aan experts. Dit werd reeds door de verslaggever aangehaald en door een ander spreker vermeld. In het verslag van de heer Derbaix werd gezegd dat op de 91 experts van het kader der centrale diensten, slechts 67 werden aangeworven, en dat in de provinciale diensten slechts 183 op 248 experts werden aangeworven.

De aanwerving blijft zeer moeilijk. De verhoging die werd toegestaan op de vergoedingen voor experts heeft nog geen voldoening geschonken en geen definitieve oplossing gebracht. Ondertussen zijn er slechts een twintigtal nieuwe experts aangeworven niettegenstaande alle mogelijke examens die werden uitgeschreven. Er ontbreken nog 69 experts. Tegenover die toestand heb ik niets anders kunnen doen — en ik denk dat de Senaat mij dienaangaande zal goedkeuren — dan in onderhandeling te treden met het vast werfingssecretariaat, opdat het nodige zou gedaan worden — verschuiving van ouderdomsgrenzen en andere maatregelen — om te kunnen overgaan tot de samenstelling van het expertenkader. Ik geloof dat er niets anders op zit. Moesten wij voortgaan met examens op de huidige wijze af te nemen, dan komen wij nog in geen twee, drie jaar, tot een volledig expertenkader.

De moeilijkheid in zake het nieuwe systeem van voorschotten, die hier herhaaldelijk werd onderlijnd, vindt haar oorzaak in het feit dat de aanvankelijk sommaire expertise die werd voorzien in vele gevallen toch te uitgebreid werd gedaan. Thans werden de nodige schikkingen getroffen om deze brede expertise nog te beperken en in ieder geval slechts daartoe over te gaan indien men kan vaststellen bij eerste nazicht dat de schade geen 60 t. h. bereikt van de aangegeven waarde. Daarop zouden onmiddellijk de berekeningen worden toegepast, zodat het tempo van de voorschotten zeker kan worden versneld.

Het rendement van de voorschotten is wel een tweede moeilijkheid. Ik zou u geen vals beeld willen geven van de toestand door het opgeven van het aantal afgehandelde gevallen, want er zijn toch tamelijk vele gevallen die, alhoewel zij niet onder toepassing van de wet van 6 Januari 1950 vallen, omdat de schade geen 30 t. h. bedraagt, toch door de provinciale directies als resultaten worden overgemaakt.

Tot mijn verbazing heb ik vastgesteld dat zelfs deze negatieve uitslagen ook aan de coöperatieven der geteisterden worden overgemaakt. Dat is een administratieve complicatie die ik niet heb begrepen. Moest ik u cijfers geven, dan zoudt gij vaststellen dat ze hoog zijn. De bedragen nochtans zijn niet hoog, omdat voor de eerste gevallen de resultaten meestal negatief zijn.

De moeilijkheid in zake het rendement van de voorschotten, wat de bedragen betreft, vindt gedeeltelijk zijn oorzaak in het feit dat bepaalde veiligheidsmarges veel te ruim worden genomen, in die zin dat niettegenstaande men reeds de opgaven tot een zeker percentage terugbrengt, men de geteisterden veiligheidsshalve nog van een categorie verschuift in zake het patrimonium. Op die wijze komt men er toe als voorschot zeer kleine bedragen toe te kennen. In de gevallen waar de betrokkenen reeds tweemaal de waarde van 1939 hebben ontvangen, betekent het aanvullend voorschot niets of zeer weinig. Het is zeker dat op die wijze het rendement van het voorschottensysteem niet opweegt tegen het bezwaar van het opnieuw samenstellen van een dossier en het volgen van een nieuwe procedure.

Ik heb overigens daarom en ook wegens andere beschouwingen voor bepaalde categorieën prioritair het voorschottensysteem beschouwd als tijdelijk, inzonderheid voor de categorie A der geteisterden, die, zoals gezegd, reeds een voorschot hadden bekomen van tweemaal de waarde in 1939.

Een opschorsing van de definitieve afwikkeling zou overigens later een terugslag hebben gehad omdat door het laten doodlopen van het systeem van de definitieve afwikkeling bij het hernemen ervan onvermijdelijk voor enkele weken of zelfs maanden een onvruchtbare periode zou zijn ontstaan, omdat men geen enkel dossier tot afwikkeling had kunnen brengen.

Ik geloof dat de maatregel die werd genomen, namelijk de definitieve afhandeling terug in voege stellen in bepaalde voorwaarden, werkelijk noodzakelijk was. Bovendien het feit dat de dossiers welke reeds in definitief afhandeling waren genomen, normaal zullen voortgezet worden in de respectievelijke kamers, zullen ook andere gevallen voor definitieve afhandeling worden doorgezonden, namelijk de categorie A (die wellicht kan uitgebreid worden als de ondervinding ons de mogelijkheid ervan bewijst), de categorie van de geteisterden met minder dan 200,000 frank bezit, met één enkel geteisterd complex en met een geteisterde woning waarvan de bouwwaarde in 1939 de 60,000 frank niet overtrof. Dit laat toe die mensen onmiddellijk voor een definitieve regeling te stellen en het vermijdt dat bij de overgang van die personen naar de voorschotten

een werk zonder rendement wordt gedaan. Deze schikking hindert in niets de afwikkeling van al de andere categorieën volgens het systeem van de voorschotten daar waar dit systeem een zeker rendement kan geven.

Zoals blijkt uit het voorgaande is de afwikkeling van de oorlogsschade thans vooral een administratief probleem geworden, des te meer daar de nodige financieringsmiddelen in feite ter beschikking staan.

Dit brengt mij tot het probleem van de Zelfstandige Kas, en ik ben verwonderd geweest dat hier niemand dit zo betwiste vraagstuk heeft aangeraakt.

Op 30 Juni was de toestand van de Zelfstandige Kas als volgt:

De ontvangsten bedroegen sedert het begin van haar stichting 15,696 miljoen, hoofdzakelijk samengesteld uit twee dotaties van 2 ½ miljard en drie leningen van 3 ½ miljard. Te noteren valt dat in die cijfers de dotatie van de begroting 1950 niet is opgenomen, daar deze laatste inderdaad nog niet goedgekeurd is.

De uitgaven bedroegen 6,754 miljoen, hoofdzakelijk samengesteld uit: definitieve vergoedingen, circa 1,700,000 miljoen; voorschotten, circa 2,100 miljoen; kredieten aan voorschot- en kredietorganismen, circa 2 miljard; financiële dienst van de Kas, circa 800 miljoen.

Thans blijft dus circa 9 miljard beschikbaar.

Hier past het echter de opwerping te ontmoeten waarbij steeds wordt gezegd dat deze gelden zich niet in de Zelfstandige Kas bevinden. Het blijkt mij normaal dat deze gelden in het kader van de algemene thesaurie van de Staat worden gebruikt. Is hoofdzakelijk en alleen van belang het feit dat alle betalingsorders door mijn departement aan de Zelfstandige Kas overgemaakt, worden uitgevoerd.

Er stelt zich echter een subsidiair vraagstuk dat ik destijds als verslaggever van de begroting van openbare schuld heb aangeraakt. Het is, mijn inziens, niet billijk dat de financiële lasten der leningen voor wederopbouw uitsluitend door de Zelfstandige Kas worden gedragen, dit des te minder daar een groot deel dezer middelen voor geruime tijd in de algemene thesaurie van de Staat spijzen.

Dit probleem zal natuurlijk nader dienen onderzocht met mijn collega van financiën om daar wellicht een aanvaardbare oplossing voor te vinden.

In uitvoering van de regeringsverklaring heb ik thans met mijn collega van financiën een ontwerp gereed gemaakt waarbij de deblocage van de gelden der muntsaneringslening voor de geteisterden uitgebreid wordt tot een andere categorie, namelijk dezen die geteisterd zijn tussen 33 t. h. en 66 t. h.

De heer Jespers. — Dat is al een zeer goede maatregel, mijnheer de minister, maar u moet op die weg voortgaan.

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — Volgens de vorige beschikkingen was de deblocage beperkt tot de geteisterden hoger dan 66 t. h.

Uit deze uiteenzetting zal wellicht reeds blijken dat een grote inspanning zal worden gedaan om overal met spoed de maximum voldoening te geven aan al de degenen die ingevolge de oorlog werden getroffen, hetzij in hun persoon, hetzij in hun goederen. Ik hoop dat de verdere ondervinding zal toelaten het maximum resultaat te bereiken in dit verband. (Zeer, wel! rechts.)

Thans zou ik meer bepaald willen antwoorden op de verschillende vragen die me werden gesteld, in zoverre ik ze niet reeds in de algemene uiteenzetting heb behandeld.

De achtbare heer Gillon heeft opmerkingen naar voren gebracht van algemene aard en ik zou haast zeggen van principiële aard. Het is duidelijk dat de wet op de oorlogsschade, zelfs in haar gebrekkige vorm van thans, gesteund is op het solidariteitsprincipe. Natuurlijk, die solidariteit is niet integraal geweest en ik heb daar straks reeds de vraag gesteld of na een zo uitputtende oorlog het mogelijk was al de personen in ons land volgens het solidariteitsprincipe terug te brengen tot hun toestand van vóór de oorlog.

Ik heb altijd nog vóór de geest het argument dat destijds door de minister van financiën werd naar voren gebracht, toen ik ook zeer hardnekkig de integrale solidariteit verdedigde. Wat doet u, vroeg de minister, met de oudere mensen, die niet meer kunnen werken, die vóór de oorlog misschien 80,000 of 100,000 frank bezaten en overtuigd waren dat zij, in normale omstandigheden, daarmee hun leven konden beëindigen en die thans eerst en vooral veel minder bezitten omdat hun behoeften veel hoger zijn geweest door het feit van de oorlog en verder hun spaarcenten tot op een derde van de waarde hebben zien slinken? Deze mensen zijn monetair geteisterden. Gaat u ook op die mensen de volledige solidariteit toepassen?

Ik geloof dat wij het over het principe volledig eens zijn, maar dat het een kwestie is van appreciatie en van mogelijkheden.

Ik geloof dat de wetgeving van na de andere oorlog sommige nadelen had, maar toch ook enorme voordelen. Ik heb de gelegenheid gehad deze thans naderbij te bezien. Niettegenstaande sommige overdrijvingen en sommige onjuistheden, had die wetgeving het groot voordeel dat men zeer snel kon afhandelen, of ten minste sneller dan nu.

Zij had ook het voordeel geen bestendig administratief kader van duizenden personen te scheppen, waarmede niemand zal weten wat te doen na een zekere tijd. Het stelsel van de rechtbanken met zitpenningen was, mijns inziens, een zeer goede oplossing en het ware wellicht wenselijk geweest op die basis te werken. Maar wij kunnen het systeem dat thans aan de gang is niet meer naar de grond omwerken.

L'honorable M. Godin nous a fait observer que la liquidation des dommages de guerre s'opérait très lentement. J'ajouterai : trop lentement.

Je viens de citer les chiffres de la cadence de la liquidation que l'on a pu obtenir dès la fin du mois de juin. Cette cadence est déjà assez rapide, puisqu'on liquide 1,000 dossiers par semaine. Cette cadence nous permet de prévoir la liquidation de tous les dossiers intéressants au cours des prochains mois. Ainsi que je l'ai dit, nous atteindrons probablement le chiffre de 1,200 dossiers par semaine à partir d'octobre ou de novembre et pour le début de 1951, j'ose espérer que nous arriverons au chiffre de 1,500. De ce fait, cet inconvénient disparaîtra dans une certaine mesure.

Pour ce qui est de la remarque que toutes les reconstructions qui ont été effectuées en Belgique l'ont été en dehors du département, il ne faut pas exagérer. Je ne parle pas de l'ancien système des avances et crédits, mais le montant des liquidations définitives et des crédits définitifs atteint déjà 6 milliards 300 millions, ce qui permet certainement de reconstruire dans une certaine mesure ou de libérer d'une partie appréciable de leur dette ceux qui avaient déjà reconstruit.

Je ne pense pas devoir ajouter grand-chose au sujet des critiques émises contre le système des avances. En effet, je l'ai critiqué moi-même, non pas dans son principe, qui est bon, mais surtout dans son application, car des difficultés particulières entravaient la rapidité de la liquidation. En ce qui concerne le système des avances, la rapidité de la liquidation n'était guère plus grande que dans le système des liquidations définitives, et dès lors, il ne fallait pas faire des avances. Il fallait recourir à un système permettant d'aboutir plus rapidement que par la liquidation définitive. On atteint maintenant cette rapidité désirée.

D'autre part, en ce qui concerne les montants des avances, je vous ai expliqué de quelle façon nous éviterons le système des avances pour des cas qui seraient jugés comme étant vraiment peu intéressants.

Vous avez fait une remarque concernant les dommages aux personnes. Vous citez notamment le fait que la reconnaissance de certains prisonniers politiques est bloquée parce que les dossiers ne sont pas transmis à la commission. Des dispositions ont été prises, je crois l'avoir mentionné dans mon exposé général, pour que les dossiers, même ceux laissés sans suite par les organisations ou par les intéressés, soient transmis aux commissions d'agrément. Il va sans dire, que la négligence des intéressés ou d'organisations ne peut être une cause de retard dans l'examen des dossiers.

Vous avez également présenté certaines observations qui m'ont fait plaisir, notamment celles concernant les fonctionnaires, l'emploi des automobiles et la paperasserie.

Je viens du secteur privé et j'ai particulièrement les dépenses inutiles, la paperasserie et le manque de rendement en horreur. J'estime, toutefois, qu'il faut être objectif. Si vous en avez le temps, je vous prierais de bien vouloir prendre connaissance des dispositions édictées pour éviter les abus en ce qui concerne l'emploi des automobiles par le département. Je dois reconnaître qu'à mon arrivée, j'ai été favorablement surpris. Comme beaucoup, je croyais que les abus étaient flagrants. Des abus existeront évidemment toujours, mais avec le système en vigueur, ils sont réduits au minimum.

Le problème des fonctionnaires est extrêmement complexe. Les statuts font défaut. L'effectif du département atteint actuellement quelque quatre mille unités, réparties dans plus de nonante bâtiments. Ce problème se pose évidemment, mais j'estime, toutefois, que ce n'est pas le nombre des fonctionnaires qui est déterminant, mais bien leur rendement. Je ne compte nullement augmenter leur nombre. Peut-être le réduirai-je, mais ce qui importe, je le répète, c'est le rendement du cadre existant.

Ce qu'il faut avant tout, c'est accélérer le rythme des liquidations.

En ce qui concerne la paperasserie, j'en suis un ennemi farouche. Quand je vois comment sont constitués les dossiers des dommages de guerre, quand je constate que des gens simples sont noyés sous des monceaux de papier, je dois reconnaître qu'il y a lieu de simplifier la procédure actuelle. Mais alors, de grâce, modifiez la loi qui prévoit toutes ces formalités et toutes cette paperasserie.

M. Gillon. — Tout à fait d'accord.

M. Dequae, ministre de la reconstruction. — En réponse à Mme Lehouck, je voudrais simplement signaler que la commission mixte des prisonniers politiques a, en effet, travaillé à mon département. Il en est résulté le projet de loi de révision du statut, qui, pour le moment, est soumis au comité du budget et dans lequel sont repris le plus grand nombre des revendications en question, puisque ce projet avait, pratiquement, l'agrément des intéressés.

En ce qui concerne les délais, je crois que vous aurez également satisfaction, le projet de loi relatif à la procédure, déjà approuvé par le conseil de cabinet et actuellement soumis au Conseil d'Etat, prévoyant la réouverture des délais pour les différentes catégories de personnes soumises aux statuts.

Malheureusement, en ce qui concerne les pensions d'invalidité, je suis obligé de vous renvoyer à mon collègue des finances, cette question ne dépendant pas de mon département.

Ik kan de achtbare heer Sledsens, die is tussengekomen ten voordele van sommige bewoners van onze Noorderkempen, geruststellen. Het betreft hier een streek die ik tamelijk goed ken. Ik heb daar verbleven tijdens mijn mobilisatie en ik heb er nog verschillende vrienden. Ik ken dus de moeilijke omstandigheden waarin de Kempische kleine landbouwers werken. Het is duidelijk dat wij niet zullen nalaten deze mensen zoveel mogelijk bij het herstel van hun oorlogsschade te helpen. Ik heb echter niet begrepen dat het noodzakelijk zou zijn, in geval van landbouwschade, het advies te hebben van het ministerie van landbouw. Het is mogelijk dat ik niet goed ingelicht ben, ik heb nog niet veel ondervinding, doch in het kader van de experten, verbonden aan het ministerie van wederopbouw, centrale en provinciale diensten, zijn er experten die zich speciaal met de landbouw bezighouden, en zij alleen zijn bevoegd om de landbouwschade te expertiseren.

De heer Sledsens. — Ik heb mij misschien slecht uitgedrukt. Ik bedoelde de experten die door het ministerie van landbouw werden aangeduid om hun advies uit te brengen in de commissie voor het vaststellen der prioriteiten die onder uw bevoegdheid valt. Welnu, soms moet men heel lang wachten op dat advies.

De heer Jespers. — Dat is waar.

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — Dat is wat anders. De prioriteit wordt bepaald door een interministeriële commissie waarin niet alleen landbouwexperten, maar ook andere experten zeten. Voor de expertises zelf is de tussenkomst van mijn departement beslissend.

Nu een woord over de administratieve vereenvoudiging. Het is duidelijk dat de gewone mensen daar het meeste belang bij hebben. Immers, een industrieel of een persoon die gewoon is met dossiers om te gaan, wordt niet zo zeer gehinderd door het ingewikkeld karakter van de wet. Integendeel, hij speelt daarmee. Het zijn echter de kleine mensen die hun weg verliezen in die administratieve doolhof, en ik ben er van overtuigd dat de bitterheid die bij de geteisterden ontstaat is, misschien wel voor de helft veroorzaakt werd door al die paperassen en formulieren, door de eindeloze formaliteiten die zij moeten ondergaan. Zoals ik het daar straks gezegd heb, zullen wij het mogelijke doen om daarin vereenvoudiging te brengen.

Nu nog een woord over het wederkerigheidsakkoord met Nederland. Dit staat op het punt afgesloten te worden. Wij hebben een definitief voorstel van Nederlandse zijde ontvangen. Het wordt onderzocht door mijn departement.

Het is niet mijn bedoeling de kwestie van de onteigeningen naar een ander minister over te hevelen. Zij belangt mij nochtans niet rechtstreeks aan. Ik zal mij echter met mijn collega van openbare werken in verbinding stellen om te bekomen dat de geteisterden bij onteigening wegens urbanisatie prioriteit bekomen. Ik heb mij trouwens reeds afgevraagd of het niet mogelijk zou zijn deze categorie van onteigenden door mijn departement te doen vergoeden en de sommen daarna van mijn collega van openbare werken te recupereren. Als de Staat vertraging verwekt, dan moet hij daarvan zelf de gevolgen dragen. (Zeer wel! rechts.)

De heer Sledsens. — Ik zal u bij gelegenheid aan die vriendelijke belofte herinneren, mijnheer de minister.

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — De instructies betreffende de laattijdige dossiers zijn nogal strak. Ik heb aan de provinciale directies gegeven richtlijnen doorlopen. Ik heb gevraagd die instructies soepel te interpreteren zonder daarom toe te laten nog dossiers in te dienen die werkelijk geen groot belang hebben, op een ogenblik dat er nog 700,000 moeten afgehandeld worden. Er zijn mensen in ons land die wel oorlogsschade hebben geleden, doch die van meet af aan hebben gezegd : Het is zo erg niet, en ik dien geen aanvraag om schadevergoeding in. Wij mogen niet toelaten dat de grensgevallen het administratief werk nog zouden verzwaren. Wanneer het werkelijk zware schadegevallen geldt, waar de goede trouw vaststaat, kan men de laattijdigheid niet alleen inroepen om die mensen zonder vergoeding te stellen. Ik hoop in die zin tot een resultaat te komen.

Over het onevenwicht in de behandeling der provincies Antwerpen en Luik moet ik niet uitweiden. Gij kunt niet beweren dat ik niet eerlijk gezegd heb welke de cijfers waren. Gij moet ook niet veronderstellen dat de centrale dienst verantwoordelijk is voor dit onevenwicht. De toestand van de provincie Antwerpen wordt vooral beïnvloed door het ontbreken der deskundigen. Voor het ogenblik zijn er nog 15 te kort. Wanneer ik daar straks

sprak over het probleem van de aanwerving van experts volgens een ruime en vrije basis, heb ik juist aan de toestand van Antwerpen gedacht. Wij ondervinden vooral moeilijkheden bij de aanwerving van deskundigen voor de Vlaamse provincies. Voor de Waalse provincies zijn de experts op weinig na aangesteld.

De heer Jespers. — De aangegeven cijfers verschaffen ons toch stof tot nadenken. Het wordt altijd op de rug van de experts geschoven. Ik maak u daar geen verwijt van, maar voor Antwerpen is het ver van interessant.

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — Het is zeer spijtig dat Antwerpen zo ver ten achter staat. Maar ik zou het veel erger vinden als de centrale dienst daaraan schuld had. Ik geloof, tenzij in zekere mate en voor sommige zaken, de centrale administratie aansprakelijk kan gesteld worden, dat de achterstand hoofdzakelijk te wijten is aan de werking van de provinciale directie te Antwerpen zelf.

De heer Sleds. — Juist, mijnheer de minister, en ik klaag deze provinciale directie aan. Ze antwoordt zelfs niet op onze brieven.

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — Dat is zeer vervelend. Ik vraag echter aan al de gasteerden zo weinig mogelijk te schrijven naar de provinciale directies van oorlogsschade. Ik kan aannemen dat een lid van de Senaat of een volksvertegenwoordiger zich schriftelijk tot de provinciale directie wendt en hij hoort een antwoord te ontvangen. Maar voor het overige mag er geen overtollige briefwisseling gevoerd worden. Er zijn 700.000 dossiers. Indien elke belanghebbende tweemaal per jaar gaat vragen: « Hoe zit het met de afhandeling van mijn dossier? » dan betekent dat 1.400.000 brieven, die moeten beantwoord worden. Terwijl de bedienden zich daarmee bezighouden, kunnen zij de dossiers niet afhandelen. Ik verontschuldigd de provinciale directie van Antwerpen niet, maar gij begrijpt dat die overtollige briefwisseling in zekere mate de goede gang der zaken kan hinderen. *(Zeer wel! rechts.)*

Wat de definitieve afhandeling betreft, meen ik u te kunnen zeggen dat de dossiers waarvoor de afhandeling begonnen was, verder worden afgewerkt en dat zelfs nieuwe categorieën in behandeling worden genomen. Ik meen dat zulks u gedeeltelijk voldoening kan schenken. Wat de individuele gevallen betreft, zou ik u vragen mij concrete gegevens te willen verstrekken, zodat ik kan antwoorden.

De heer Sleds. — Wij willen u niet te veel brieven schrijven, mijnheer de minister.

De heer Dequae, minister van wederopbouw. — Ik heb de indruk dat mijn diensten die wel kunnen verwerken.

Er blijft nog de tussenkomst van de achtbare heer De Stobbeleir, die vooral het probleem heeft aangeraakt van de weggevoerden en de burgerlijke slachtoffers van beide oorlogen. Het vraagstuk met betrekking tot de oorlog 1914-1918 is zeer moeilijk op te lossen, gezien de oorlog reeds twee en dertig jaar voorbij is. Daar zijn retroacties als bergen. In ieder geval, het wetsontwerp aangaande de oorlogsslachtoffers 1914-1918 is in voorbereiding in mijn departement; het zal eerstdaags aan de begrotingsautoriteiten worden overgemaakt. Het omgewerkte ontwerp n° 672 betreffende de oorlogsslachtoffers 1940-1945 is aan het begrotingscomité onderworpen; het zal eerlang aan de cabinetsraad worden voorgelegd.

U hebt, mijnheer De Stobbeleir, in het bijzonder de aandacht willen vestigen op de afhandeling der dossiers in verband met de schade aan roerende goederen. Ik geloof niet dat er reden is om daaromtrent ongerust te zijn. In iedere directie gaan sommige kamers verder met de definitieve afhandeling der dossiers betreffende de schade aan roerende goederen. Moest u er aan twijfelen, dan zou ik u vragen te willen preciseren.

Wat de successierechten betreft, geloof ik thans niet te moeten antwoorden. De kwestie behoort tot de bevoegdheid van mijn collega van financiën. Een wetsvoorstel werd zoeven ingediend en er bestond er reeds een. Twee gedachten brengen allicht meer licht in een zaak dan één.

Mijnheer de voorzitter, mevrouwen, mijne heren, ik eindig met nogmaals de hoop uit te drukken dat wij in staat zullen zijn om de rechtmatige ontevredenheid van onze gasteerden in de kortst mogelijke tijd weg te nemen. Ik geloof dat het land zich die financiële inspanning moet getroosten. Zij kan en zij moet geschieden, want ik heb de indruk dat hetgeen bij de gasteerden de doorslag geeft in hun ontevredenheid niet is dat zij niet bekomen wat zij dachten, maar vooral de lange duur bij de afhandeling der dossiers. Ik hoop dat wij in de komende maanden al degenen die in moeilijke omstandigheden verkeren, die niet zijn overgegaan tot wederopbouw of die zich krediet hebben moeten aanschaffen tegen zeer zware voorwaarden, in een aanvaardbare en normale toestand zullen kunnen plaatsen. *(Zeer wel! rechts.)*

De heer voorzitter. — Er zijn geen sprekers meer ingeschreven. Il n'y a plus d'orateurs inscrits.

Ik verklaar de algemene bespreking voor gesloten.

Je déclare la discussion générale close.

Ainsi qu'il a été entendu au début de la séance, la discussion des articles sera reportée à une séance ultérieure. *(Adhésion.)*

De bespreking der artikelen zal in een volgende vergadering plaats grijpen. *(Instemming.)*

DEPOT DE RAPPORTS. — INDIENING VAN VERSLAGEN.

M. Adam. — J'ai l'honneur de déposer sur le bureau du Sénat deux rapports de la commission des finances chargée d'examiner :

1° Le projet de loi modifiant la taxe de circulation sur les véhicules automobiles;

2° Le projet de loi tendant à modifier la législation en matière de taxes assimilées aux impôts directs en ce qui concerne les tracteurs agricoles.

M. le président. — Ces rapports seront traduits, imprimés et distribués et les objets qu'ils concernent inscrits à la suite de l'ordre du jour.

BUDGET DU MINISTÈRE DES TRAVAUX PUBLICS POUR L'EXERCICE 1950.

Discussion générale.

BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN VOOR HET DIENSTJAAR 1950.

Algemene behandeling.

De heer voorzitter. — De algemene behandeling is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de heer verslaggever.

De heer Van den Storme, verslaggever. — Mevrouwen, mijne heren, uw commissie van openbare werken heeft in Februari jl. de gewone begroting onderzocht en de politiek van openbare werken grondig behandeld.

Het verslag dat ik de eer had te maken, is een weergave van deze besprekingen en een uiting van het belang dat uw commissie stelt in een degelijke politiek van modernisering van ons openbaar bezit.

Het feit dat wij reeds begin Augustus zijn en wij binnen enkele maanden de begroting van 1951 zullen bespreken, ontslaat er mij van een inleiding te geven waarin alle problemen worden aangeraakt. Het verslag is trouwens tamelijk volledig en grotendeels nog actueel.

Toch wil ik op dit ogenblik nog nadruk leggen op enkele punten en van deze gelegenheid gebruik maken om aan onze achtbare heer minister enkele suggesties voor te leggen.

Uw commissie heeft er haar tevredenheid over uitgedrukt dat voor 1950 de belangrijkste kredieten werden voorzien die wij ooit voor openbare werken hebben gekend. De uitbreiding der werkloosheid was een gelegenheid om nu eens kordaat een aanvang te maken met het moderniseren der wegen, het verbeteren der waterwegen, de toegangen tot onze havens te vergemakkelijken, de huisvesting onzer staatsdiensten aan te passen en eindelijk eens een billijke politiek van steun te voeren ten bate der openbare werken der ondergeschikte besturen.

Minister Buisseret heeft te recht verklaard: « De uitzonderlijke toestand waarin het land zich sedert meer dan één jaar bevindt, eist dat de grootst mogelijke krachtsinspanning worde gedaan om de werkloosheid te bestrijden, om een volledig gebruik te maken van de middelen waarover wij voor het verwezenlijken van werken beschikken, en zulks in een versneld tempo.

» De regering, die een dergelijke politiek zohaast mogelijk wenst toe te passen, heeft haar eerste krachtsinspanning gewijd aan de gemeentewerken, waarvan er binnen een korte tijdspanne vele kunnen worden aanbesteed en uitgevoerd, en terzelfdertijd aan de kleine en middelgrote werken.

» Zij heeft eveneens de nodige maatregelen getroffen voor het bespoedigen van de studie en de aanbesteding van grote werken, te beginnen met het bestaand wegennet geschikt te maken en homogeniteit te brengen in het waterwegennet. Het geheel vormt het meest omvangrijke jaarprogramma dat tot op heden werd opge maakt.

COMMUNICATION DE M. LE PRÉSIDENT.

MEDEDELING VANWEGE DE HEER VOORZITTER.

M. le président. — Je constate que plusieurs membres quittent la séance. Pour éviter tout malentendu, je vous informe, tout en m'excusant après de M. Van den Storme de cette interruption, qu'il est possible que le gouvernement se présente d'ici quelques instants devant le Sénat, à l'effet de lui faire une proposition quant à la fixation de notre prochaine séance.

Ik zie dat vele leden de vergaderingzaal verlaten. Ten einde ieder misverstand te vermijden, deel ik u mede, mevrouwen, mijne heren, dat het mogelijk is dat de heer eerste-minister hier binnen enkele ogenblikken een voorstel zal doen betreffende de datum van onze eerstvolgende vergadering. Ik verleen thans opnieuw het woord aan de heer Van den Storme, die mij wel zal willen verontschuldigen voor deze onderbreking.

REPRISE DE LA DISCUSSION.

HERVATTING VAN DE BEHANDELING.

De heer voorzitter. — Het woord wordt voortverleend aan de heer verslaggever.

De heer Van den Storme. — Mevrouwen, mijne heren, wij hebben ons in de commissie volledig akkoord verklaard met deze verklaring van de heer Buisseret, maar er bijgevoegd dat de geografische verdeling der werken moet rekening houden, onder meer, met de bestaande werkloosheid in iedere streek. Aan enige volksvertegenwoordigers en senatoren uit de provinciën meest getroffen door de werkloosheid werd deze belofte gegeven.

Er zijn echter niet alleen conjuncturele redenen voor een groots werkenprogramma. Onze buurlanden hebben onmiddellijk na de bevrijding, vóór dat hun industrieel apparaat op volle toeren draaide, grootse openbare werken aangevat en uitgevoerd, waardoor ze op dit gebied een voorsprong hebben verworven.

Wij hebben nu de gelegenheid de structuur van onze verkeerswegen te verbeteren, en wij zijn dit jaar goed begonnen.

Wij moeten echter deze inspanning verscheidene jaren volhouden. Wij moeten in zekere mate de heersende werkloosheid volgen, voorzeker, maar wij moeten vooral de minima bedragen vastleggen die wij gaan investeren en zorgen voor een continuïteit tot op het ogenblik dat onze wegen, waterwegen, havens en gebouwen, aan de moderne eisen zullen beantwoorden.

Het economisch belang van het uitvoeren van openbare werken werd in het verslag duidelijk aangetoond, in het bijzonder wat de wegen, havens en waterwegen betreft. Een voorbeeld, voor wat de wegen betreft, zal dit duidelijk maken.

De uitgaven voor een vernieuwde weg in beton, met aanpassing van lengte en dwarsprofiel, zullen op min dan twintig jaar door de gemeenschap volledig teruggewonnen zijn, door het feit dat de vernieuwde weg minder sleet aan de wagens veroorzaakt, minder verbruik van benzine meebrengt, minder tijdverlies bezorgt en de ongevallen merklijk zal doen verminderen.

Dergelijke wegen zijn praktisch onverslijtbaar; ze gaan veertig à vijftig jaar mee zonder noemenswaardige onderhoudskosten te vergen. Gedurende dertig jaar (van 20e tot 50e jaar) zullen dergelijke wegen praktisch niets meer kosten aan de Staat, terwijl evenwel de voordelen zullen blijven bestaan. Het belegde kapitaal zal dus verscheidene malen teruggewonnen worden. De uitgaven voor de verbetering der wegen, en speciaal voor wat betonwegen betreft, zijn de meest vruchtbare beleggingen die door de Staat kunnen gedaan worden. Wegen aanleggen die een halve eeuw kunnen in goede staat blijven, is trouwens de enige manier om na enkele jaren een perfect wegnnet te bezitten.

Dit ene voorbeeld duidt het economisch belang aan van openbare werken.

Goede wegen zijn daarbij een factor tot bevordering van het nationaal en internationaal toerisme.

Wij mogen zelfs zeggen dat goede wegen op sociaal gebied van groot nut zijn; betere verplaatsingsmogelijkheden scheppen verkeer, ontlasten de grote centra en maken betere en gezondere woonstgelegenheden, in het bijzonder voor de arbeider, mogelijk.

Een groots programma van openbare werken is dus nuttig, maar de vraag stelt zich: Is dergelijk programma uitvoerbaar?

Wij zijn nu begin Augustus, en wij kunnen ons, zelfs zonder statistieken, een beeld vormen van wat reeds werd gepresteerd, wanneer wij kijken overal in het land naar de talrijke werkplaatsen en chantiers.

Met een personeel dat op onvoldoende wijze werd uitgebreid, werd een dergelijke prestatie verricht, dank zij de dynamische activiteit van onze administratie van openbare werken, waarvoor wij haar een verdiende hulde brengen.

Wanneer wij de begroting voor 1950 vergelijken met die van 1949, zien wij dat de uitgaven van algemeen bestuur slechts met 7.5 t. h. verhoogd zijn, terwijl de globale kredieten (gewone en buitengewone), en dus het werkprogramma, in 1950, 55 t. h. hoger zijn dan in 1949.

Er stelt zich evenwel een dringend probleem wat het technisch personeel betreft, en hierop wil ik de aandacht trekken van de achtbare heer minister.

Het normaal kader van het departement bedraagt 7,597 eenheden (waaronder nog twee derden tijdelijken, wat te veel is). Van deze 7,597 plaatsen zijn maar circa 7,100 plaatsen bezet.

De ministerraad heeft, rekening houdend met het groter programma, een uitzonderlijk en bijkomend kader voorzien van maximum 700 eenheden.

Er is dus mogelijkheid tot aanwerving. De recrutering gaat echter te traag.

Het is waar dat er een gebrek is aan kandidaten voor de technische posten, maar de bijzonderste reden ligt veelal in de overvloedige formaliteiten bij de aanwerving.

Een vijftiental jonge ingenieurs zullen aangeworven worden zonder voorafgaand examen, met de verplichting later dit examen af te leggen. Maar voor de plaatsen van opzichters en tekenaars en ander technisch personeel wordt een voorafgaand examen gevergd.

De formaliteiten bij het Wervingssecretariaat en andere administratieve diensten brengen echter drie à vier maanden vertraging mee. Intussen geraken deze technici geplaatst in de privésector, waar ook een tekort is aan dergelijk personeel. Het ware beter, en dit is de suggestie die ik wou doen, mijnheer de minister, dat de opzichters en tekenaars die een voldoende diploma bezitten en voldoen aan de fysieke en morele eisen, direct worden aangeworven, met de voorwaarde dat ze binnen een bepaalde termijn zouden voldoen aan een examen. Op dit ogenblik worden talrijke werken uitgevoerd waar de staatscontrole door bevoegde technici onmogelijk is geworden, bij gebrek aan technici.

Dat er dit jaar werkelijk een actieve politiek van openbare werken gevoerd wordt, zien wij op meest spectaculaire wijze aan de wegebouw.

Het is een dergelijk rythme dat wij nog enige jaren moeten volhouden, al mag deze activiteit niet beperkt blijven tot de grootste wegen.

Moesten wij echter overdrijven in bepaalde sectoren, dan zouden de aannemers geneigd zijn te veel materieel aan te kopen in een bepaalde soort. Naar het schijnt, is er reeds voldoende materieel, en wij mogen dus de verdere aankoop er van niet noodloos in de hand werken. Er moet veeleer gezorgd worden voor een continuïteit in het volume wegenwerken van dezelfde aard, ten einde aan de aannemers de gelegenheid te geven het materieel te delgen en tevens de goedkoopste prijzen te bekomen bij de aanbestedingen. Een goede verdeling in tijd en plaats zal immers de prijzen in redelijke grenzen houden, ook ten bate van de privé-bouw.

Ik geloof, mijnheer de minister, uit de verklaringen door u afgelegd, te mogen afleiden dat u met deze zienswijze akkoord gaat, namelijk dat het tempo van bepaalde openbare werken min of meer moet geregeld worden.

In tabel n° 26 van het verslag zijn de vooruitzichten van de algemene directie der wegen vermeld voor 1950 en volgende jaren tot 1954. De uitgaven voor de staatswegen schommelen van 1.000 tot 2.000 miljoen per jaar.

Het ware beter dat deze kredieten eenvormiger verdeeld waren. Naar bevoegd oordeel zou 1 ½ miljard per jaar noodzakelijk zijn. Om deze continuïteit te bereiken, heeft men gesproken van het wegenfonds. In ieder geval zou, om doelmatig onze wegen te verbeteren, naar een middel moeten gezocht worden om dit hoog bedrag jaarlijks te besteden aan de staatswegen. Deze continuïteit ware best voor de gemeenschap, de aannemers en de werklieden. De taak der administratie zou door deze continuïteit ook veel gemakkelijker zijn.

De herklassering der wegen, waarover reeds zoveel werd gesproken, wordt dringerder dan ooit, omdat de onderscheiden wegen-groepen niet meer beantwoorden aan de verkeerseisen.

Provinciewegen spelen soms een grotere rol in het verkeer dan vele staatswegen. Gewone buurtwegen die de titel van « groot verkeer » niet dragen, moeten een intenser verkeer verzekeren dan sommige buurtwegen van groot verkeer. Ten andere, de uitbreiding van het interprovinciaal en interregionaal autoverkeer is van die aard, dat men een gemeente, langs waar toevallig het groot verkeer komt, redelijkerwijze niet kan verplichten de wegen te onderhouden en te herstellen, die maar voor een klein procent door eigen inwoners worden gebruikt.

Van daar de gedachte van overneming door de Staat van al de provinciewegen en een deel der wegen met groot verkeer.

De wet van 9 Augustus 1948, die deze overname regelt, is nu twee jaar gestemd, en tot hertoe werden er weinig wegen door de Staat overgenomen. De overname der provinciewegen is zeer dringend, want sinds het bestaan van voornoemde wet wordt er nog weinig verbeterd aan de provinciewegen, die nochtans op vele plaatsen van groot belang zijn voor het verkeer.

In de begroting, artikel 28, n° 2, is een post voorzien van 90 miljoen voor de onderhoud- en verbeteringswerken van de door de Staat overgenomen wegen. Hoeveel wegen of hoeveel kilometers provinciale en buurtwegen van groot verkeer werden reeds overgenomen? Hoeveel zullen er dit jaar nog overgenomen worden?

Sommige gewone buurtwegen moeten dringend van groot verkeer worden verklaard, want de wet van 9 Augustus 1948 voorziet alleen de overneming door de Staat van buurtwegen die geclassificeerd zijn als zijnde van groot verkeer.

Wij moeten spoedig de herclassering van ons wegennet doorvoeren.

Wat de staatsgebouwen betreft, moet ik hier ook een algemeen principe vooropstellen: Een werk dat aangevangen werd, moet voltrokken worden, wil men niet nutteloos de kosten verhogen, door verlies aan intresten en door beschadiging van de half afgewerkte gebouwen.

Uw commissie van openbare werken is verder overtuigd van het nut en de voordelen van het hergroeperen en samenbrengen van de rijksdiensten in grote complexen. De gebouwen van de « Résidence » zijn hiervan een treffend voorbeeld en de nieuwe complexen van de Wolstraat, de Wetstraat en andere zullen de doelmatigheid van deze concentraties nog verduidelijken. De provinciale diensten, vooral in de hoofdplaatsen, moeten ook dringend geconcentreerd worden, in grotere gebouwen.

Het verslag uwer commissie geeft, wat de waterwegen betreft, enige beschouwingen omtrent de economische waarde dezer vervoerwegen. Wij drukken ook op de noodzakelijkheid het gabarit van de twee grote kringen van waterwegen in Oost- en West-België te brengen voor 1,350-ton-schepen.

Wij willen de economische bloei van al onze Belgische gewesten, en daarom zijn wij, bij voorbeeld, akkoord om de streek van Charleroi toegankelijk te maken voor 600, ja 1,350 tonners. Wij dringen ook voor de zoveelste maal aan op het verwezenlijken van de grote zeesluis te Terneuzen, het verbreden van het kanaal Gent-Terneuzen, het wegnemen van de stop van Ternaaien, voor het bouwen van de tweede Kruisschans en de Schelde-Rijnverbinding. Wij dringen er op aan dat de meest vitale dezer werken dringend zouden aangevangen worden. Wij hopen dat de Nederlands-Belgische commissie, die er thans over onderhandelt, spoedig tot een gunstige beslissing komt.

Men heeft er te recht in de commissie op gewezen dat er bij de openbare mening verwarring bestaat, of minstens dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de eigenlijke, de zuivere stedenbouw en de dienst der gemeentewerken. Beide zijn immers samengebracht in de algemene directie, genoemd « stedenbouw ».

Slechts ongeveer één zesde van het personeel van deze algemene directie houdt zich bezig met zuiver stedenbouwkundig werk. Sommige kritieken betreffen het traag of niet verlenen van subsidies voor gemeentewerken en worden ten onrechte aan de zuiver stedenbouwkundige diensten aangewreven.

Het verlenen van bouwvergunningen ressorteert bij de eigenlijke stedenbouw. Hieromtrent hoort men nogal eens kritiek wegens bepaalde weigeringen van bouwvergunning. Er zijn ook kritieken in tegenovergestelde zin.

Toch valt er op te merken dat slechts 10 t. h. der ingediende bouwplannen afgewezen worden, wat als moyenne voor heel het land aan te nemen is. Dezen onder ons die regelmatig bouwplannen in handen krijgen, moeten bekennen dat men niet alles aannemen kan. Was er nooit een weigering, dan zouden wij dit moeten betreuren, want dan zouden wij vervallen in de volledige ongebondenheid, wat niemand van ons begeert.

Wanneer wij echter vaststellen dat in bepaalde gevallen 30 t. h. der plannen worden verworpen, dan moeten bepaalde kritieken als ernstig beschouwd worden en zou men moeten besluiten dat er van overheidswege misbruiken kunnen bestaan. Dit is zoveel te erger dat de minister, bij besluit van 17 Augustus 1945, aan de provinciale directeurs van stedenbouw zijn macht heeft overgedragen voor het verlenen van alle bouwvergunningen. Daar er voor belanghebbenden geen beroep mogelijk is, zou dit besluit moeten herzien worden.

Wat de administratieve organisatie der zuiver stedenbouwkundige diensten betreft, is volgens mij de beperking tot één dienst per provincie verkeerd.

Stedenbouwkundige plannen moeten per streek bestudeerd worden, niet per administratieve streek, maar voor een hele streek, die een karakteristieke eenheid uitmaakt.

De huidige indeling van stedenbouw per provincie is het gevolg van het feit dat de algemene directie van stedenbouw zich vooral bezighoudt met gesubsidieerde gemeentewerken.

De eerste rol van de ware stedenbouw is het opmaken van een schematisch nationaal plan, waarin de verkeerswegen en de grenzen der streken eerst en vooral worden vastgelegd. Verder moet de studie der streekplannen veel sneller gaan. Nog geen enkel streekplan heeft tot hiertoe kracht van wet. Praktisch gebeurt er op dit ogenblik maar goed werk in bepaalde streken, waar een technische

dienst van een agglomeratie initiatieven in zake stedenbouw heeft genomen. Wij zien niet genoeg welke leidende rol de algemene directie hierin speelt.

Er zijn studies voor Luik en Brussel. Voor Antwerpen is er een plaatselijk initiatief voor de stad zelf en negen randgemeenten. In Kortrijk is er een lokaal studiebureau voor het urbaniseren van de stad en een twintigtal gemeenten van de omgeving. Er is een staatscommissaris aan de kust en in Doornik. Verder wordt de streek van het Albertkanaal door de centrale directie van stedenbouw bestudeerd.

Men ziet dus duidelijk dat de strekking er is om de streekplannen te bevorderen. Wij moeten hiermee echter sneller doorwerken. Streekplannen zijn noodzakelijk, wil men afdoende richtlijnen kunnen geven aan de gemeenten die een algemeen plan van aanleg opmaken. Wij moeten er toe komen, in een nabije toekomst, dat er per streek een verantwoordelijk urbanist worde aangesteld. Deze urbanist zou niet alleen het streekplan opmaken, maar de onmisbare raadsman zijn van de gemeenten, de controle ter plaatse doen van de bouwvoorstellen en in bestendig contact zijn met de architecten en zodoende meer eenheid en meer begrip voor gezond urbanisme brengen.

Intussen kan de regering er reeds voor zorgen dat in pers, tijdschriften, radio en door film stedenbouw beter geapprecieerd worde bij het publiek. Intussen kan zij er ook voor zorgen dat de eerste verwezenlijkingen van stedenbouw onberispelijk zijn. Fouten op stedenbouwkundig gebied zouden nu stedenbouw discrediteren.

Daar wij in ons land nog niet veel urbanisten hebben, moeten wij de vorming van degelijke urbanisten aanmoedigen. Hier heeft het ministerie van onderwijs bepaalde initiatieven te nemen.

Nog een kort woord over de gesubsidieerde gemeentewerken.

In tabellen n° 13, 15, 16 en 17 van het verslag zijn de bedragen der dossiers vermeld op 1 Januari 1950 in onderzoek in de centrale directie van stedenbouw.

Het totaal bedrag was 2 miljard, wat met een gemiddelde subsidie van 50 t. h. een bedrag van 1 miljard staatssteunelagen vertegenwoordigt. In artikel 493 van de buitengewone begroting zijn slechts 600 miljoen betalingskredieten voorzien. Buiten de 2 miljard, zijn er nog voor verscheidene miljarden dossiers, die ofwel geblokkeerd in de technische diensten der provincies berusten, ofwel ter studie zijn in de provincies. Het is duidelijk, zoals ik trouwens in mijn verslag in het begin van dit jaar schreef, dat bijkomende kredieten dringend noodzakelijk zijn. Wij hopen dat de regering in die zin bijkomende betalingskredieten zal voorstellen of aanvaarden.

De verdeling dezer kredieten mag niet willekeurig gebeuren, maar moet geschieden met inachtneming der werkelijke noden in ieder provincie en rekening houden met de voorhanden zijnde werkrachten.

Wat de buurtwegen betreft, is de toelage voor verbetering 60 t. h. voor de wegen van groot verkeer en 30 t. h. voor de gewone buurtwegen. Gemeenten die wegen hebben van groot verkeer gaan rapper over tot verbetering dan gemeenten die niet kunnen genieten van de 60 t. h. Er zijn gemeenten, er zijn zelfs hele gewesten in ons land waar geen enkel buurtweg van groot verkeer werd verklaard. Sommige provincies hebben 1,500 ja 2,000 kilometer buurtwegen van groot verkeer, terwijl andere provincies slechts 800, 400, ja zelfs er is een provincie die maar 158 kilometer buurtwegen heeft waarvoor 60 t. h. subsidie op voorhand verzekerd is. Deze schromelijke ongelijke behandeling der provincies moet een einde nemen.

Wordt aan deze onbillijke toestand geen einde gesteld, dan zullen bepaalde provincies achterwege blijven in de modernisering van hun wegennet.

Ik wil nog een ander punt aanraken. Het besluit van de Regent van 2 Juli 1949 betreffende het verlenen van staatssteunelagen voor de uitvoering van werken door de ongeschikte besturen heeft het regime behouden der « eenheidssubsidie » te verlenen door het departement van openbare werken, ook wanneer het gaat om werken waarvan de plannen onder technisch oogpunt worden onderzocht door andere departementen.

Voor sommige werken, die in de bevoegdheid liggen van het ministerie van volksgezondheid, werd uitzondering gemaakt, maar voor de gesubsidieerde werken door het ministerie van landbouw is men nog niet teruggekeerd tot het systeem van vóór de oorlog. Wij vragen ons af waarom de reeds overbelaste diensten van openbare werken moeten beslissen omtrent subsidiëring voor elektrificering van afgelegen wijken, voor wateringen, voor werken van landelijk genie en voor boswerken.

Er zijn redenen van principiële en ook van praktische aard om het departement van landbouw, dat technisch bevoegd is en de verantwoordelijkheid voor deze werken draagt, ook over de subsidies te laten beslissen. Moet er een urbanistische controle gebeuren, dan kan eventueel het departement van landbouw de plannen ter inzage sturen aan de dienst voor stedenbouw.

Terugkomend op de aanwerving van ingenieurs, wil ik er nogmaals op wijzen dat er een inspanning moet gedaan worden om de loopbaan van ingenieur aantrekkelijker te maken door een snellere bevordering te voorzien.

De aanvangswedde is voorzeker goed, maar de bevordering gaat veel te traag, en wanneer onze ingenieurs enkele jaren staatsambtenaar zijn, verlaten zij gewoonlijk de administratie. Waar wij vroeger de beste ingenieurs in de administratie hadden, moeten wij nu vaststellen dat de flinkste jongeren zich meer richten naar de private sector.

Er moeten ook misstanden uit de weg geruimd worden. Zo ken ik het geval van een ingenieur met een universiteitsdiploma, met verscheidene jaren dienst, die op dit ogenblik de functie uitoefent van conducteur, met de wedde van opzichter en 70.000 à 80.000 frank verdient; dit alles omdat hij zijn post voor een paar jaar heeft onderbroken om een betere broodwinning in de privaattijverheid, in Congo, te vinden. Dit geval is misschien een uitzondering, maar een dergelijke toestand is natuurlijk geen propaganda opdat jonge ingenieurs zich zouden aanmelden voor de staatsdienst.

En ten slotte dring ik ook aan, mijnheer de minister, alhoewel het evenwicht reeds bijna verwezenlijkt is, opdat de wet op het gebruik der talen zou nageleefd worden wat de talrollen betreft en het volledig evenwicht in de onmiddellijke toekomst zou tot stand komen.

In deze inleiding tot de behandeling der begroting heb ik het meest de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid in de eerstvolgende jaren belangrijke kredieten te besteden aan openbare werken, zo wij niet alleen de werkloosheid willen oplossen, maar zo wij tevens wensen aan ons land een structuur van ons openbaar bezit te schenken die met de verwezenlijkingen van het buitenland mag vergeleken worden. Wij zullen ons openbaar bezit verrijken, ons land schoner en economisch sterker maken. Zo zullen wij ook bijdragen tot de algemene sociale vooruitgang.

Geachte collega's, ik stel u voor de begroting van openbare werken voor 1950 goed te keuren. Wij hopen dat de achtbare heer minister, wat de verwezenlijkingen in de toekomst betreft, de continuïteit zal kunnen verzekeren en de belangrijke kredieten zal kunnen behouden, die wij absoluut nodig hebben om ons land degelijke verkeerswegen en degelijke gebouwen te verschaffen, die als voorbeelden kunnen gesteld worden. (*Toejuichingen rechts.*)

MOTION D'ORDRE. — ORDEMOTIE.

M. le président. — La parole est à M. Dierckx.

M. Dierckx. — Je voudrais vous demander, monsieur le président, ce qu'il advient de l'annonce que vous nous avez faite tout à l'heure, que nous aurions l'honneur d'entendre une communication du gouvernement au sujet de l'ordre de nos travaux. Je sais que nous devrions attendre que le gouvernement fût libéré à la Chambre, mais cette assemblée a terminé ses travaux depuis une bonne demi-heure. Il me paraît donc logique de vous demander ce qu'il advient de l'annonce que vous nous avez faite.

M. le président. — J'ignore, comme vous, quels sont les projets de M. le premier ministre. J'ai cru devoir faire tout à l'heure cette communication au Sénat, afin d'éviter tout malentendu. Je pensais, en effet, que M. le premier ministre allait se présenter devant l'assemblée. J'imagine, le connaissant, que s'il n'est pas venu, c'est qu'il a eu des raisons.

La parole est à M. Edgard De Bruyne.

M. Edg. De Bruyne. — Je crois, monsieur le président, que la procédure suivie n'est pas la procédure habituelle. J'ai été en contact avec M. le premier ministre et d'un moment à l'autre, il pourrait me faire une communication me permettant d'éclairer M. le président du Sénat. Je demanderai donc à M. Dierckx de prendre encore quelques minutes de patience. Je pense que l'opposition ne verra aucun inconvénient à ce que le chef d'un gouvernement homogène veuille s'adresser en premier lieu au groupe de la majorité. C'est assez normal, me semble-t-il.

M. Dierckx. — Je répondrai à M. De Bruyne qu'il n'y a dans la question que je viens de poser aucun esprit d'opposition; il y a simplement le fait que nous sommes jeudi, à 18 heures, et qu'il faudrait tout de même que nous sachions quelles dispositions nous avons à prendre pour demain et éventuellement pour après-demain.

M. le président. — Vous vous vieillissez d'une demi-heure, monsieur Dierckx; il n'est que 17 h. 30 m. (*Sourires.*) La seule chose à faire me paraît être de patienter jusqu'à l'arrivée de M. le premier ministre. (*Assentiment.*)
L'incident est clos.

REPRISE DE LA DISCUSSION.

HERVATTING VAN DE BEHANDELING.

M. le président. — Nous reprenons la discussion du budget des travaux publics.

Het woord is aan de heer De Vocht.

De heer De Vocht. — Mevrouwen, mijne heren, reeds herhaalde malen heb ik aangedrongen bij de heren ministers van openbare werken om bepaalde maatregelen te treffen die een grotere veiligheid voor de autobestuurders bij mistig weder zouden in de hand werken.

Op een parlementaire vraag door mij gesteld op 22 April 1949 werd geantwoord als volgt :

« Het enig afdoend middel is de wegen te verlichten namelijk met sodiumlampen. Op sommige plaatsen werden de opstaande boordstenen witgemaakt, en ook de bomen langs de wegen evenals de witte palen met of zonder cataphoten geplant, om beter het tracé en de grens der wegen aan te wijzen. »

Dit antwoord kan me echter geenszins bevredigen en ik veroorloof me daarom de volgende aanmerkingen :

Het gaat niet op te denken dat sodiumlampen alleen voldoende zijn om het verkeersgevaar bij mist in voldoende mate te verminderen. Het loont de moeite om even na te gaan wat in dit verband verwezenlijkt werd door onze Noorderburen, de Nederlanders. Wij hebben daar veel te leren, niet alleen wat de degelijkheid van het wegnnet aangaat, maar tevens en vooral wat betreft het wegverkeer bij mistig weer. Al de grote verkeerswegen in Nederland — meestal autostraden — zijn in het midden voorzien van een brede witte streep en overal worden de boorden van de weg op ononderbroken wijze gesignaleerd door witte lijnen. Dit is ook het geval in België, bijvoorbeeld op de weg Marche-Bastenaken.

In Nederland worden daarenboven de bochten en krommingen van het merendeel der wegen — ook deze die niet axiaal noch van groot verkeer zijn — aangeduid door kleine lampjes aangebracht in het midden van het wegdek zelf.

Wat in België een autogeleider bij mistig weder ontbreekt, is het zicht en de controle op de weg. Deze controle is enkel mogelijk wanneer hij met zekerheid de richting van zijn voertuig kan oriënteren volgens vaststaande lijnen en goed zichtbare punten op het wegdek zelf.

Ik had de tijds de achtbare heer Behogne, minister van openbare werken in 1948, ook gevraagd of de gelden gestort in de Staatskas door de verhoogde verkeersbelasting niet redelijkerwijze geheel of gedeeltelijk dienen aangewend om de veiligheid van de autogeleiders te verzekeren. Ik vond het logisch en vanzelfsprekend dat de specifieke belasting betaald door de weggebruikers in de eerste plaats zou dienen om het leven en de veiligheid van die belastingbetalers te waarborgen.

Ik werd ten eerste verrast door het antwoord van de heer minister, dat luidde als volgt :

« Wat het gebruik van de ontvangsten aangaat, moet het bestuur van openbare werken enkel aan de Kamers jaarlijks het ontwerp van begroting voorleggen, zonder zich te bekommeren met de verdeling van de inkomsten. »

Wat er ook van zij, het is een vaststaand en erkend feit dat een vrij aanzienlijk percent der verkeersongevallen te wijten is aan de mist. Dienvolgens is het voor de regering een plicht de voorhanden zijnde middelen aan te wenden om in de mate van het mogelijke de veiligheid van de weggebruikers te verzekeren.

Wees er van overtuigd, mijnheer de minister, dat elke maatregel door u met dat doel getroffen met vreugde en voldoening zal worden onthaald door alle weggebruikers.

Een laatste woord :

Wanneer zal er toch eens aan gedacht worden een fatsoenlijke wegcode te geven aan de weggebruikers? Wanneer men bedenkt dat sedert 5 Juni 1934 niet minder dan 49 wijzigende besluiten zijn verschenen, dan lijkt het om zeggens onontbeerlijk dat een automobilist, alvorens een tochtje te beginnen, de nummers van het *Belgisch Staatsblad* verschenen sedert de vorige uitstap raadplege.

Er wordt van ieder autogeleider geëist op enkele seconden tijd verkeersproblemen op te lossen waarover advocaten-specialisten gedurende ganse gerechtszittingen pleiten en waarover het Verbrekingshof op veertien dagen tijd bij twee opeenvolgende arresten een tweemaal tegenstrijdige rechtspraak huldigde.

De veiligheid van de weggebruikers zou merkkelijk vergroot worden door afdoende maatregelen om deze wantoestanden te verhelpen. (*Zeer wel! op verschillende banken.*)

M. le président. — La parole est à M. Warnant.

M. Warnant. — Monsieur le président, mesdames, messieurs, c'est avec grand intérêt que nous avons pris connaissance du rapport de la commission chargée d'examiner le projet de loi contenant le budget des travaux publics pour 1950.

Nous tenons à féliciter l'honorable rapporteur, M. Van den Storme, pour le travail accompli et pour s'être préoccupé des secteurs essentiels, qui sont l'urbanisme, les voies navigables et les routes, dont l'importance ne nous a nullement échappé.

Le chapitre des routes a retenu notre particulière attention, et dans ce domaine, nous pensons que tout le monde reconnaîtra l'effort accompli par l'ancien ministre des travaux publics, M. Buisseret, dont le programme consistait tout à la fois de doter le pays d'un réseau routier moderne et de lutter contre le chômage.

Nous aimerions connaître la position du gouvernement dans ce domaine.

Le gouvernement a-t-il la volonté de poursuivre la politique adoptée en cette matière par le ministre précédent afin que la Belgique possède, dans quelques années, un réseau routier adapté aux conditions actuelles de la circulation?

En effet, par suite d'un manque de continuité, le problème routier, depuis vingt-cinq ans, a trop souvent été négligé par les gouvernements successifs et la conséquence en est qu'actuellement, nos routes sont loin de répondre aux exigences de la technique moderne.

Les causes de cette insuffisance sont multiples et il nous paraît utile de les rappeler succinctement : trop nombreuses sont nos routes principales manquant de fondations et dont les revêtements sont dans un état lamentable. Le rayon des courbes est trop faible, la visibilité est insuffisante dans les virages. Enfin, à ces défauts mineurs, il convient d'ajouter l'étroitesse de nombreuses chaussées, dont la largeur n'atteint pas 9 mètres, alors que celle-ci devrait être de 14 mètres.

Faut-il également citer les multiples entraves à la circulation que sont les ponts mobiles et les nombreux passages à niveau, dont le chiffre, rien que pour les routes d'Etat, s'élève respectivement à 68 et 532?

Depuis 1928, la circulation routière a augmenté dans de fortes proportions; si l'on compare les chiffres des années 1928 et 1949, tant au point de vue du nombre des véhicules que du tonnage transporté, le rapport est respectivement de 1 à 2,91 et de 1 à 3,20.

Il y a encore d'autres facteurs dont nous devons tenir compte : c'est, tout d'abord, la vitesse accrue à laquelle roulent les véhicules. Ensuite, et par voie de conséquence, l'augmentation impressionnante du nombre d'accidents mortels dus à l'encombrement constant de la plupart de nos grandes routes. Ceux-ci s'élèvent à 17 décès pour 100 millions de kilomètres parcourus contre 5 aux Etats-Unis pour le même kilométrage.

Enfin, l'état déplorable de nos routes impose à leurs usagers des frais anormaux d'entretien et l'usure prématurée de leurs véhicules.

Il est de notoriété que les « Belgian Blockx » n'ont pas fait notre renommée à l'étranger et que notre réseau routier a écarté plus d'un touriste, malgré les nombreuses richesses artistiques de notre pays et la beauté naturelle de ses sites.

Tous ces facteurs justifient la nécessité et l'urgence qu'il y a, pour l'Etat, d'adopter une politique rationnelle d'aménagement de notre réseau routier.

Nous nous réjouissons de constater que M. le rapporteur a mis en avant l'important problème du reclassement de la voirie et espérons sincèrement que l'on aboutisse, dans un proche avenir, à faire reprendre par l'Etat toute une série de routes provinciales et même communales qui ont un intérêt plus national que régional.

La nouvelle classification des routes dispenserait les provinces et les communes des dépenses qui intéressent plutôt la communauté. Par contre, nous regrettons de constater que l'idée de créer un « Fonds spécial des routes » ne semble pas avoir été retenue de façon sérieuse, ni par le ministre des travaux publics ni par votre commission.

La simple allusion qui y est faite dans le rapport semble émettre un vœu de caractère plutôt platonique. Nous n'y voyons pas la volonté de doter enfin le pays d'un réseau routier moderne.

Nous considérons que l'heure est venue de s'attacher à ce problème et d'adopter des méthodes nouvelles et rationnelles destinées à atteindre ce but.

Nous ne nous dissimulons pas l'énorme effort qu'il convient d'accomplir et estimons que pour des raisons tant techniques que financières, ce problème ne pourrait être résolu qu'en un laps de temps assez long qui pourrait difficilement être inférieur à dix années.

Pour le surplus, nous avons l'intime conviction que la rénovation de notre réseau routier et son adaptation aux besoins économiques futurs ne peuvent s'accommoder de réalisations fragmentaires, hétérogènes et disséminées telles que celles auxquelles nous assistons actuellement.

Nous nous trouvons, en matière de routes, dans une situation en bien des points comparable à celle de 1928.

A cette époque et pour les mêmes raisons, le gouvernement créa un « Fonds spécial et temporaire des grands travaux ».

Les motifs qui furent invoqués à cette époque nous paraissent être toujours d'actualité et s'appliquer de façon parfaite au cas qui nous intéresse.

C'est pourquoi nous trouvons opportun de rappeler certains passages du rapport de la commission spéciale sur le projet créant un « Fonds spécial et temporaire des grands travaux » en 1928.

Que disait, en substance, ce rapport?

« L'institution du Fonds est nécessaire pour assurer la continuité des travaux extraordinaires depuis le moment où ils sont décidés jusqu'à leur achèvement complet.

» Il n'y a point à se le dissimuler, ce principe de bonne administration que la réalisation d'un travail doit se faire sans interruption rencontre actuellement des obstacles sans nombre.

» Lorsqu'un budget est préparé ou discuté, le gouvernement est sollicité d'une manière pressante d'entreprendre de nouvelles améliorations. L'administration cherche à distribuer des travaux intéressants dans toutes ses directions provinciales. D'autre part, les influences locales exercent des pressions énergiques et souvent irrésistibles pour obtenir la réalisation des projets favorables à certaines régions.

» Chaque année, de nombreux postes sont donc inscrits au budget extraordinaire, alors que pour les travaux commencés, les sommes prévues sont tout à fait insuffisantes.

» L'examen de ce budget donne l'impression d'un grand éparpillement. Il devient impossible, dans ces conditions, de réserver les sommes suffisantes pour l'un quelconque des ouvrages et toutes les entreprises commencées traînent, lorsqu'elle ne sont pas complètement arrêtées. Si l'on ne prend pas des mesures spéciales, les grands travaux seront bousculés par d'autres travaux. »

L'exemple de l'autoroute de Bruxelles-Ostende, commencée en 1937 et ne comptant à ce jour qu'une trentaine de kilomètres réalisés entre deux localités sans grande importance, illustre de façon parfaite le réalisme dont cette commission avait fait preuve à l'époque.

C'est pourquoi le rapport dont je viens de parler justifie comme suit la création de l'organisme « Fonds des grands travaux », qui doit garantir la continuité d'exécution et l'achèvement des travaux de son programme.

En voici les termes :

« Un chef d'entreprise qui se trouve dans le cas de devoir donner une extension à son entreprise et d'exécuter à cette fin des travaux importants a pour devoir primordial de s'assurer les voies et moyens nécessaires non seulement pour commencer le travail, mais pour l'exécuter intégralement.

» L'Etat se trouve, à cet égard, dans une situation d'infériorité : par cela qu'il ne dispose que de crédits votés par le parlement, ses facultés de prévision ne dépassent pas une année.

» Le projet soumis est né de ces considérations : il a pour but de soustraire l'exécution des grands travaux projetés aux risques d'interruptions préjudiciables.

» Cependant, le recours obligatoire au vote du parlement et le principe constitutionnel de l'annalité du budget n'excluent nullement le droit pour le ministre compétent de s'engager dans les liens de contrats bilatéraux, dont l'exécution est susceptible de s'échelonner sur plusieurs années. Les nécessités des services publics imposent fréquemment la conclusion de pareils contrats.

» Pour engager l'Etat au delà d'un exercice budgétaire dans le cadre de nos institutions, il suffit qu'il soit contractuellement engagé envers une personne physique ou morale.

» C'est la raison pour laquelle le projet de loi soumis à vos délibérations crée un organisme autonome doté d'une personnalité civile distincte de l'Etat et envers lequel l'Etat s'engagera dans les termes du projet de contrat dont le texte est annexé.

» C'est là une façon parfaitement légale et particulièrement ingénieuse de résoudre le problème.

» Par le fait qu'il donnera son accord à la convention projetée, l'Etat se trouve juridiquement engagé et l'on aura désormais l'assurance que les travaux dont l'exécution est décidée seront menés à bonne fin sans que des obstacles d'ordre financier viennent en arrêter le cours. »

Nous nous excusons de ces très longues citations, qu'il nous a paru cependant utile de rappeler parce qu'elles situent ce qui a été fait, ce qui a été réalisé avec succès dans le passé, et nous souhaiterions que ces mêmes conceptions pussent être appliquées à nouveau dans un avenir que nous espérons prochain.

Or, mesdames et messieurs, quel but poursuivons-nous?

Celui de rechercher le moyen efficace de doter notre pays d'un réseau routier moderne. Aussi pensons-nous qu'il y a lieu de s'inspirer de l'expérience d'un passé récent qui a fait ses preuves et d'employer des méthodes qui se sont avérées efficaces.

D'après nous, seul un organisme ayant des ressources propres et par suite une trésorerie distincte de l'Etat peut avoir une autonomie réelle et complète qui lui permette de réaliser les tâches qui lui sont assignées avec méthode, rapidité et continuité.

C'est dans cet esprit que furent créés des organismes tels que le « Fonds d'amortissement de la Dette publique » et la « Caisse autonome des dommages de guerre ».

Nous pensons que les mêmes principes peuvent être adaptés au problème de la rénovation de notre réseau routier.

Il y aurait, d'après nous, lieu de créer un « Fonds spécial des routes », sous la forme d'un établissement public doté de la personnalité civile, agissant au nom et pour compte de l'Etat et placé sous l'autorité du ministre des travaux publics.

Ce « Fonds spécial des routes » assurerait l'exécution d'un plan d'aménagement routier, c'est-à-dire :

1. La réalisation des travaux de normalisation et d'élargissement des chaussées et plates-formes existantes, l'établissement de détournements et de contournements pour supprimer les passages à niveau et les traverses de certaines agglomérations.

2. La construction de routes nouvelles à caractère d'autoroutes destinées à combler les lacunes du réseau existant.

Dois-je vous dire que parmi toutes ces routes à créer, il en est une qui me tient tout particulièrement à cœur et qui a, pour le surplus, une justification essentielle sur le plan national, c'est la route dite « de Wallonie », qui réaliserait la liaison directe et indispensable des différentes régions du bassin industriel wallon.

Il devrait être entendu que le Fonds à créer n'aurait pas dans ses attributions l'entretien normal du réseau routier, qui continuerait à figurer au budget ordinaire.

Ce « Fonds spécial des routes » serait garanti par une dotation globale dont le montant serait déterminé par le ministre des travaux publics, tenant compte de l'importance des travaux à réaliser.

L'alimentation de la caisse propre de ce Fonds pourrait être assurée par l'émission d'un emprunt spécial, « Fonds des routes », à émettre par le Fonds, en accord avec le ministre des finances ou par l'Etat, au profit exclusif du Fonds.

Enfin, la durée du Fonds serait limitée à une durée de dix années et l'actif et le passif seraient repris, à l'expiration de ce laps de temps, par l'Etat.

Nous avons la conviction que la création d'un tel organisme ne porte aucune atteinte à aucun principe de droit public. C'est dans cet esprit et me basant sur les considérations que je viens d'exposer brièvement à la Haute Assemblée que j'aurai prochainement l'honneur de déposer sur le bureau du Sénat une proposition de loi instituant un « Fonds spécial des routes 1951-1960 ». (*Applaudissements sur les bancs libéraux.*)

ORDRE DES TRAVAUX.

REGELING DER WERKZAAMHEDEN.

De heer voorzitter. — Ik denk dat het ogenblik gekomen is om de datum en de agenda van onze eerstvolgende vergadering vast te stellen. Wat onze normale agenda betreft, stel ik u voor daarop de begroting van het ministerie van financiën en de rijksmiddelenbegroting te plaatsen, alsook de andere begrotingen waarover u de verslagen reeds ontvangen hebt en — op aanvraag van de heer minister van financiën — de twee wetsontwerpen houdende wijziging van de verkeersbelasting voor autovoertuigen en landbouwtractoren.

Pour ce qui concerne notre ordre du jour normal, si je puis dire, je vous propose d'y faire figurer, outre la discussion des articles des budgets dont nous aurions épuisé la discussion générale, le budget des finances, le budget des voies et moyens et, à la demande de M. le ministre des finances, les projets de loi modifiant la taxe de circulation des véhicules automobiles et la taxe sur les tracteurs agricoles.

Mais la véritable question susceptible de présenter des difficultés, c'est le projet de loi sur la transmission des pouvoirs royaux, qui se trouve actuellement soumis à la Chambre. La situation est exactement la suivante. Le projet a été déposé par le gouvernement, vers 15 heures, sur le bureau de la Chambre; il a été renvoyé à la commission, qui siège toujours et qui espère terminer ses travaux ce soir ou demain, présenter son rapport à la Chambre demain, de façon que la discussion puisse y avoir lieu demain après-midi et qu'intervienne éventuellement le vote. Ce projet de loi nous serait immédiatement transmis.

De toute façon, il me paraît impossible et contraire à la dignité du Sénat d'envisager qu'il soit discuté au cours de la séance de demain vendredi. La solution normale serait donc le renvoi de la discussion à mardi, étant entendu que la commission de la justice du Sénat siégerait d'urgence, de manière à pouvoir présenter un rapport mardi après-midi.

Il est possible cependant, ceci afin que votre information soit complète, mais sans que j'en aie été informé directement, bien entendu, que M. le premier ministre, pour des raisons qu'il ne pourra plus nous exposer aujourd'hui, insiste pour que ce projet soit discuté plus tôt, ce qui ne pourrait donc se faire qu'au cours de la séance de samedi. (*Protestations sur divers bancs.*)

Dès lors, trois solutions se présentent. Je vous les indique objectivement : le Sénat peut décider que si la chose est matériellement possible, il tiendra séance samedi; le Sénat peut encore décider de ne pas siéger samedi, mais seulement mardi; la troisième solution consiste à décider qu'en principe, le Sénat siégera mardi, mais

que si le gouvernement, pour des raisons dont il serait juge, insistait pour que nous finissions une séance samedi, le président aurait mission de convoquer le Sénat pour ce jour-là. Voilà les trois propositions sur lesquelles l'assemblée aura à statuer.

La parole est à M. Rolin.

M. Rolin. — Monsieur le président, je m'en remets entièrement, au nom du groupe socialiste, à la décision que vous prendrez. Nous n'entendons en aucune façon arrêter les travaux.

Je vois dans la salle quelques membres de la commission de la justice, et peut-être pourrions-nous convenir de convoquer cette commission pour demain après-midi? A ce moment, nous serons certainement en possession du texte, tel qu'il sera sorti des délibérations de la commission spéciale de la Chambre, et nous serons alors en mesure de préparer un rapport plus à l'aise que si nous disposions uniquement de la matinée de mardi.

Pour le surplus, je propose que le Sénat laisse au président le soin de décider éventuellement lui-même, de concert avec le gouvernement, le jour auquel nous poursuivrons nos travaux. Je note que nous ne connaissons pas les arguments que le premier ministre pourrait faire valoir à cet effet.

Pour ma part, sans être indifférent à la question, je n'entends en aucune façon faire prévaloir une décision quelconque dans ce domaine.

M. le président. — La parole est à M. Edgard De Bruyne.

M. Edg. De Bruyne. — Je viens d'avoir un contact personnel avec M. le premier ministre. Le gouvernement ne voit pas pourquoi le Sénat ne poursuivrait pas normalement ses travaux, mais tout en se déclarant d'accord pour que nous nous réunissions mardi, il insiste pour que le projet soit rapporté dans le plus bref délai possible, peut-être lundi.

M. le président. — C'est ce que j'avais proposé. Le Sénat se réunira donc mardi. (*Adhésion.*)

M. le président de la commission de la justice voudra bien la convoquer dès que le texte adopté par la Chambre nous aura été transmis.

La parole est à M. Rolin.

M. Rolin. — La question qui se pose est de savoir si nous devons attendre pour réunir la commission de la justice que le texte nous ait été transmis par la Chambre. Si nous nous réunissons demain après-midi, nous disposerons de trois heures au lieu de deux, comme ce serait le cas mardi matin. Je sais que M. Kluykens voudrait pouvoir examiner le projet d'une manière approfondie.

M. le président. — Il serait difficile à la commission de se prononcer sur cette question avant d'avoir pris connaissance au moins du rapport de la Chambre. J'ignore même, en ce moment, si le texte proposé par le gouvernement a été admis.

M. Rolin. — Non, il sera probablement amendé. Je me mettrai en rapport avec vous, monsieur le président, pour la convocation de la commission de la justice.

M. le président. — L'assemblée est donc d'accord sur l'ordre de nos travaux? (*Assentiment unanime.*)

REPRISE DE LA DISCUSSION.

HERVATTING VAN DE BEHANDELING.

M. le président. — Nous reprenons la discussion du budget des travaux publics.

Het woord is aan de heer Sledsens.

De heer Sledsens. — Ik wens slechts even de aandacht van de heer minister van openbare werken te vragen omdat ik langs de normale weg van het Bulletin van Vragen en Antwoorden, dat ons sinds enige tijd niet meer wordt toegezonden, — ik weet niet om welke reden, — geen antwoord heb kunnen verkrijgen betreffende een zeer hoogdringend werk dat voor de ganse bevolking van het arrondissement Antwerpen alsmede voor het internationaal verkeer tussen Brussel en een zekere gedeelte van Nederland van het allergrootste belang is. Het betreft hier de brug over het Albertkanaal op het grondgebied van de gemeente Wijnegem.

Ik zal u niet verzoeken een bezoek aan die brug te komen brengen, mijnheer de minister, want dit zou u in doodsgevaar brengen, en ik wil niet de oorzaak zijn van uw stoffelijk heengaan. Die brug, waarvan dagelijks duizenden inwoners van ons land en talrijke Hollanders met allerlei voertuigen moeten gebruik maken, is een bestendig gevaar.

Ik verzoek de heer minister met deze opmerking rekening te willen houden en ons niet te laten wachten op zijn antwoord, want het is vijf minuten vóór het doodsuur van al degenen die van die brug gebruik moeten maken. (*Zeer wel! rechts.*)

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Peteghem.

De heer Van Peteghem. — Mijnheer de minister, onze streek, gelegen gans ten Noorden van ons land, tussen Gent en Antwerpen, en bijzonder 't Land van Waas, is onder opzicht van uitvoering van openbare werken zeer ten achter gebleven.

Ik ben bijna beschaamd de vertegenwoordiger te zijn van deze schone streek, met haar kleine landbouwbedrijven, met haar vele kleine en grotere nijverheden, met haar zeer werkzame handelsdrijvende middenstand.

Onze wegen, staatsbanen, zijn bijna niet gekend. Zie eens op de kaart, en u zult u overtuigen dat de noodkreet die ik namens mijn streek in deze Hoge Vergadering tot u richt zeer gegrond is en dat het tijd wordt dat de aandacht van de achtbare heer minister op onze gewesten wordt gevestigd.

De staatsbaan Temse-Antwerpen ligt reeds jaren in een onberijdbare toestand; deze baan, die van zo groot belang is, moet spoedig in orde gebracht worden.

Mijnheer de minister, u zult mij uit de cijfers der laatste wegentelling waarschijnlijk als besluit antwoorden dat er niet zoveel verkeer over is. Doch daarop antwoord ik : Wie durft daar nog over rijden? Ik heb zelf laatst nog met mijn wagen die baan gedaan, doch ik heb mij voorgesteld deze rit nooit meer te doen; ik ben er gelukkig met een snelheid van 25 kilometer per uur zonder braak aan mijn wagen ongedeerd over gekomen. Mijnheer de minister, u zijt geen onbekende in de streek; doe eens een proef op die baan, en ik ben zeker dat u zult besluiten : Ik wist niet dat die baan zo slechts was.

Een nieuwe baan is ons door uw achtbare voorganger van openbare werken beloofd, van Dendermonde over Zele, Lokeren, Eksaarde, Moerbeke, Axel, Terneuzen, met vertakking Zelzate. Dit ontwerp wordt voorbereid of is gereed.

Mijnheer de minister, onze streek, met haar dichte bevolking, met haar vele talrijke huisgezinnen, heeft nog werkkrachten met de vleet; nieuwe nijverheden kunnen en zullen er ontstaan indien er goede wegen zouden bestaan.

De achtbare heer verslaggever heeft daarjuist uw aandacht gevestigd op het feit dat er in uw commissie voorgesteld wordt onze vaarten en kanalen aan te passen op schepen van 1,350 ton.

Onze Durme, van af Waasmunster, Lokeren, Daknam, en verder de Moervaart tot Eksaarde, Sinaai, Moerbeke, Wachtebeke, Winkel en verder, komende in het kanaal Gent-Terneuzen, zijn van zulkdanige aard, dat van Waasmunster tot Moerbeke, op een gans jaar, geen enkel schip door geen enkele brug vaart.

Op de eerste blik die u op de verslagen uwer diensten zult werpen, zal uw indruk zijn dat daar werkelijk geen vervoer per schip bestaat. Dit is volkomen juist, en zelfs zo waar, dat zelfs geen kano of plezierbootje op lage tij kan varen, zo zijn de rivieren toegeslijkt.

Uw achtbare collega de heer Segers, minister van verkeerswezen, was er voor enkele maanden ongewild de getuige van, bij een bezoek dat hij aan de stad Lokeren bracht, dat geheel deze stad op één onoverdootaal onder water stond, uit oorzaak van een gewoon onweder.

Mijnheer de minister, het is nodig dat de Durme en Moervaart zouden gekanaliseerd worden; een barrage moet worden gebouwd op de Durme in de buurt van Waasmunster of Hamme en de Durme en Moervaart moet men brengen op 600 ton. Onze gemeenten gelegen in 't Noorden hebben in 't algemeen een grote oppervlakte; om een voorbeeld te noemen : mijn gemeente, Eksaarde, met 2,200 hectaren, met 36 kilometer bestenigde gemeentewegen, heeft geen enkele kilometer staatsbaan of provinciebaan. Dit is ook het geval voor al de gemeenten van 't Noorden. En dan zou men diezelfde gemeenten, wanneer zij een weg herbedekken met beton, maar 30 t. h. toelage geven? Wij zijn ten eerste benadeeld tegenover de gemeenten in 't Walenland en ik vraag u dringend deze toestand te willen onderzoeken.

Een laatste vraag, mijnheer de minister, is de vrijstelling van de tunnels te Antwerpen. Het is werkelijk een oneerlijkheid tegenover het Vlaamse volk van weerskanten van de Schelde dat wij, Vlamingen, alleen de tunnels moeten betalen.

De heer Jespers. — Zeer goed!

De heer Sledsens. — Het is een schande.

De heer Van Peteghem. — Op al onze producten van nijverheid en landbouw drukt een zware hypotheek, door het betalen van de taks om met autocamions door de tunnel te rijden. Er zijn vervoerders, o. m. van Lokeren, die per jaar 70,000 frank taks betalen. In Beveren zijn er die zoveel betalen aan taks voor hun voertuigen als zij betalen voor hun naphte of mazout.

Onze werklieden moeten betalen om door de tunnel met hun veld te gaan. Het is niet redelijk en nog minder eerlijk.

Ga in Holland met een autocamion of met een personenwagen over de boot; men vraagt u niets. Rijd er door een tunnel, niemand spreekt u aan. Men beschouwt de boot of de tunnel als de verlenging der baan.

Mijnheer de minister, ik dring er ten eerste op aan de tunnel te laten doorrijden zonder betaling van taks. Wij, Vlamingen, zijn het beu geworden behandeld te worden als tweede-klas-burgers.

Mijnheer de minister, wij hebben volle vertrouwen in u, wij zullen de begroting van openbare werken met geestdrift stemmen, doch wij rekenen ten volle op uw gekende eerlijkheid, zowel tegenover de Vlamingen als tegenover de andere inwoners van ons land. *(Zeer well rechts.)*

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer minister van openbare werken.

De heer Coppé, minister van openbare werken. — Mijnheer de voorzitter, mevrouwen, mijne heren, de politiek van openbare werken wordt gewoonlijk bij twee gelegenheden besproken : eerstens, tijdens de behandeling van de begroting van openbare werken, en tweedens, tijdens de behandeling van de buitengewone begroting.

Ik begrijp zeer goed dat het heel moeilijk is die twee gebieden uit elkaar te houden, zoals het misschien volgens een zeer strikte parlementaire procedure wenselijk zou zijn. Het is inderdaad zeer moeilijk om bij de bespreking van de begroting van openbare werken er de buitengewone begroting buiten te houden, evenzeer als het moeilijk is bij de bespreking van de buitengewone begroting de zuiver administratieve kwesties van het departement onbesproken te laten. Daarom wil ik ook beginnen met te handelen over die problemen die gesteld geweest zijn betreffende de algemene politiek van het departement van openbare werken en u zeggen welke de inzichten zijn van de regering op dat stuk.

Ik wil onmiddellijk zeggen dat, zoals de heer verslaggever het heeft gesuggereerd, ik ook van mening ben dat de politiek van openbare werken van de regering een dubbel doel moet nastreven : het uitrusten van het land met het economisch en technisch apparaat dat het nodig heeft om zich te ontwikkelen en de strijd tegen de werkloosheid. Wat de uitrusting van het land betreft op economisch en technisch gebied, heeft mijn zeer korte ondervinding mij tot het besluit gebracht dat daar geen regionale belangen bestaan. De Vlaamse belangen zijn gediend door de werken die in Wallonië worden verricht. Veel Waalse belangen zijn gediend door de werken in Vlaanderen verricht.

De heer Jespers. — Aan de haven van Antwerpen, bij voorbeeld.

De heer Coppé, minister van openbare werken. — Inderdaad, de haven van Antwerpen is daarvan een voorbeeld. Een van de Waalse eisen is het verbreden van de Dender, die, als ik mij niet vergis, op Vlaamse bodem vloeit.

De heer Gabriel. — En de sluis te Terneuzen.

De heer Coppé, minister van openbare werken. — Ook dit lijkt mij een nationaal probleem.

Het tweede doel is de strijd tegen de werkloosheid. Ik geloof dat vanuit deze hoek bekeken de meest nuttige werken de gemeentelijke gesubsidieerde werken zijn. Men heeft mij wel eens voorgesteld als een tegenstander van de zogenaamde grote werken in de strijd tegen de werkloosheid. Niemand zal loochenen dat de meest effectieve werken op dat gebied de gemeentelijke werken zijn, omdat zij meer dan de grote werken de voorwaarden van soepelheid en van verscheidenheid vertonen, nodig in de strijd tegen de werkloosheid. Ik ben er van overtuigd dat ik ten volle beantwoord aan een door u nog niet uitgesproken wens door een amendementen in te dienen op de buitengewone begroting, dat mij ni staat zal stellen de politiek van gesubsidieerde gemeentelijke werken zo volledig mogelijk voort te zetten.

Inderdaad, het is gebleken uit de eerste bevindingen die ik heb opgedaan dat de vraag naar gesubsidieerde werken zo groot is, dat toen ik de leiding van het departement overnam, de vier vijfden der subsidies reeds opgevraagd en vastgelegd waren. Dit leidde mij tot een zeer duidelijk besluit. Ofwel moest de politiek van gesubsidieerde werken voor de rest van het jaar tot niets herleid worden, ofwel, indien de regering deze zeer belangrijke politiek wilde voortzetten met volle kracht, moest er een amendement ingediend worden. Ik heb dat amendement ingediend in de Kamer en denk wel de toestemming van de Kamer der volksvertegenwoordigers te bekomen.

Voor de openbare werken zonder specificatie werden de betalingskredieten van 480 miljoen op 880 miljoen gebracht, te zeggen een verhoging van 400 miljoen. Voor de openbare werken, specificatie openbaar onderwijs, werden de betalingskredieten van 60 miljoen op 160 miljoen gebracht. Dat betekent een globale verhoging van 500 miljoen aan vastgelegde kredieten. Het doel hiervan is duidelijk : de strijd tegen de werkloosheid voortzetten. Ik kan de stellige belofte aan de achtbare leden van de Senaat geven dat een rechtvaardige verdeling van deze kredieten de maximale bestrijding van de werkloosheid zal in de hand werken. Natuurlijk wil ik niet verbergen dat sommige besparingen zullen nodig zijn op andere posten van de begroting. Het is niet denkbaar dat wij een verhoging

van 500 miljoen zouden voorstellen, hoewel de gemeentelijke mandatarissen die hier vóór mij zitten dit graag zouden aannemen, zonder op andere posten de nodige besparingen te doen. Wij zullen nagaan op welke posten die besparingen best kunnen geschieden.

Men heeft in het verslag gesproken over het probleem van het personeel. Inderdaad, het heeft niet lang geduurd vooraleer ik kon vaststellen dat er in het kader leemten zijn. De reden die aangegeven wordt, is gewoonlijk dat de wedde van de ingenieurs en technische agenten te laag is. Welnu, ik ben er niet van overtuigd dat het zo eenvoudig is. De beginwedde van een ingenieur, zoals van alle universiteitsgediplomeerden door de Staat te werk gesteld, is zeer gunstig; maar het schijnt wel dat de Staat voor de verdere carrière dezer ingenieurs geen rekening houdt met de mogelijkheden die de private sector biedt. Daarvoor moeten wij vroeg of laat een oplossing vinden, ten einde nader aan te sluiten bij de privaatsector, opdat wij niet meer vóór dezelfde moeilijkheden zouden staan als thans. Ten tweede, staan wij vóór een aspect van een meer algemeen probleem, namelijk het tekort aan ingenieurs in België. Dit doet zich niet alleen voor in staatsdienst, maar laat zich ook gevoelen in de privaatsector. Wij moeten dit probleem niet overschatten of niet onderschatten. Wij moeten het niet alleen beschouwen als een kwestie van vergoeding. Er moet een aanpassing gebeuren en er is een algemeen tekort aan kandidaten. Hoe het ook zij, ik verheug mij te kunnen zeggen dat de laatste berichten er op wijzen dat dit tekort aan ingenieurs afneemt en de recrutering aanzienlijk is verbeterd, zodat sommige leemten die de uitvoering van het programma voor het volgend jaar in gevaar zouden brengen in ruime mate kunnen aangevuld worden.

Men heeft mij ook gesproken over de taalrollen. Ik heb uit de documenten die mij voorgelegd werden, kunnen opmaken dat de toestand op gebied van gelijkheid tussen de twee taalrollen in het departement dat ik de eer heb te beheren thans minder slechts is of laten wij zeggen beter is dan in de meeste andere departementen.

De heer Jaspers. — « Minder slecht » is juist, mijnheer de minister.

De heer Coppé, minister van openbare werken. — Of ik mij positief of negatief uitdruk, de toestand is in ieder geval zo, dat het « minder slecht » niet zal in twijfel getrokken worden. Ik kan aan de Hoge Vergadering beloven dat ik erover zal waken en er persoonlijk de hand zal aan houden dat de gelijkheid, door de wet van 1932 opgelegd, verwezenlijkt wordt. (Zeer wel! rechts.)

De moeilijkheden die wij ontmoeten om Vlaamse ingenieurs te vinden, zijn echter nog veel groter dan die welke wij in het algemeen tegenkomen voor het aanwerven van ingenieurs.

Misschien past het thans een woord te zeggen over de consultatieve syndicale commissie die, geleid op de uitgebreidheid van mijn departement, werd ingesteld. Vóór een paar dagen heb ik zelf de eerste zitting van deze consultatieve syndicale commissie willen voorzitten. Zij kan van nu af haar werkzaamheden beginnen en voortzetten, ten einde volgens haar statuten en in onderlinge verstandhouding de sociale problemen te regelen die tussen de administratie, enerzijds, en een personeel van 7.000 agenten, anderzijds, kunnen oprijzen.

Ik wil nu nog enkele vragen behandelen die men in deze vergadering heeft gesteld, zoals trouwens ook in het verslag van de achtbare heer verslaggever. Ten eerste, de samenwerking met de ondergeschikte besturen op het gebied van gemeentelijke werken. Ik geef mij volledig rekenschap van de complexiteit en de strakheid van de tegenwoordige procedure. Ik heb dan ook onmiddellijk het nodige gedaan om zo spoedig mogelijk tot een verbetering en versoepeling te komen van het mechanisme in de betrekkingen tussen de Staat en de ondergeschikte diensten. Ik zal graag alle adviezen aanhoren van die collega's en leden van deze Hoge Vergadering die zich sinds jaren met de kwestie der openbare werken bezighouden.

Een tweede punt waarover ik een woord meer zou willen zeggen, is de toepassing van de wet van 1949 betreffende de wegeniswerken bij de complexen van de Nationale Maatschappij van Goedkope Woningen en van de Nationale Maatschappij van de Kleine Landeigendom, met andere woorden, van de wet Brunfaut.

Ik heb vastgesteld dat er op dit gebied een zeer grote vertraging bestond, die de uitvoering van de werken tot het potsierlijke herleidden. Sommige complexen waren volledig klaar, met uitzondering van de wegenis- en de rooleringswerken. Ik heb dan ook dadelijke maatregelen getroffen ten einde de achterstand, welke zeer groot was, zoveel mogelijk in te lopen en in de toekomst gelijke tred te houden met de bouwpolitiek van onze twee grote nationale bouwmaatschappijen. Zij bestaan onder meer in het aanwerven van ingenieurs, die de dienst van urbanisme zullen bijstaan, ten einde die achterstand in te halen en een verdere remming, in de mate van het mogelijke, te beletten. Ik meen te mogen zeggen dat men binnen zeer korte tijd een verbetering in dit deel van de dienst van het urbanisme zal mogen verwachten.

Wat betreft de continuïteit in de werken hebben wij hier argumenten gehoord ten voordele van het Wegenfonds. Mag ik de persoonlijke stelling naar voren brengen die ik ook reeds verdedigde toen ik, *in tempore non suspecto*, optrad als lid van de commissie van financiën, namelijk dat dergelijke fondsen, die wij meer en meer geneigd zijn op te richten, de gewenste oplossing niet brengen? Door het stichten van die fondsen gaan wij, parlementsleden, verbintenissen aan voor miljarden, terwijl de inkomsten die deze uitgaven moeten dekken buitengewoon conjunctuurgevoelig zijn. Door die politiek zou, op een bepaald ogenblik, de financiële toestand van de Staat werkelijk zeer lastig kunnen worden. Onze mening op dit ogenblik is dat waar wij vóór conjunctuurgevoelige ontvangsten staan, wij het recht niet hebben onze uitgaven te verstarren in een reeks fondsen, zoals het Fonds Vermeylen, met 4 à 5 miljard; de dotatie voor de oorlogsschade, met 2,5 miljard; het Wegenfonds, met 1 miljard per jaar, enz. Wij onttrekken aldus aan de wetgevende organen iedere budgetaire verantwoordelijkheid, vermits zware verplichtingen zouden vastgelegd worden tegenover allerhande fondsen.

Mijn tegenstand is er dus niet een als een minister van openbare werken, die misschien sommige voordelen zou kunnen ondervinden van het Wegenfonds, maar als lid van de regering, die zijn collega van financiën moet bijstaan. Ik geloof trouwens dat wij in de politiek van vastleggingskredieten, die sedert 1949 is ingevoerd geworden, een mogelijkheid vinden om sommige voordelen die het Wegenfonds kan bieden, te bekomen, zonder de nadelen die daaraan verbonden zijn.

Een paar woorden nog over de herklassering van de wegen, waarover de achtbare heer Van den Storme heeft gesproken.

Ook ik meen dat de huidige classificering niet meer beantwoordt aan de actuele eisen. Ik heb mij een verslag laten voorleggen, ten einde het vraagstuk zo spoedig mogelijk in zijn geheel te kunnen bestuderen en een voorstel tot regeling te kunnen voorbrengen.

Wat de waterwegen betreft, gaan de werken aan het kanaal van Charleroi, waaraan de heer Van den Storme zich interesseert, voort. Wij zijn op dit ogenblik bezig met de zeer belangrijke werken te Godarville. De verbreding van dit kanaal wordt doorgezet.

Wat de tweede Kruisschanssluis betreft, waarover gij insgelijks gesproken hebt, mijnheer Van den Storme, en waaraan waarschijnlijk nog andere leden zich interesseren...

De heer Jaspers. — Zeer zeker!

De heer Coppé, minister van openbare werken. — ... kan ik zeggen dat de aanbesteding binnen een paar weken zal gebeuren, zodanig dat ook die werken zullen kunnen voortgaan.

Wat betreft de sluis van Terneuzen, de stop van Ternaaien en de Schelde-Rijnverbinding, moet ik er u aan herinneren dat deze drie problemen te zamen zijn voorgelegd geworden aan de commissie Steenberghe-Van Cauwelaert, die er mede belast is een gezamenlijk voorstel te doen, zowel aan de Nederlandse als aan de Belgische regering. Het verslag van die commissie is neer te leggen vóór de 15 October en ik denk dat het voorbarig zou zijn op dit ogenblik aangaande die drie problemen een antwoord te geven, aangezien, door een internationale overeenkomst, deze zaken aan een speciale commissie zijn voorgelegd geworden. Zo op dit ogenblik de vooruitzichten wellicht niet zeer optimistisch zijn, wat het geheel en elk van deze punten betreft, is er echter geen reden om de hoop op te geven dat toch een akkoord zal kunnen bereikt worden.

M. Lohest. — Je vous entends parler, en ce qui concerne les voies navigables, de Charleroi, de Terneuzen, d'Anvers, et j'approuve, mais je ne vous ai pas entendu faire allusion au canal du nord de Liège.

M. Coppé, ministre des travaux publics. — Le bouchon de Lanaye?

M. Lohest. — Et le raccordement.

M. Coppé, ministre des travaux publics. — Je comprends que la terminologie néerlandaise, de « stop van Ternaaien », ne permette pas à un Wallon de saisir tout de suite qu'il s'agit du bouchon de Lanaye.

M. Lohest. — Je m'excuse, monsieur le ministre, c'est vous qui avez raison et c'est moi qui ai tort.

M. Coppé, ministre des travaux publics. — Vous n'avez nullement tort, monsieur Lohest. Vous ne pouviez deviner que quand je parlais de « Ternaaien », il s'agissait du bouchon de Lanaye.

M. Lohest. — Je vous comprends d'ailleurs parfaitement. Vous parlez le vrai néerlandais. Ce n'est pas comme celui de M. Jaspers. (Rires.)

De heer Coppé, minister van openbare werken. — Wat de stelling van de verslaggever betreft, die gewezen heeft op de noodzakelijkheid de administratie van stedenbouw te wijzigen, zodanig dat de administratieve entiteit niet meer de provincie zou zijn, maar wel de streek, geloof ik dat hij in principe volledig gelijk heeft. Hij zal echter aannemen dat de toepassing van dit principe veel moeilijkheden zou medebrengen omdat het begrip van de streek in onze politiek en in onze administratieve sfeer helemaal onbekend is en dat ik met grote omzichtigheid deze richting moet volgen. Het principe werd evenwel reeds toegepast, nl. aan de kust, waar de urbanisatiepolitiek aan de streek werd aangepast, en niet aan de administratieve entiteit die de provincie is.

Wat de wegen van groot verkeer betreft, probleem dat de heer Van Steenberghe zeer nauw aan het hart ligt, ben ik zeer getroffen geweest door het groot verschil van lengte dat bestaat in de wegen van groot verkeer in de verschillende provincies. Wanneer hij mij doet opmerken dat de wegen van groot verkeer in de provincie Oost-Vlaanderen nauwelijks 158 kilometer lang zijn, terwijl ze in andere provincies 1.500 tot 2.000 kilometer bedragen, dan zal ik met een tikje ironie antwoorden dat het niet de huidige minister van openbare werken is, die pas zijn functie heeft waargenomen, die zulk verschil heeft veroorzaakt, maar dat dit het gevolg is van een politiek die twintig jaar of meer oud is en waarvan niet alleen de Staat, maar ook een beetje de provincie de verantwoordelijkheid draagt.

Ik geef echter toe dat een dergelijk verschil zo spoedig mogelijk moet verholpen worden. Het gaat niet op de provincie Oost-Vlaanderen in zulke mate te benadelen. De heer verslaggever mag zeer spoedig een oplossing verwachten voor Oost-Vlaanderen.

Wat betreft de gesubsidieerde werken in de landbouwsector, ben ik in onderhandeling met mijn collega van landbouw om tot een meer rationele verdeling te komen. Inderdaad, waar het gaat om gesubsidieerde werken waarvoor de aanvraag moet gedaan worden bij het ministerie van landbouw, heb ik mij een schema laten voorleggen van het aantal keren dat een dossier van het ene naar het ander departement moet gaan; ik heb gezien dat zulk dossier in niet minder dan één jaar kan afgehandeld worden.

Ik heb dan ook een voorstel gedaan dat waarschijnlijk in zeer belangrijke mate de minister van landbouw voldoening zal geven en dat ook, wat mij meer interesseert, een rationeler en spoediger oplossing verzekeren zal voor de dossiers die speciaal de landbouwwerken aangaan.

De heer De Vocht heeft aangedrongen op het nemen van maatregelen om een grotere veiligheid voor de autobestuurders te verzekeren, meer speciaal in geval van mist, waardoor de ongevallen menigvuldiger worden. Ik ben volledig met hem akkoord, doch hij zal mij toelaten dat probleem te bestuderen, zowel als het probleem van de wegcodex.

Wat die codex betreft, heeft hij ons gezegd dat daarvoor 58 besluiten getroffen werden. Dat maakt, wanneer ik elke dag sedert ik minister ben één van deze besluiten moest gelezen hebben, ik nog niet aan het einde van mijn leetuur zou gekomen zijn. Gij zult mij toelaten dit probleem met de nodige spoed te behandelen, maar mij tevens verontschuldigen omdat ik niet bij machte ben thans een antwoord te geven dat hem volledig bevredigt. Ik zal hem echter schriftelijk antwoorden.

M. Warnant m'a parlé du plan d'amélioration des routes. Je tiens à souligner que contrairement à ce qu'il a dit, la politique d'aménagement des routes poursuivie en 1950 n'est pas exclusivement une initiative de mon prédécesseur.

Si je ne me trompe, le gouvernement Eyskens et le gouvernement Spaak, dans lequel M. Behogne était ministre des travaux publics, ont pris l'initiative de faire entreprendre les études nécessaires à l'élaboration de ce plan.

Je puis donc affirmer que ce n'est pas seulement à un, mais à plusieurs gouvernements précédents que revient le mérite d'avoir entrepris la politique que j'applique en ce moment.

Quoi qu'il en soit, M. Warnant s'est intéressé à la position du gouvernement en matière d'aménagement du réseau routier. Je lui déclare catégoriquement que le gouvernement poursuivra cette politique dans toute la mesure du possible. Il est évident que je suis bien obligé de faire cette dernière restriction. Aucun membre de cette Chambre n'ignore que l'exécution d'une politique de grands travaux dépend des facilités de financement par l'emprunt. Tout le monde se rend compte également que ces facilités sont fonction de conditions qui ne sont pas seulement déterminées par le ministre des finances ni par la politique intérieure d'un pays.

M. Warnant a souligné la nécessité de ne pas éparpiller les travaux. Je le rejoins complètement dans ce domaine.

Une des premières choses que les techniciens des travaux publics m'ont déclarée, c'est qu'entre les deux guerres, entre 1920 et 1940, la Belgique n'a commencé, continué et achevé, en tout et pour tout, qu'un seul grand travail : le canal Albert. En dehors de cela, on en a entamé, on en a poursuivi d'autres et l'on en a achevé d'autres

encore, mais, je le souligne, l'ensemble d'un travail n'a été réalisé que dans un seul cas. C'est regrettable. C'est un éparpillement qui en même temps constitue un gaspillage, parce qu'on immobilise des centaines de millions pour des travaux qui, entretemps, ne rapportent rien.

Mon but est de terminer aussi rapidement que possible les travaux entamés et d'éviter, dans toute la mesure du possible, cet éparpillement qui rend des capitaux absolument improductifs.

Ce fut également le cas en ce qui concerne l'autostrade Bruxelles-Ostende.

Le gouvernement précédent avait décidé de l'achever par priorité. Il a bien fait et mon intention est de poursuivre cette politique.

Tout à l'heure, j'ai fait allusion au Fonds des routes. Je n'y reviendrai pas. J'ai cité les arguments que je crois pouvoir opposer à la politique suivie par ce Fonds. J'espère que M. Warnant voudra bien en prendre connaissance.

De heer Hoste. — Mag ik u een vraag stellen, mijnheer de minister? Gij verklaart geen voorstander te zijn van het wegensfonds. Zou het echter niet mogelijk zijn in de begroting van openbare werken in de mate van het mogelijke rekening te houden met de opbrengst van de belasting betaald door degenen die tot het autovervoer hun toevlucht moeten nemen? Dit is een kwestie die ook een industriële weerslag heeft. Wanneer de wegen niet kunnen onderhouden worden, spruiten daaruit niet alleen ongelukken voort, maar ook grotere uitgaven voor degenen die tot het autovervoer hun toevlucht moeten nemen. Zou het niet mogelijk zijn een zekere evenredigheid te verwezenlijken tussen de gelden besteed aan het onderhoud van de wegen en de belastingen die opgebracht worden door de weggebruikers?

De heer Coppé, minister van openbare werken. — Aangezien, zoals gij waarschijnlijk weet, in ons land aan pensioenen niet minder dan 9 miljard betaald wordt en dat de last van de openbare schuld ook ongeveer 9 miljard bedraagt, zie ik werkelijk niet goed in wie deze bijdragen zou moeten leveren, wanneer bepaalde ontvangsten zouden gereserveerd worden voor uitgaven die bij prioriteit door sommige belastingbetalers worden geëist. Met deze politiek laat gij bepaalde uitgaven zonder overeenstemmende inkomsten. Het is gevaarlijk op deze basis met specificaties van uitgaven en inkomsten te werken. Ik ben er van overtuigd, mijnheer Hoste, dat indien ge minister van financiën waart, gij evenzeer tegen deze politiek zoudt gekant zijn als gij thans als senator deze politiek verdedigt.

De heer Hoste. — Het geldt alleen een zekere evenredigheid.

De heer Coppé, minister van openbare werken. — Deze evenredigheid is zeer moeilijk te verwezenlijken. Ik meen dat de politiek van het parallelisme, in een tijd waar een begroting zowel economische, sociale als financiële doeleinden nastreeft, in theorie moeilijk te verdedigen is.

De heer Sledsens heeft gesproken over het Albertkanaal en de brug te Wijnegem. Hij heeft daarover een parlementaire vraag gesteld. Ik was er niet van verwittigd dat hij deze vraag vandaag opnieuw zou stellen. Ik kan hem wel verzekeren dat ik mij herinner daarop een antwoord te hebben gegeven, ik zal het onmiddellijk doen nakijken. Ik meen dat mijn antwoord een volledig overzicht gaf van de werken die voorzien zijn aan deze brug. Ik zal hem nochtans persoonlijk een schriftelijk antwoord bezorgen.

De heer Sledsens. — Verleden jaar heeft uw voorganger beloofd dat einde 1949 die brug zou hersteld worden. Wij zijn nu in de helft van 1950, en alle dagen kan men daar dodelijke ongevallen verwachten. Het is een zaak van het aller grootste belang. Gij moogt niet langer de verantwoordelijkheid van zulke toestand blijven dragen.

De heer Coppé, minister van openbare werken. — Mijn voorganger heeft een belofte afgelegd. Ik kan de verantwoordelijkheid voor het niet-uitvoeren van die belofte niet op mij nemen. Ik zal het al lastig genoeg hebben met de verantwoordelijkheid voor de beloften die ik zelf heb gedaan.

De heer Jespers. — Daar gaat het niet over, mijnheer de minister. Deze brug biedt een werkelijk gevaar. Ik zou willen bekomen dat gij er volledig van overtuigd werdt dat daar een groot gevaar bestaat.

De heer Coppé, minister van openbare werken. — Ik twijfel er geen ogenblik aan dat de toestand werkelijk zo gevaarlijk is als hij door u wordt afgeschilderd. Ik meen mij echter te herinneren dat mijn antwoord gunstig was. Ik zal het laten nakijken.

De heer Van Peteghem heeft een noodkreet geslaakt over het Land van Waas. Ik heb beloofd, en de regering zal mij steunen, in de politiek van openbare werken, en meer speciaal in de politiek

van subsidiëring der gemeentelijke werken, ten einde — want daarover gaat het — een rechtvaardige verdeling onder de verschillende provincies na te streven en tevens met het oog op de strijd tegen de werkloosheid. Hij heeft ook gesproken van de vrijstelling der tunnels te Antwerpen. Ik geloof dat hij daar in principe gelijk heeft, maar ik ken het mechanisme niet volgens hetwelk het onderhoud van die tunnels te Antwerpen moet verzekerd worden. Ik beloof hem het vraagstuk te onderzoeken, en wel met een « préjugé favorable », omdat ik inderdaad geloof dat daar een zekere onrechtvaardigheid bestaat.

De heer Sledsens. — Het is een intercommunale maatschappij, mijnheer de minister.

De heer Jespers. — Als de Staat de onderhoudskosten op zich neemt, is de zaak geregeld.

De heer Coppé, minister van openbare werken. — In de mate waarin de maatregel die de heer Van Peteghem mij vraagt nieuwe uitgaven zou meebrengen voor de Staat, moet ik evenwel mijn solidariteit manifesteren met mijn collega van financiën. (*Toejuichingen rechts.*)

De heer voorzitter. — De algemene bespreking is gesloten. De bespreking der artikelen zal in een volgende vergadering geschieden. (*Instemming.*)

La discussion générale est close. La discussion des articles aura lieu au cours d'une séance ultérieure. (*Adhésion.*)

— La séance est levée à 18 h. 45 m.

De vergadering wordt opgeheven te 18 u. 45 m.

Mardi, 8 août 1950, séance publique à 14 heures.

Dinsdag, 8 Augustus 1950, openbare vergadering te 14 uur.

